

URFA HALK OYUNLARI

"Asıl uğraşmaya mecbur olduğumuz şey YÜKSEK KÜLTÜR'de
ve YÜKSEK ERDEM'de dünya birinciliğini tutmaktır."

Mustafa Kemal ATATÜRK

ŞÜKRÜ ÜZÜMCÜ

URFA HALK OYUNLARI

Eyyübiye Belediyesi Kültür Gecesi /2015

“Geçmişini inkar etmeyen bir insan, kendi kültürel mirasını en doğru şekilde öğrenip onu savunur ve yaşatır.”

EYYÜBİYE BELEDİYESİ KÜLTÜR YAYINLARI - 2

ISBN: 978-605-83817-1-1

Basım Yılı 2016

Yayın Koordinatörü:

Atih SAHİL

Sayfa Düzeni:

İsmail SÜNGER

Dizgi:

Orhan ÖZKUTLU

Baskı:

Desen Ofset San. ve Tic. A.Ş.

Matbaa Sertifika No: 11289

Birlik Mah. 448. Cad. 476. Sokak No: 2

Tel: (0312) 496 43 43 Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

İlk Söz.....	3
Önsöz.....	5
Şanlıurfa Halk Oyunlarında Üç Kuşak / 1994.....	6
Şanlıurfa'nın Tarihçesi.....	10
Halk Oyunları.....	14
Halk Oyunları Kavramı.....	14
Halk Oyunlarının Karakteristik Özellikleri.....	15
Karakteristik Özelliklerin Üç Boyutu.....	15
Oyun (Dans).....	16
Figür.....	16
Devinimler.....	17
Halk Oyunlarında Öğrenim ve Algılama.....	18
Halk Oyunlarının İnsan Üzerindeki Etkileri.....	18
İyi Bir Halk Oyunları Eğitiminde Bulunması Gereken Özellikler.....	19
Halk Oyunlarındaki Amaç.....	19
Okullarda Halk Oyunları Öğretiminin Milli Eğitim Konusu Olarak Değerlendirilmesi.....	20
Polonya'da Halk Oyunları Öğretim Metotları.....	21
Türk Halk Oyunlarında Sahnelemenin Dünü ve Bugünü.....	22
Oyun Seçimi ve Oyunların Sıralanışı.....	24
Oyunların Sahne Planları.....	25
Doruk Noktası.....	25
Oyun Alanı Kullanımında Sahne Dengesi.....	25
Sahne Planı Üzerinde Paten Çalışmaları.....	27
Sahne Alanının Kullanımı.....	27
Makyaj.....	28
Halk Oyunlarında Makyajın Nasıl Yapılacağı.....	28
Giysi.....	28
Halk Oyunları Yarışmalarında Dikkat Edilecek Hususlar.....	30
Şanlıurfa Halk Oyunları.....	32
Şanlıurfa Halk Oyunlarında Geleneksel Makyaj.....	33
Şanlıurfa Merkez ve İlçelerinde Kullanılan Takılar.....	33
Çeşitli Takı Fotoğrafları.....	35
Urfa Yöresi Halk Oyunları Giysisi.....	37
Kadın Giyimi.....	37
Şanlıurfa Merkez ve İlçelerinde Tesbit Edilen ve Günümüzde Oynanan Oyunlar.....	58
Bazı Oyunların Açıklamaları.....	59
Kılıç-Kalkan (Dörtlü Değnek) Oyunu.....	62
Bazı Urfa Oyunlarının Oynanış Şekli ve Adımları.....	65
Şanlıurfa Geleneksel Halk Oyunları Çalgıları.....	85
Oyunların Oynanış Adımlarına Göre Yapılan Oyun Müzikleri.....	87
Şanlıurfa Halk Oyunlarının Araştırılması ve Derleme Çalışmaları.....	116
Folklorcuların ve Halk Oyunlarının Dünya Barışına Katkısı.....	127
Urfa Halk Oyunları Giysisinin Tasarım-Üretim Yolculuğu ve Geleneksel Olanı Yeniden Tasarlama Sorunu / İsmail Sünger.....	129
Urfa Halk Oyunları Çalıştayı.....	137
Urfa Halk Oyunlarının Dünü Bugünü.....	143
Urfa Halk Oyunlarının ve Gönüllü Ordusunun Sorunları.....	144
Fotoğraflarla Urfa Halk Oyunları.....	146

TAKDİM

Tarihte Anadolu'daki en önemli yerleşim merkezlerinden biri olmuş ve bu özelliğini halen sürdürmekte olan Şanlıurfa, geleneksel yaşayışını modern dünya ile harmanlayarak varlığını sürdürebilen nadir kentlerden biridir. Kökleri 12.000 yıl öncesine dayanan, sahip olduğu kültür, sanat ve medeniyet birikimini her adımda ziyaretçilerine içtenlikle sunan bu kadim kent adeta bir açık hava müzesi gibidir. Derin birikimiyle Şanlıurfa, sahip olduğu müzik, mimari, el sanatları, halk oyunları, plastik sanatlar, inanç gibi değerleriyle ziyaretçilerine tarih dersi veren bir okuldur aynı zamanda. Göbeklitepe, Balıklıgöl, Urfa Kalesi, müzeleri, dar sokakları, bereketli toprakları, zengin müzik geçmişi, kadim kültürlere ve peygamberlere ev sahipliği yapmış olmanın gururu ile bu kent, Mezopotamya ve Anadolu'nun kesiştiği noktada nadide bir ziyinet gibi ışıldamaktadır.

Şanlıurfa'nın kadim değerlerinden biri de halk oyunlarıdır. İnsanoğlu çok eski zamanlardan beri dansı kendini ifade aracı olarak kullanmıştır. Sevinç, hüznün, yas gibi duygularını, doğayla olan mücadelelerini, yaşamlarında önem atfettikleri olayları ya da inanç ritüellerini müzik eşliğinde dans ederek anlatmışlar ve sergilemişlerdir. Tarih boyunca Şanlıurfa'nın göç ve ticaret yolları üzerinde olması, diğer kültürel değerler gibi halk oyunlarını da zenginleştirmiştir. Geleneksel giyim kuşam, müzik ve dansları bir arada barındıran ve yaşatan bir kültür mirası olması nedeniyle halk oyunlarımız oldukça önemlidir.

Dünyaya Şanlıurfa'yı tanıtırken yararlanmamız gereken en önemli unsur geleneksel değerlerimizdir. Gelenekten beslenerek geleceğe daha sağlam adımlarla ilerleyeceğimize inanan bir belediye olarak kültürümüzün doğru tanıtılmasına katkı sağlayan her çalışmanın destekçisi olmaya çalışıyoruz. Bu kitabın; Şanlıurfa kültürü ile ilgili çalışmalar yapacak kişi ve kurumlara doğru ve nitelikli bir kaynak olacağına inanıyor, kültür emekçilerine örnek olmasını diliyorum. Halk oyunlarına yaklaşık 30 yıldır icracı, eğitmen, hakem, araştırmacı, derlemeci olarak nitelikli bir emek veren ve Şanlıurfa halk oyunlarının ülkemizde ve sınırlarımız dışında tanınmasında katkısı inkâr edilmeyecek Şükrü Üzümcü'nün hazırladığı bu kitabı sizlere takdim etmekten onur duyuyorum.

Mehmet EKİNCİ

Eyyübiye Belediye Başkanı

İLK SÖZ

Kültürümüzün sürdürülmesinde ,kuşaktan kuşağa aktarılmasında, değerlerimizin eğitiminde rol oynayan en önemli unsurlardan biri halk oyunları ve onunla direkt bağlantılı halk müziğimiz, geleneksel giysilerimiz, süslenme ve takılarımızdır. Elinizdeki kitap araştırma, destek, uzun yıllara dayanan deneyim ve gözlemlerle oluşturulmuş bir çalışmadır. Zengin kültürüyle Şanlıurfa bu kitapta haritalandırılmış ve ilgililere sunulmuştur.

Halk oyunlarımız en büyük hazinelerimizden biridir ve onunla bağlantılı diğer değerlerimizin kayıt altına alınarak kültürel mirasımıza eklenmesi beni ziyadesi ile memnun etmektedir. Hem şahsım, hem Türkiye Halk Oyunları Federasyonu Başkanı olarak böyle çalışmaların üretilmesinden, araştırılmasından, bilimsel metotlarla çalışılmasından memnuniyet duyuyorum ve destekliyorum.

Başta Sayın Şükrü ÜZÜMCÜ'ye , yıllar içerisinde kendisine ve yöre kültürüne sahip çıkan, bire bin katan ŞURKAV'a , elinizde bulunan bu faydalı kitabın ortaya çıkma aşamasında desteklerini esirgemeyen Eyyübiye Belediye Başkanlığı ve Başkan Sayın Mehmet EKİNCİ'ye böyle bir eseri camiamıza kazandırdıkları için teşekkür ediyor , yerel yönetimlerimizin ve araştırmacılarımızın böyle kültürel faaliyetleri ve araştırmaları her daim desteklemelerini temenni ediyorum.

En derin sevgi ve saygılarımla.

H. Gürhan OZANOĞLU

Türkiye Halk Oyunları Federasyonu Başkanı

Kültür ve uygarlık tarihinin en önemli coğrafyalarından biri olan “Urfa Bölgesi”Göbekli tepe kazıları ile bir kez daha dünyanın dikkatini çekerek gündeme gelmiştir.Özellikle insanlığın uygarlaşması ve dinlerin doğuşu konusundaki düşünceleri ciddi boyutta değiştirecek bulgular elde edilmiştir.”Göbekli tepe” gerçeği ,dünya uygarlığının ilk tohumlarının tapınma iç güdüsü ile atıldığı düşüncesini güçlü bir şekilde hissettirmektedir.Kazıları yürüten Alman Arkeolog buranın bir tapınak ve ruhani merkez olduğunu düşündürdüğünü çeşitli makalelerinde söylemektedir.Urfa nın bugün de hala bir inançlar şehri olma özelliği taşıması ve şehre gelen her insanı ruhani bir şekilde etkilemesi,12.000 yıllık geçmiş kültür katmanlarının bugüne bir yansıması olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. . .

İnanç ve ibadetlerin ritüellerinin bugünkü Halk oyunları kültürlerinde ve bizim kültürümüzün oluşmasında önemli bir yeri vardır.Bunların bir kısmı bugün hala, bu hali ile yaşatılmaktadır. Bunun en güzel örneği,2007 yılında “ŞURKAV tarafından sayın Şükrü Üzümcü'nün organizasyonu altında yapılan “ŞANLI URFA KÖYLER ARASI HALK OYUNLARI YARIŞMASI” na katılan toplulukların kendi oyunlarını icra ederken bize yaşattıkları da ,bu bölge oyun kültürünü geçmişin nasıl şekillendirdiğinin en güzel kanıtı olmuştur.Toplulukların icra sırasında bize yaşattıkları duyguların başında,biçimden çok ruhun vecd ile şekillenmesi,seyredenlerin duygu dünyasına geçmiş kültür ve inançlarımız hakkında,önemli mesajlar vermiştir .

Yine Urfa bölgesinde yapılan kazılarda,Neolitik dönem de bitkilerin kültüre edilmesi ile ilk tarım topluluklarının ortaya çıktığına dair kanıtlar elde edilmiştir.(1) Bu gerçeğin de yine bu bölge oyun kültürüne etki yaptığını söylemek yanlış olmayacaktır. . .Çünkü içinde yaşadığımız ve büyüdüğümüz kültürlerin,sadece değerlerimizi ve bakış açımızı etkilemediği,bedenimizin şekillenmesinden beyin ve düşünce yapımıza kadar bir çok etkisinin olduğu bilinmektedir.(2)

Şüphesiz ki halk oyunlarının oluşumunda kültür katmanlarının önemli bir yeri vardır.Bu kültürel doku,halk oyunlarının içindeki dinamizm ve değişimin karşı konulamaz gücünden dolayı,zamanla evrilmiş ve evrilecektir de. Bu elimizdeki çalışma ise ,bugünün perspektifinden gelecekteki halk oyuncu ,araştırmacı ve kültür insanlarına bir kaynak olacaktır.

Gerçek kültür insanları yazmaktan araştırmaktan ,kaynak kişi olmaktan kendilerini alamazlar.Bunu başka bir şey yapamayacakları için değil,bu kültüre olan tutku ve sevdalarından dolayı” başka bir şey düşünemedikleri ,akıllarına dahi getiremedikleri için” yaparlar.

Urfa Halk kültürüne çok önemli hizmet etmiş tanıma fırsatı bulduğum ve tanımaktan büyük gurur duyduğum kültür insanları,kaynak kişi sayın Abdullah Balak'a, araştırmacı saym Abuzer Akbıyık'a ve kendi görev süresi boyunca Urfa Endüstri Meslek Lisesini Halk oyuncuların yetiştirdiği fabrikaya dönüştüren, bugün Urfa Büyükşehir Belediyesi Genel sekreteri,benim ise efsane müdür olarak tanıdığım sayın Abdülkadir Açar'a vede bugüne kadar gerek ŞURKAV' da yaptığı görev ve hazırladığı kültür projeleri, gerekse araştırmacı kişiliği ile kültür insanı görevini tutku ile devam ettiren sayın Şükrü Üzümcüye, yeni Belediye olmasına rağmen Urfa Halk Kültürüne sahip çıkan ve bu önemli çalışmayı sizlerle buluşturan Belediye Başkanı saym Mehmet EKİNCİ'ye hizmetlerinden dolayı minnet ve şükranlarımı sunarım. . . .

Ahmet Turan DEMİRBAĞ
İ.T.Ü Sanatçı Öğretim Görevlisi

ÖNSÖZ

Türk Folklorunun (halk kültürünün) önemli dallarından biri hiç şüphesiz ki, halk oyunlarıdır. Halk oyunları, toplumun duygu ve düşüncelerini yansıttığı gibi, bireyleri birbirine kaynaştıran, dostluğu, kardeşliği pekiştiren bir unsurdur.

Halk oyunları insanlık tarihi kadar eskidir. İkel dönemlerden günümüze aktarılan bir sanat koludur. Şamanın yaptığı ayinde kötü ruhları kovması, hastasını davuluyla çıkardığı sesler ve yaptığı hareketlerle tedavi etmesi bir rehabilitasyondur. Müziğin ritmine uyarak oynayan kişi veya kişiler vecd haline gelerek kendinden geçer. Günahlarından arınmış olarak tertemiz haliyle Tanrı'ya ulaşır. Mevlana da böyle yapmamış mı? Halk oyunları bu tür özellikleri de olan önemli bir kültür unsurudur.

Bu önemli kültürün yaşatılması sağlanırken yapılan çalışmalar çoğunlukla belli bir sistem ve yöntemden yoksun, gözetim ve denetimden uzak olduğundan değişmelere, bozulmalara ve yozlaşmalara neden olmaktadır.

Kültürümüzü geçmişten geleceğe taşımakta büyük rol oynayan halk oyunlarımıza hak ettiği ilgi ve saygı gösterilmeli, en doğru şekliyle yaşatılmalıdır. Unutulmamalıdır ki, kültürel mirasına sahip çıkmayan toplumlar her zaman tarih içerisinde yok olmuşlardır.

Şanlıurfa Folkloru yöremizin yapısı dolayısıyla çok zengin bir kültüre sahiptir. Halk oyunları bu zengin mirasımızın en büyük yapı taşıdır. Ancak yok denilecek kadar az yapılan araştırmalar, Şanlıurfa Halk oyunlarını yeteri kadar temsil edememiş ve olması gereken yere getirememiştir.

Amacım bu çalışmayla ve araştırmaların bilimsel yaklaşımlarla doğru bir temele oturtulması, yapılan uygulamalardaki eksikliklerin giderilmesi, yanlışlıkların düzeltilmesi ve olumlu yönde gelişmelerin sağlanmasıdır.

Bu kitabın halk oyunu eğitmenlerine, konservatuar öğrencilerine ve halk oyunları araştırmacılarına faydası olacağı kanaatindeyim.

Şükrü ÜZÜMCÜ

ŞANLIURFA HALK OYUNLARINDA ÜÇ KUŞAK / 1994

- 1-Kavalcı Hüseyin (Hüsso)
- 2-M. Cemal Akbaş
- 3-Şükrü Üzümcü

Kavalcı Hüsso 1915 yılında doğdu, 1997 yılında vefat etti. 15 yaşlarında halk oyununa ilgi duymaya, daha sonraki yıllarda da kaval çalıp türkü söylemeye başladı. Kavalcı Hüsso yaşamı boyunca köy düğünlerinin aranılan ismi oldu. Halk oyunlarına olan ilgisi ölümüne kadar devam etti. Halk Oyunları Topluluğu, ölümünden 3 yıl önce 1994 yılında kendisinden eski oyunları öğrenip sergiledi.

HALK OYUNLARI

Davul”Güm!. Güm!.” vurunca,
Şenliklere can gelir...
Zurna nağme kurunca;
Kalbe heyecan gelir...

Uçuşur kelebekler,
Oynaşır türlü renkler,
Başlayınca son cenkler;
Şahlanacak an gelir...

Sevgi omuz omuza,
Düşer oğlana, kıza,
Çıkılınca ilk yaz'a;
Düğünlere şan gelir...

Şevk el ele, kol kola,
Dönerken sağa-sola,
Ahenk verdirmez mola;
Damarlara kan gelir...

Halay, horon, zeybek, bar,
Hepsinde bir mana var,
Sevenler olunca yar;
Şenliğe sultan gelir...

Oyun, türkü içiçe,
Urfa'da gitmez hiçe,
Gece yarıyı geçe;
Ağa-paşa yan gelir...

HALAY

Davul sesine, zilgıt sesi karışır
Yüreklere kor düşer kaynar ha kaynar
Çocuk genç yaşlı, hep elele tutuşur
Oynar Şanlıurfa'lım oynar ha oynar

Zurna ağırdan çalarken, Hasan Dağı
Kalpler birleşir, olur sevgi yumağı
Eller bir dantel gibi örerken ağı
Gönüller de tutuşur yanar ha yanar

Eli kulakta dertli bir hoyrat söyler
Nemlenir gözler, içine hüznü çöker
Kimi gözyaşı döker kimi ah çeker
Söyler yanık türküyü söyler ha söyler

“Urfa bir yana düşer zülûf gerdana
Bu nasıl baş bağlamak her gül bir yana”
Düz'de güler, kımılta başlar şivana
Ağlar kendinden geçer ağlar ha ağlar

Elinde ipek mendil, kırmızı beyaz
Kâh oturur kâh kalkar, yoruldu demez
Davulcunun önünde titrer titremez
Duygular bir sel olur taşar ha taşar

Eller havada, dört abide misali
Değnek oyunu vakar ciddiyet timsali
Yiğittir merttir yoktur eşi emsali
Cengi harbi'de coşar, coşar ha coşar

Abuzer Akbıyık

FASIL FASIL URFALIM

Dörtlünün adı fasıl
Yalın kılıncıtır asıl
Yarinle aran nasıl
Fasıl fasıl Urfalım

Sazımın adı Çöğür
Halay çek hey! Hey! Bağır
Diz çöküp, hoyrat çağır
Fasıl fasıl Urfalım

Marhamayla başı çek
Türki, kımıl'ı tek tek
Asil ruha tohum ek
Fasıl fasıl Urfalım

Davul zurna vurulsun
Zılgıt sesi duyulsun
Zerde pilay yeyilsin
Fasıl fasıl Urfalım

Hasandağı-Abraviy
Derik dert keder savi
Oyna, Tik, Düz'ü kafiy
Fasıl fasıl Urfalım

İki ayak, üç ayak
Ahange bizde uyak
Düğünlerde oynıyak
Fasıl fasıl Urfalım

Lorke ile Gül-i zer
Zurnayla derdim azar
BALAK coşmuştur yazar
Fasıl fasıl Urfalım

ABDULLAHBALAK / 17.05.1993

ŞANLIURFA'NIN TARİHÇESİ

Peygamberler şehri diye anılan Urfa'nın 12 bin yıl öncesine kadar uzanan zengin bir tarihi vardır. Hatta hazret-i Âdem ile Havva'nın bir müddet Urfa'da kaldığı rivayet edilir. Arap tarihçilerine göre "Tufan"dan sonra hazret-i Nûh tarafından kurulan 18 şehirden biri de Urfa'dır. Böylece Urfa ilk yerleşim merkezlerinden biridir.

Kuruluşundan bu yana Urfa, yüzlerce efsâne ve hikâyeye konu olmuştur.

Urfa bağrında kurulan dünyânın ilk üniversitesi olarak bilinen Harran Üniversitesi ile ilk çağların kültür merkezi olmuştur. Urfa her köşesinde ve her taşın altında (târihi eser) efsâne yatan Efsâneler şehridir.

Urfa Sümerler ve eski Babililerin nüfusu altında kalmıştır. Anadolu'da ilk siyâsi birliği kuran Hitit İmparatorluğu bu bölgeyi sınırları içine almıştır. Hititlerden sonra Âsurlular, onlardan sonra da Babililer tekrar Urfa bölgesini ele geçirdiler. Medler Babilileri yenice bu bölge ve Bâbil topraklarını Medler ele geçirdiler. Medlerin yerine geçen Persler bu bölgedeki hâkimiyetlerini devam ettirdiler. M.Ö. 4. asırda Makedonya Kralı İskender, İran Pers Devletini yenerek ortadan kaldırınca bu bölgeyi Makedonya İmparatorluğu topraklarına katmıştır. Makedonya Kralı İskender ölünce, imparatorluk komutanları arasında paylaşıldı. Bölge, Asya İmparatorluğu Salevkosların payına düştü.

Hurrilerin yaşadıkları Murri-Mitanni Devleti bu bölgede kuruldu. Krallığın baş şehri "Vaşşugar" bugün Suriye sınırı üzerinde Habur Nehri doğusunda Resûleyn kasabasıdır. M.S. 1. asırda Romalılar bölgeye erişmişlerse de Urfa şehri Roma ile Patlar ve bunların yerine geçen Sasaniler arasında mücâdele konusu oldu. Pat ve Sasaniler bölgeyi daha çok ellerinde tuttular. M.S. 395'te Roma İmparatorluğu bölününce, Fırat ve Torosların ötesi olan Doğu Anadolu bölümü bütün Anadolu gibi Doğu Roma (Bizans)'nın payına düştü ve bu bölge Bizans ile İran arasında jeopolitik mücâdele konusu oldu. Bizans devrinde Urfa'ya Edessa dendi ve bu şehirde Arâmi kültürü ve Sâmiler hâkim oldu. Arâmi kralları Bizans ve İran'a harac vermek sûretiyle varlığını devam ettirdiler.

Asr-ı Saadette, hazret-i Ömer'in halifeliği zamânında Urfa, Müslümanlar tarafından fethedilerek İslâm devletine katıldı. Abbâsiler devrindeyse Urfa ve Harran, iki mühim yerleşim ve kültür merkeziydi.

1086'da Selçuklu Türkleri bölgeyi Emir Bozan Bey emrindeki Türk ordusuyla Bizans'tan alarak fethetti. Birinci Haçlı Seferinde Urfa, Lâtinlerin eline geçti. Burada bir Haçlı Devleti kuruldu. 1098-1146 arasında 48 sene içinde Fransız asıllı 4 kont, Haçlı Devletini idâre etti. Zengilerin başkumandanlığındaki Türk orduları bu kontları yenerek esir aldılar ve nihâyet Nüreddîn Zengi Urfa'yı geri alarak kontluğa (Haçlı Devletine) son verdi. Urfa topraklarında Beyteginler isimli bir Türk hanedanı 1144'ten 1233'e kadar 89 yıl beylik kurdu ve bu devlet Zengilere, Artukoğullarına, Eyyûbilere ve Anadolu Selçuklu Devletine tâbi olarak varlığını devam ettirdi.

On üçüncü asır ikinci çeyreğinden sonra İlhanlılar, Türkleşmiş İran Moğolları ve Mısır-Suriye Türk Memlûk İmparatorluğu bölgeye hâkim oldular. Akkoyunlular ve Karakoyunlular Mısır-Suriye Türk Memlûk Devletine tâbi olarak bu bölgeyi ele geçirdiler.

Yavuz Sultan Selim Han 1516'da Urfa ve civârını Osmanlı Devleti sınırları içine kattı. Urfa, Osmanlı Devrinde 8 sancaklı "Rakka" beylerbeyliğinin (eyâletinin) çok defâ

merkezi oldu. Osmanlı Devrinde “Ruhâ” veya “Urfa” ismiyle anıldı. Kânûnî Sultan Süleymân Han İrakeyn Seferine giderken iki gün Urfa'da kaldı. Osmanlılar zamânında Urfa önemli bir şehir olmak sıfatını muhâfaza etti ve mühim şahsiyetler yetiştirdi. Urfalı meşhurların sonuna Ruhâvî, Rehâvî veya Urfalı lakabı eklenmiştir. Şâir Nâbi Urfalıdır.

Tanzimattan sonra Urfa, Halep vilâyetinin (eyâletinin) 5 sancağından (vilâyetinden) birine merkez oldu. Sancağın 5 kazası bulunuyordu. Bilâhare Halep'ten ayrılarak müstakil sancak oldu.

Birinci Dünyâ Harbinden sonra 7 Mart 1919'da İngilizler tarafından işgal edildi ve 1 Kasım 1919'da Urfa'yı Fransız işgal kuvvetlerine devrettiler. Fransızlar Urfa'da bulunan Ermeni azınlığını silahlandırarak, Ermenilere aşırı imtiyazlar tanıdılar. Türklere âit malları Ermenilere devretmeye başladılar. 29 Aralık 1919'da Urfa'ya tâyin olan hemşehrileri Jandarma Komutanı Yüzbaşı Ali Saip (Ursavaş) Beyin liderliği altında Fransızları kovmak için teşkilât kurdular. Siverek'ten Said Bey idâresinde Badıllı Aşiretiyle güneyde Aneze Aşireti Reisleri düşmanı kovmak için gönüllülerini bu teşkilâta verdiler. 15 Ocak 1920'de başlaması düşünülen savaş ikmal zorlukları ile 8/9 Şubat 1920'ye tehir edildi. Millî Kuvvetler Fransız işgal birlik komutanına ultimatoma vererek yirmi dört saat içinde Urfa'yı terk etmesini istediler. Fransızlar reddedince 9 Şubatta Millî Kuvvetler Urfa'nın yarısını ele geçirdiler. Urfa köylüleriye Suruç ve Birecik'teki Fransız birliklerini kuşattılar. 12 Şubat'ta şiddetli çarpışmalar oldu. Urfa Müdâfaası 60 gün sürdü. Fransız askerleri atlarını kesip yemeye başladılar ve cephaneleri tükendi. Paris Gazetelerinde asker âilelerinin yazdığı:

“Haçlı Seferlerinde yüzbinlerce Hıristiyana mezar olan Türk Yurdu Anadolu'ya, evlatlarımızı bile bile ölüme göndermeye râzı değiliz. Hükümet istifâ etsin!” şeklinde mektuplar çıktı. Bir Fransız teğmenin:

“Marsilya'dan ayrılıyorruz. Bile bile Türkiye'ye kendi mezbahamıza sürükleniyoruz.” şeklinde başlayan hâtıra defteri Fransız kamuoyunda tesirler meydana getirdi.

Nihâyet Fransız işgal birlikleri müzakereyi kabul etiler. Urfalıların verdiği 60 deve, 20 katır ve Türk askerinin himâyesinde gece karanlığında Urfa'yı terk ederek, Suruç'a gittiler. 11 Nisan 1920 günü duâ, tekbir, gözyaşlarıyla Urfa Kalesine Türk Bayrağı kıyâmete kadar burada kalsın duâlarıyla çekildi. Urfalılar Fransız askerleriyle kahramanca savaşarak Urfayı düşman istilâsından kurtardılar. Cumhûriyet Devrinde bütün sancaklar gibi Urfa da kendi ismini taşıyan ilin merkezi oldu. 1984 yılında kurtuluş savaşında vermiş olduğu mücadeleden dolayı ŞANLI ünvanı verilerek Şanlıurfa adını almıştır.

Dinler tarihi ve inanç turizmi yönünden önemli bir özelliğe sahip olduğu görülen Şanlıurfa; tarihi, mimari eserleri, Harran, Şuayb Şehri ve Soğmatar gibi dünyaca ünlü ören yerleri, dünyanın ilk tapınağı Göbeklitepe ile aynı zamanda tarih ve arkeoloji kentidir.

HALKOYUNLARI TARİHÇESİ

İlkel insanlarda hayat, (yaşam) düşüncelerle değil devinimlerle başlamıştır.” G.THOMSON'a göre”(1) yaşam etkinliğinin bilincinde olmak, insanı hayvanlardan ayıran en başta gelen özelliğidir. Buna rağmen ilk insanlarda teori ile pratiğin birbirinden ayrılmadığını ve zihinsel soyutlamanın yeterince hayatlarına girmediğini görmekteyiz. “Ne var ki bu aşamada henüz teoriden söz etmek mümkün değildir, sadece ilkel tapınma törenleri söz konusudur. İlkel tapınma töreni henüz pratiktir, ama emekten bilinçli olarak ayrılmış bir pratiktir.”(2) Bu törenlerde yapılan tapınmanın en önemli bölümünü yansılama (öykünme) dansları oluştururdu. Böylece de bilinçli öykünme bize ilkel atalarımızdan miras

kalan bir özellik olmuştur. Bu insanlar bir işi yapabilme yeteneğini geliştirmek için, o işi yapmadan temsili olarak ortaya koymakta idiler. Öykülenme (taklit) böylece nesnel bir işlevi yerine getirmek amacıyla doğmuş oluyordu.

Bazen doğayı evcilleştirme, bazen avına karşı bir üstünlük, bazen de totemin doğa üstü güçlerinden yararlanmayı atalarımız törenlerinde amaç edinmekteydiler. Diğer taraftan ölümlere tapma, bereket ve verimliliğe tapma v.b. unsurları da amaçladıkları görülür.

Bir çok işleri danslarla yerine getirip yaşamlarını daha az sorunsuz kılmak istiyorlardı. "Kılan, yüksek bir varlığın kutsal koruyuculuğu altında olduğuna inanır. Bu varlık insanların ve malların mutlak efendisidir. Bu hayvanın tanrısal gücü, o hayvanı kılanın alameti totemi yapar. Bu totem, bütün hayat kaynaklarını elinde bulundurur, bunları istediği gibi kullanır. Bu totemin doğa üstü güçlerin, büyücü, dansla ve şarkılarla anlatıp över." (3)

İkel toplumlarda dinsel törenler, bireyleri toplu yaşama zorluyor ve koyduğu katı kurullarla ilişkilerin, uyumlu ve dengeli, yaşamın ise daha az sorunlu olmasının sağlanmasına yardımcı oluyordu" Oyun bir ritüel, ya da tören olduğu zamandır ki bir görev, bir ödev kavramıyla birleşir."(4) Törende oynanan oyun bir görevi üstlenip bir ödevi yerine getirmektir. Bundan da törende oynanan oyunun bireyleri bağlayıcı nitelikte ve belli amaçlara yönelik olduğu sonucu çıkarılabilir. Bu amaçla törenlerde yapılagelen danslar zamanla belirli kural ve kalıplara bağlanarak yaşatılıp daha sonraki kuşaklara aktarıldı.

"Belli bir toplumun üyesi olarak insan, kendi kültürel mirasını öğrenip onu savunur, yaşatır ve kendisinden sonraki kuşaklara aktarır" (5)

Türklerde halk oyunları (Dans): Asya'da Türkleri; birlikte yaşama önemli ölçüde değer veren, törelerine bağlı ve yaratıcı insanlar olarak görüyoruz. Tarihte ilk Türk uygarlıklarından; Hunluların, Oğuzların günümüze uzanan belgelerinden, geleneklerine bağlı yapılan törenlerin en önemli yerini halk oyunlarının oluşturduğunu anlamaktayız. Orta Asya'daki atalarımızın oyunları ile ilgili ilginç belge şöyledir."Davulun halay gibi sıra oyunlarında coşturuculuğuna dair yazı Asya'dan Hunlular için yazılmıştır. Çinli bir şair hanım, Hun beyine gelin gelmiş ve memleketine gönderdiği mektupta Hunluların adetlerinden manzum şekilde şöyle söz etmiştir;

DAVULU HER GECE DURMAZ DÖVERLER

TA GÜNEŞ DOĞANA DEK DÖNERLER"(6)

Bu mektup sıra oyunlarının (M.Ö. 200) yıllarında ateş çevresinde davul eşliğinde oynandığı ve güneş batışını, doğuşunu ve çevredeki doğal olayları öyküleyen halk oyunlarının sabahlara dek dönerek sürdürüldüğünü kanıtlayan bir belgedir.

Anadolu'da yaşayan Türk uygarlıklarında ise Asya'dan getirdikleri geniş kültür birikimleri ile eski Anadolu uygarlıklarının kültür ürünlerinin özümsemesini görmekteyiz. Bunun sonucu uygarlıkların beşiği Anadolu'da atalarımız, yaratıcı gücü, sanat anlayışı, beğeni ve becerilerinin de katkısıyla halk oyunlarımızı oluşturdular.

Türklerde danslar; kılıçla, mumlarla, kutsal sayılan araçlarla yapıldı. Uğur getirmesi için yapılan halk oyunlarına (danslara) sıkça rastlayabiliriz. Bu dansların kutsal amaçlarının zamanla ortadan kalkarak eğlence için yapıldığını görüyoruz. Anadolu'da ölüm dansına (ölen kişi için yapılan) rastlamaktayız.(6)

Anadolu'da yaşayanlar dil, din, tarih, yerleşik alan ve ekonomik ilişkiler bakımından çeşitli kültürlerle bağlıydılar. Türkler Orta Asya'dan getirdiklerini Hitit, Frigya, İyon, Bizans kültür birikimleri üzerinde; Selçuklular ve Osmanlılarla sürdürerek yüceltiler. Bu yüceltme sonucunda ortaya çıkan paha biçilmez halk oyunlarımız gelenekler içinde törelerimizde yaşayarak bütün çeşitleri ile günümüze kadar gelmiştir.

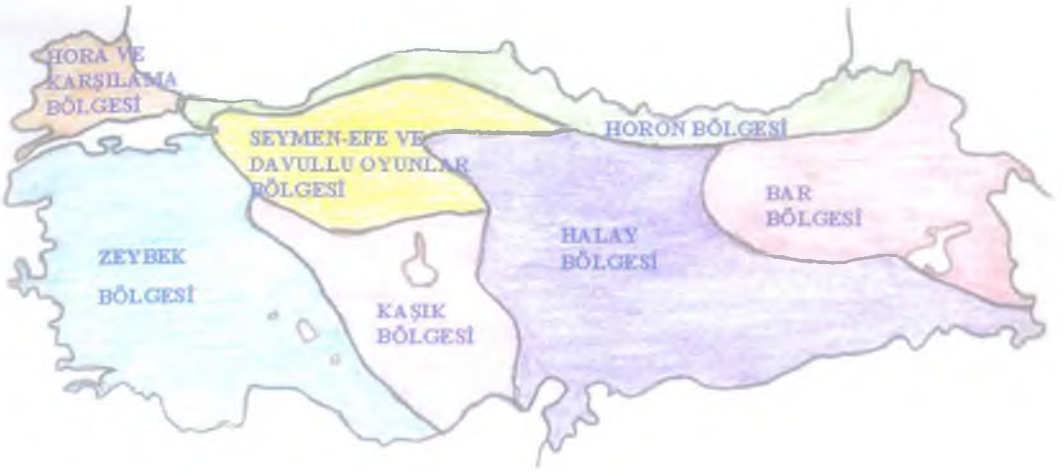
Günümüzde ise halk oyunları ile ilgili çalışma, araştırma, derleme ve gösteriler çeşitli kuruluşlar tarafından yürütülmektedir.

Cumhuriyet döneminde halkevleriyle başlayan ve giderek büyük kentlerde okul, dernek, kulüp ve topluluklarca sürdürülen halk oyunları çalışmalarına; ilgili bakanlıklar ve bağlı kuruluşlar da katılmıştır. 1966 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde "MİLLİ FOLKLOR ENSTİTÜSÜ" kurulmuş olup, daha sonra Kültür Bakan-lığına bağlı "Milli Folklor Araştırma Dairesi"ne (M.F.A.D.) dönüştürülmüş, son olarak Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (HAGEM) olarak faaliyetini sürdürmektedir.

- (1) George Thomson, İnsanın özü çeviren; Celal Üster, İstanbul Payel yayınevi 1979, S, 57.
- (2) A.g.k. S,57.
- (3) Andre Ribard, İnsanın Tarihi, Türkçesi; Erdoğan Başar – Şiar Yalçın İstanbul May Yayınları, 1974 S.9
- (4) Metin And, Oyun ve Büyü,İstanbul İş Bankası Kültür Yayınları, 1974, S, 14
- (5) Bozkurt Güvenç, İnsan ve Kültür, İstanbul Remzi kitapevi, 1979, S, 46.
- (6) Mahmut R. Gazimiha, Türk Vurmalı çalgıları, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1975, S, 135.

1945 yılı Urfa Halk Oyunları Ekibi
Soldan Sağa : Ahmet BARAK, İsmail TOPDEMİR, Cuma KOÇ, Ramazan KOÇ,
İsmail İNANÇ, İbrahim ÇEPİŞ ve İsa BARAK

HALK OYUNLARI

Türk Dili'nin tarihsel gelişimi takip edilerek konuyla ilgili kaynaklar ve çeşitli ağzlar incelendiğinde halk oyunu kavramının özdeşi olan pek çok terimin varlığı da ortaya çıkmaktadır.

"Oyun" kelimesi üzerinde durulduğunda, kelimeyi morfolojik olarak incelediğimizde oy-(u)n diye analiz edebiliriz. Fiil kökü olan "oy-" zıplamak anlamına gelmektedir. Yakutça'da "oy -oyunmak" anlamıyla genel Türkçe'de yine "oyunmak-yüksek" kelimesinde saklı olarak yükselme anlamıyla Tuba (Urenha) Türkleri'nde kullanılmaktadır. Uygurca'da "oy: kamaş, saz" anlamına gelirken, onun türevleri olan "oymag: oynamak" ve "oyuğ: oyun, çalgı, çalma, raks, müzik" anlamına gelmektedir.

Oyun terimini şöyle özetleyebiliriz: "Oyun kelime olarak müzik ve hareketi birlikte kapsayan bir terim olup, doğuş kaynağı Şamanizm dinidir. Zaman içinde anlam genişlemesine uğrayarak Şamanizm ile ilgili tören adaplarını ve ayinlerini de kapsar hale gelmiştir. Böylece bugün oyun kelimesiyle tiyatro, dans ve türlü seyirlik oyunların ortak bir anlamla karşılanmış olması kolaylıkla açıklanmış olabilir. Çünkü Şaman ayinleri danslarla çeşitlendirilmiş olmaktan öteye, ayrıca iyilik melekleri ve kötülük melekleri çatışması, akla karanın mücadelesi vb. gibi soyut kavramların çeşitli maskeler giymiş kişilerce canlandırılması şeklinde tiyatro ve seyirlik oyun özeliği taşıyan oyunları da kapsıyordu. Bilahare, çocuk oyunları vb. gibi çeşitli konuları da ifade eder oldu.

Ancak, önemli olan doğuş kaynağında kelimenin müzik ve hareketi kapsamasıdır. Genel Türk Dili'nde yaygın bulunmasıdır. Yine hep halkın malı olarak varlığını sürdürmesi, diğer terimlere göre daha tutarlı bir görünüm sergilemekte olmasından dolayı biz terimimize "halk oyunları" adını veriyoruz.

HALK OYUNU KAVRAMI

Halk oyunu hareket ve müzik olmak üzere iki ayrı öğeden oluşmuş bir bütündür. Düzgün ve birbirine benzeyen ritmik hareketlerin uyumlu bir biçimde ortaya konulmasından oluşan oyun, nadiren müzik eşliği olmaksızın belli bir ritme bağlı olarak da meydana gelebilir. Hareket bütün olarak temelini ayaktan başlatmak üzere vücut ve kollara kadar

uzanır. Vücut bölümlerinin uyumlu hareketleri kadar, grubun uyumlu hareketleri de estetiği yaratır. Hatta bazen bir bakış bir duruş bile estetik bir ifadedir.

Kavram olarak halk oyunu göze ve kulağa hoş gelecek tarzda düzenlenmiş, ölçütlü ve dengeli hareket yoluyla, estetik bir etki ve heyecan yaratan, çoğunlukla, ses birimlerinden meydana gelen anonim halk müziği ile desteklenmiş, hareket ve müzik bütünleşmesidir.

HALK OYUNLARININ KARAKTERİSTİK ÖZELLİKLERİ

Halk oyunlarının geleneksel yapı kurgusu içerisinde, fiziksel aktivite niteliğinde hareket ve müzik, bir bütünlüğü oluşturmaktadır. Halk oyunlarının hareket dizileri, fiziksel aktivite açısından geleneğe bağlı belli bir yapıya sahip vücut devinimlerini ve ayak hareketlerini içermektedir. Kişisel bazda ayak sayısı üzerine kurulan ve vücut devinimleriyle de desteklenen bu temel kurgulara figür ve adım adı verilir. Adım ve figürlerden oyun kompleksine yükselen hareket serileri, geleneksel sahne kurgularıyla da tabii olarak şekillendirilince, görsel anlamda bir sahne sanatı ortaya çıkar. Hareket serilerinin şekillenmesinde elbette ki sahne kurguları ya da kurgusal çizgiler adı verilen biçim örgülerinin büyük bir önemi vardır. Halk oyunlarının karakteristik özelliklerini ele alırken konuya adım, sahne kurguları ve anonim karakterli halk müziği açısından yaklaşılmalıdır.

KARAKTERİSTİK ÖZELLİKLERİN ÜÇ BOYUTU

Halk oyunlarımıza, gerek oyuncu açısından, kişisel bazda bakıldığında, gerekse grup açısından bakıldığında ve yine, tip, yöre ve tür olarak ele alındığında oyunları karakterize eden, vurgulayan, tanımlamasını sağlayan ve tanımlayan belli niteliklerin var olduğu görülmektedir. En küçük biriminden en geniş yapılanmalara kadar sınıflayarak belirlemeler yapılmasını sağlayan bu unsurları şöyle sıralaya biliriz:

1-Tavır

2-Üslup(stil)

3-Tarz

1-TAVIR: Oyuncu açısından, kişisel bazda, anlam taşımakta olup; geleneğin göze çarpan küçük parçasının vurgularıdır. Oyun kurgusu içinde ele alındığında tavır, motifle ve onun uygulamadaki özellikleriyle ilgilidir.

Motifin üç boyutu, yani adımın seriliği, yüksekliği, derinliği, yönü ile ritim ve tempo hareket ölçüsünde tavıra açıklık getirirken, bu hareket formlarıyla ilgili vücut devinimleri de tavrı tamamlayıcı, tanıtıcı ve vurgulayıcı simgelerdir. Geleneksel yapıda, söz konusu hareket ve devinimlerin ulaştığı limit ölçülerle ilgili genel kabuller bulunmaktadır.

Aynı yörede birden çok tavır olabilir. Aynı taşıyıcı ve fonksiyonel adımı kullanan, aynı motiflere sahip aynı ritm ve tempoda sürdürülen, benzer ya da ortak devinimlere sahip oyunlar aynı tavrın kapsamı içindedir.

2-ÜSLUP(stil): Üslup, aynı tür içerisinde yer alan yörelerin, yapısal ve biçimsel kurgu yönünden oynanılan oyunlarda birbirinden farklı olarak geliştirdikleri, grup ya da ekip bazında anlam taşıyan farklılaşmaları ifade eder. Farklılaşmalar özellikle taşıyıcı ve fonksiyonel adım yönündedir. Yine hareket yönü, figür periyodunun uzunluğu ve kısalığı, bölüm kullanılıp kullanılmaması, fonksiyonel parçaların farklı kullanılması, aynı tür içinde yer alan yörelerin üslup yönünden farklılaşmasına kaynaklık etmiştir.

Yine üsluplaşma da vurgulanması gereken bir nokta da, aynı tür içinde yer alan yöre oyunlarından, farklı ayak özelliğine sahip olan oyunların folklorlaşma sürecinde çeşitlemelerini arttırırken, ortak özellik taşıyan oyunların aynı gelişimi göstermemesi, böylece farklı tavrın gelişip genişleyerek üsluplaşma noktasına ulaşmasıyla yöreye hakimiyeti farklılaşmayı temin etmesidir.

3-TARZ: Türe hakim olan nitelik ve kurgulara tarz denir. Tarzı niteleyen en belirgin karakteristik özellik, oyunun bağlı ya da bağısız oynanması ile ilgilidir. Oyunun biçimsel kurgusunda, hareketin yönünde, hareketin akışında, adımların işlekliliğinde belirleyici rolü, bağlı yada bağısız olarak icra edilmesini sağlar. Yine oyuncuların dizilişi ve aralarındaki mesafe tarzı belirleyicidir.

OYUN (DANS)

Oyun, kurgusu yönünden çeşitli hareket formları ve bölümleriyle bir bütün ifade eder.

Bir geleneğe bağlı olmak üzere motif, figür ve bölüm adı verilen hareket serileri üzerine kurulan, devinimlerle desteklenmiş, biçim kurgusuyla şekillenen ve bu görsel yapısı müzikle eşleşmek suretiyle derinlik kazanmış, estetiği hareketlerle yakalayabilen toplumsal ve anonim karakterli geleneksel dans kurgularına “Halk Oyunu “ denir

Ayaktan başlamak üzere başa kadar uzanan vücut parçalarının oyuna kattığı; omuz titretme, gerdan kırma, kalça hareketleri, diz ve bacak devinimleri, el çırpma, jest, mimik, öne ve arkaya eğilme, olduğu noktada farklı yönlere sallanma, değişik sabit duruş biçimleri gibi vücut hareketleri, plastik değer anlamında vücudun estetiğinin belirginleşmesini temin edici tema ve formlar oyunun karakteristiğini oluşturur.

1.Ritim :Eşit aralıklarla vurgu, uzunluk (adım cümlesi uzunluğu), kısalık, taşıyıcılık, işleklilik özelliklerine sahip ve benzeri adımların ard arda getirilmesinden doğan form ve ifade bütünü hareket armonisi olarak tanımlanır. Halk oyunlarının bir çok hareketinin kombinasyonu olduğuna göre, bu hareketlerin her birinin tek tek ritmik bir bağımlılık ilişkisi vardır.

2.Hareket Akışı : Oyun içerisinde kullanılan hareket elementlerinin akıcı bir biçimde birbirini izlemeleri, uyumlu bir hareket akışı sağlar. Ayrıca hareketin vücutla sağladığı uyum da hareketin görsel anlamda güzelliğini ve izlenirliğini temin eder.

3.Koordinasyon: Oyunda, vücuttaki tek tek tüm hareket elementleri, aynı anda anlamlı etkileşim içerisine girer. Bu olay vücut parçalarının olduğu kadar hareket serilerinin de koordinasyonu anlamını taşır. Bu nedenle hareketin akışı vücut ve hareketin koordinasyonu ile doğrudan ilişkilidir.

FIGÜR

Bir oyunun, gelenek olarak adlandırılan, kural ve kalıplar çerçevesinde birim zamanda en az iki veya daha çok adımın (motifin) birbiri ardı sıra, belli bir düzene göre dizilmesiyle meydana gelen hareket serisine figür adı verilir. Başka bir deyişle, en az bir kök motifle bir ek motifin belli bir geleneğe bağlı olarak bir araya gelmesiyle karakterize edici ve taşıyıcı nitelikte oluşturdukları hareket birimine figür denilmektedir.

Figürü adım cümlesi olarak ta adlandırmak mümkündür. Bu açıdan bakıldığında, ayakların tek tek ve ard arda dizilerek, görsel ve estetik anlamda göze hoş gelen bir görünüm teşkil edecek biçimde adım cümlesi oluşturmasına figür denilmektedir.

DEVİNİMLER

Devinimle hareket arasındaki fark, hareketin oyuncunun ayakları vasıtasıyla bir mekan üzerinde, belli bir zaman süresi içinde, düzenli bir yapı arz eden ritmik motiflere uyarak, belli bir mesafe alması anlamını taşıırken, devinimin belli bir yönde alınan mesafeyle ilgili olmayıp, oyuncunun adım serilerine bağlı olarak düzenli bir ritme dayalı biçimde, vücudun belli bir bölümünün bir hareket eksenine göre titretilmesi, sallanılması, oynatılması, eğilmesi, bükülmesi gibi motifleri ifade etmesidir. Bu anlamda hareketin imajını devinimler sağlamaktadır. Bu nedenle de geleneksel oyun yapımızda sadece hareket anlamında adım serileri değil, aynı zamanda onlara imaj kazandıran devinimler de karakteristik özellikler bakımından vurgulayıcı bir nitelik taşımaktadır.

Devinimler eksen hareketi olup, vücudun belli bir yerinde oluşur, ancak vücudu bir yerden diğer bir yere sürüklemeyiz. Bu hareketleri şöyle sıralayabiliriz:

- 1-Fleksiyon :Eğilmek (bel hareketleri)
- 2-Extansiyon : Yükselmek (duruş)
- 3-Rotation (Dönme): Bir eksene göre hareket etmek.
- 4-Adduction (Yaklaştırma): Vücudun bir kısmını merkez eksene taşımak
- 5-Abduction (Kaçırma-Uzaklaştırma): Vücudun bir kısmını merkez eksenden uzaklaştırmak.
- 6-Circumduction: Bütün vücudu veya bir kısmını çevirmek
- 7-Kalça Devinimleri: Çalkalama, yancık döğüşürme, göbek atma
- 8-Omuz Devinimleri: Titreme, omuzu yukarı aşağı indirip çıkarma, omuz döğüşürme
- 9-Gerdan Devinimleri: Gerdan kırma
- 10-Spinal(Dönüş): Sıçrayarak havada bir eksene göre dönüş

Devinimler hareketin estetiğine yön verici ve besleyici güce sahip, onu anlamlı kılan öğelerdir. Adım cümlesine asıl anlamı kazandıran, görsel bir değer olarak yerini belirleyen, yörenin tanınmasını temin edici motif vurgularıdır. Devinimler vücudun hareket noktaları olup, iki ayrı bölüm olarak vücudu hareketlendirir veya sabitlerler. İlk bölüm olarak omuzlardan başlamak üzere bele kadar uzanır, ikinci bölüm ise vücudun ortası olan belder başlamak üzere ayaklara kadar ilerleyen bir hareket bölgesini içerir alır. Devinim vücudun gövdesinden başlayarak ayaklara kadar inen yer çekimi güçlerine karşı vücudun geliştirdiği bir reaksiyon görünümündedir.

1970'li yıllarda Hasan RASTGELDİ ve Urfa Halk Oyunları Kız Ekibi

HALK OYUNLARINDA ÖĞRENİM VE ALGILAMA

Öğrenme; bireyin yaşantısı sonunda kendi davranışlarında meydana gelebilecek değişiklikler olarak tanımlanabilir. İşte bu değişikliğin gerçekleşebilmesi için geçen süre "ÖĞRENME" dir.

Algılama; duyuşsal uyarımları izleyen onların farkına varılarak anında yapılan bir organizasyon yorumlamasıdır.

Duyum; bir duyu organının uyarılması ile meydana gelen duyu organının çevresinden gelen etkiye yaptığı tepkidir. Örneğin; kulağın bir sesi işitmesi DUYUM, bu sesin davul sesi olduğu ve ne çalındığının anlaşılması ise ALGI dır.

Halk oyunlarının eğitim ve öğretim süreleri içerisinde, oyuncuya oyunlar ile ilgili hareketleri yapabilme yeteneği kazandırabilmesi sözel sayımların doğru aktarılması ile mümkündür. Daha sonra deneme, yanılma, alıştırma ve anlatımlarla oyuncu grubuna bilgiler aktarılıp, çalışma yaptırılabilir.

HALK OYUNLARININ İNSAN ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Halk oyunları bireyin, organik, sinir-kas, zihinsel ve duyuşsal gelişiminde yerini alır. Halk oyunları sayesinde kişi kendini tanıır-tanıtır, dolayısıyla da yeteneklerini geliştirir. Organizmasını en iyi şekilde kullanmayı öğrenir. Çökme , yürüme, koşma, atlama gibi temel hareketlerde motorsal güç belirli sınırlamalar içerisinde. Bu gücün öğrenimi, dış vurumu ve yönetimi kol ve bacakları günlük yaşantının dışında, yavaş yavaş kontrol

edebilmek ile mümkün olacaktır. Gerekli bilgi, beceri, alışkanlık, kişisel ve toplumsal davranışlar kazanır. Boş zamanlarını değerlendirir.

İYİ BİR HALK OYUNLARI EĞİTMENİNDE BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

1. Dostluk, dürüstlük, çalışkanlık, dayanışma, sevinci ve üzüntüyü paylaşma gibi halk oyunlarının da özünde içerdiği güzel kavramları yaşama geçirmelidir. Halk oyunlarının sadece devinimler olmadığını, halka ilişkin kültürel değerler taşıdığını unutmamak gerekir.

2. İyi bir gözlemci ve yöreyle ilgili bilgi birikim sahibi olmalıdır.

3. Doğal olarak müzik ve dans konusunda yetenekli olmalıdır.

4. Çalışanların yetenek farklılıklarını doğal karşılayarak , istekle yardım etmeli, dost olabilmelidir.

5. Çalışanların konsantre olabilecekleri bir ortam yaratmalı, herkese yeteneği ölçüsünde başarı duygusunu tatma olanağı tanınmalı, cesaret verici olmalıdır.

6. Birlikte olduğu insanlara her zaman ve her konuda örnek olmaya özen göstermelidir.

7. Öğretmeye istekli ve coşkulu olmalıdır.

8. Kültürel niteliklerinin yanı sıra, halk oyunu da bedensel devinimi içerdiğinden asgari bir beden eğitimi bilgisine sahip olmalı, halk oyunları çalışmasına başlamadan oyunculara ısınma hareketleri yaptırmalıdır.

Halk oyunları çalışmaları ile, oyuncunun beden sağlığını korumak, geliştirmek, enerjisini kullanabilmesini öğretebilmek, halk kültürünün birbirinden zengin hazinelerine sahip, özelliklerini öğrenmesini sağlayabilmek her zaman için amaç olmalıdır.

Buna göre; ısınmadan yapılan çalışmalarda oyuncularda saptanan rahatsızlıklar:

1. Oynarken genel bir isteksizlik

2. Oyunların inceliklerini yerine getirememesi

3. Ritim bozuklukları

4. Oyun sonrasında genel yorgunluk

5. Bacak kaslarında ağrılar, kasılmalar

6. Tüm eklemlerde ve omuz çemberlerinde ağrılar.

HALK OYUNLARINDAKİ AMAÇ

Halk oyunlarında kullanılan adım, figür ve pozisyonlar insanın günlük yaşamı içerisinde kullandığı hareketlerden oluşmuştur. Her kavramı bir terim, her terim ise bir sözcük ile zihnimizde oluşması gerekli çağrışımlara yol açmalıdır. Bize göre önemli olan halk oyunlarımızın sadece "GÖSTERİ " aracı durumuna gelmesini önlemek, onları geniş halk kitlelerinin yeniden oynayabileceği bir ortam yaratarak eğitim, dostluk ve dayanışma aracı olarak da kullanabilmektir.

Eğitim-Öğretimde AMAÇ;

Bireyleri toplumsallaştırmak ve onlarda fiziksel, zihinsel ve psiko-sosyal yönden bütünsel bir gelişme elde etmektir.

Diğer bir amaç ise insanların bedensel olarak hareket yaparken, eğlenmenin yanısıra din, dil, ırk ve cinsiyet farklılığı gözetmeden en rahat şekilde katılabilecek rekreatif etkinlik olmasıdır.

Göze ve kulağa aynı anda hitap eden halk oyunları bugün çeşitli okul, kurum kuruluş ve derneklerde serbest zaman etkinliği şeklinde sürdürülmektedir.

Özellikle gençlerimizin gün geçtikçe batıya olan özentileri, kendi kültüründen, örf ve adetlerinden uzaklaşmasına neden olmaktadır. Toplumumuzun temel taşları olan gençlerimizi bu durumdan kurtarmak, vatan ve milletini seven gençler haline getirmek konusunda halk oyunlarımız büyük bir görev üstlenmiştir.

OKULLARDA HALK OYUNLARI ÖĞRETİMİNİN MİLLİ EĞİTİM KONUSU OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Ulusal kültürümüzün içinde geniş bir yer tutan halk oyunlarımızın öğretimi; iletişimde, çeşitli yayınlarda ve gösterilerdeki etkinliklerden dolayı, özel ve resmi kuruluşlarla birlikte tüm yörelerde, kişilerin kendi bilgi ve deneyimleri doğrultusunda yapılmaktadır. Bu çalışmalarla öğretim kontrol altına alınmış ve disiplinli bir görünüm içinde, Türk terbiye göreneğine uygun olarak kendi mecrasında akışını sürdürmektedir.

Halk oyunları, bugün okullarda, genel olarak “Sosyal Çalışma” programları içinde, okul idaresi ve okul aile birliklerinin işbirliği ile, ya okul öğretmenleri veya “Dernekler”de yetişmiş oyuncu elemanlar tarafından öğretilmektedir. Çoğu zaman maddi yetersizlikten dolayı pek çok okul çalışmalara yanaşmamaktadır.

Halbuki, halk oyunları öğretiminin “ Milli Eğitim “ konusu olarak ele alınması, çağdaş bir eğitim sisteminin oluşmasına ve halk oyunlarının en önemli özelliklerinden olan “ Milli Duygu “ anlayışı içinde, öğrencilerin dostluk , arkadaşlık, sorumluluk, sanat, sevgi, estetik, kendini tanıma, kendine güven gibi duyguları ve gelecek yaşantılarında gerekli bilgi ve becerileri kazanmalarına büyük çapta olanak sağlayacaktır. Ayrıca halk oyunlarının bir spor hazinesi niteliğinde olduğu düşünülürse bu tarz eğitimin ne derece yararlı olacağı kendiliğinden ortaya çıkacaktır.

Bu eğitim ilköğretim çağında başlamalı, halk oyunlarımızın renkli ve görkemli görünümü ile çocuksu gönüllerde bir sevgi yaratılmalıdır. Ortaöğretimdeki gençlerimiz, ilköğretim alışkanlığı ile daha da bilinçlenmiş olarak, halk oyunları öğrenimine devam ettirilmelidir.

Bu uygulamada “Milli Kültür“ değerleri esas alınacağından, Türkiye sathında uygulanacak yaygın bir eğitim sonucu, bölgeler, yöreler, hatta okullar arası bir yakınlaşma, gençler arasında arkadaşlık, dostluk ve yine vatan sathında bir bütünleşmeye olanak sağlanacaktır.

Okullarda halk oyunu öğretiminin “Milli Eğitim“ programları içinde yer alması için yapılması gerekli işlemleri şöylece sıralayabiliriz;

1- Okullarda ve diğer kuruluşlarda öğretim, bugün olduğu gibi devam etmelidir.

2- Öğretici kadrosunu genişletmek için, ilgili bakanlığın konservatuarlarla işbirliği ile folklor dernekleri elemanları için tamamlayıcı kurslar açılmalıdır.

3-Konservatuarların halk oyunları bölümünü bitiren gençlerimize öğretmen olarak okullarda görev verilmelidir.

4- Öğretmen yetiştirmek için, halk oyunları bölümü olan konservatuarların açılmasına devam edilmelidir.

5- Dernekler arasında bir koordinasyon birliği sağlanmalıdır.

Hangi görüş esas alınırsa alınsın, kültürü en yüksek bir ulusun şanına uygun olarak, halk oyunlarımızın öğretimini en mükemmel seviyeye çıkarmak şüphesiz hepimizin arzusudur.

(*Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bildirimi / Hamit ÇİNE / İstanbul 1990)

Diğer ülkelerin halk oyunlarına verdiği değer, ortaya koydukları eğitim ve öğretim metotlarına bakıldığında görülmektedir. Bazı ülkeler halk oyunlarını eğitim ve öğretim sistemlerinin bir parçası olarak yerleştirmiş ve bireylerine bu kültür bilincini küçük yaşta vermeye başlamışlardır.

Buna örnek olarak Polonya'daki halk oyunları öğretim sistemini gösterebiliriz:

POLONYA'DA HALK OYUNLARI ÖĞRETİM METOTLARI

Bugün Polonya'da halk oyunları dalında uğraş veren 1200'ün üzerinde grup, kuruluş vardır. Bu gruplar ilkokul grubu olsun, Üniversite grubu olsun, mahalli grup olsun, sahnede oyunların seyrettiğimiz zaman sunuşlarının aynı kalıptan çıkmış gibi bir örnek olduğunu görürüz. Ne müziğinde bir değişiklik, ne oyunlarının figürlerinde bir değişiklik ne de kostümlerinde bir değişiklik bulamazsınız.

Bunun nedenini aynı jüride görev aldığım jürinin başkanı Wrocław Üniversitesi Rektörü'ne sorduğumda aşağıdaki bilgileri edindim. Polonya bu hususu 1930'lu yıllarda halletmiş. O yıllarda yurdun dört bir yanına yollanan etnograflar, etnomüzikologlar, etnokostümologlar bugün Polonya'da oynanan bütün oyunların ve müziklerinin derlemesini sıhhatli bir biçimde yapmışlar, kurdukları folklor enstitülerinde bunu en iyi şekilde uygulamaya başlamışlardır.

Büyük bir tarih kültürüne sahip olan , bu arada Osmanlı tarihini de çok iyi bilen, Osmanlı-Lehistan münasebetleri hakkında iyi bir yorum yapan rektör, Polonya'daki halk oyunları çalışmalarını bana şöyle özetledi:

1- Polonya'daki ilk dereceli okullarda halk oyunları öğretim metotları:

İlkokula kaydolun öğrenciler okuma ve yazmaya geçtikten sonra ses, ritim, resim ve bedensel hareketlerle ilgili testlere tabi tutuluyorlar. Resim dalında kabiliyet gösterenler plastik ve görsel sanatlar dalında, bedensel kabiliyet gösterenler, spor dallarında, müzik kulağına sahip olanlar çalgı eğitimi, ses eğitimi, bale ve halk oyunları dallarına ayrılıyorlar. Polonya'nın o birbirinden güzel Mazzuka, Polonez, Polka, Saray Dansları, Tatra Dağlarının dağ oyunlarının temel figürlerini öğrenirken müzik ve bale eğitimi de alıyorlar. Hiçbirinde muvaffak olmayanlar ders dışı faaliyetlerde, ya toplu spor yapıyorlar ya da bahçe tarımına hazırlanıyorlar.

Çalışmalar 30-45 dakika ısınma-kültür fizik hareketleri ile başladıktan sonra ya bir piyanistin çaldığı müzik eşliğinde, ya da banttan müzik eşliğinde temel figürler çalışılıyor. Çocuğun gözü ve kulağı ses ve figürlere alıştırdıktan sonra eşli hareketlere geçiliyor.

2- Orta dereceli okullarda halk oyunları öğretim metotları:

Orta dereceli okullarda, ilkokulda halk oyunları uğraşısı vermemiş olanlar çalışmalara pek alınmıyor. Yani bundan şu anlaşılıyor: Orta dereceli okullardaki halk oyunları çalışmaları, ilk dereceli okulların bir devamı. Yukarıda izah ettiğim yöntemlerin dışında daha da bilinçlenen 14-18 yaş grubuna bu defa tarih, etnografya, kostüm, enstrümanlar hakkında bilgiler de ekleniyor. Genelde halk oyunları ile ilgilenen okul gruplarına enstrüman çalması da öğretiliyor. Bununla ilgili olarak Varşova, Plock, Zielona Gora ve Lubnin de keman okulları, Poznan'da gaydalar okulu, krakow, Zwiec, Bielsko Biala'da violonsel okulları çok yıllar evvel kurularak, faaliyetlerini sürdürmektedirler.

3- Üniversitelerde halk oyunları öğrenim metotları:

Üniversitelerin bütün fakülte ve yüksek okullarında çalışmaları titizlikle sürdürülmektedir. Bir misal verecek olursam: Katowice-Saski Üniversitesine bağlı 20'nin üzerinde fakülte bir o kadar da çeşitli dallarda bilimler akademisi ve yüksek okullar mevcut olup, her birinin kendine has özel isimleri altında halk oyunları ve halk müziği grupları vardır.

Üniversitelerde ilk ve orta dereceli okulların çok fevkinde, tam bir bilimsellik altında çalışmalar yapılmaktadır. Haftanın 3-4 günü fakülte grupları derslerinin dışında ses-ritim-bale ağırlıklı halk oyunları çalışmalarını, Polonya'nın birkaç üniversitesinin bünyesinde bulunan folklor enstitülerinden mezun olmuş, öğretim elemanları nezaretinde aşırı bir disiplin altında sürdürmektedirler.

(*Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bildirimi / Üstün GÜRTUNA / İstanbul 1990)

TÜRK HALK OYUNLARINDA SAHNELEMENİN

DÜNÜ VE BUGÜNÜ

Türklerin yalnız savaşçı bir millet olmadığını, özellikle oyun konusunda çok ileri ve "oyuncu" bir millet olduğunu yabancı kaynaklardan anlıyoruz. (Genellikle Çin kaynaklarından)

Büyük Selçuklu Sultanı "Tuğrul Bey'in, 1063 yılında Halife El-Kaim Biemrillah'ın kızı ile evlendiği zaman, bir odada kürsü üzerinde oturan gelini ziyaret ettikten sonra avluya çıktığını ve orada beyleri ile birlikte sevinç içinde raks ettiğini (bir oturup bir kalkarak) ve bu esnada Türkçe şarkılar çalındığını biliyoruz. Tuğrul Bey bu düğün esnasında 70 yaşında bulunuyordu. Ebül Ferec vasıtası ile bu bilgidен haberdar olan Barthold, Ruslar'da "Pliaska Prisiadki" denilen raksın Türkler'den alınmış olacağı ihtimalini ileri sürmüştür. Bizim kanaatimize göre, Tuğrul Bey'in oynadığı bu oyun, bugün Anadolu'da toplu bir halde oynanan ve adına halay denilen oyun olmalıdır." (1)

Bir başka kaynakta Osmanlı şenliklerinden bahisle şöyle deniyor: "3.Ahmet'in / 1720 yılında / düzenlediği bir şenlikte mimar İbrahim Efendi'nin buluşu olan timsahı gösterebiliriz. Timsah üç çifte, bir piyade uzunluğunda, ağzını açıp kapıyor ve yarım saat su üstünde dolaştıktan sonra suya dahıyor, bir saat su altında kalıyor yeniden su üstüne çıktıktan

sonra, ağzını açıyor içinden alacalı kılıklarda beş dansçı çıkıp timsahın üstünde oynuyorlar. Bugünün deniz altısı görünümünde olan bu buluşun bir benzerini Avrupa'da göremiyoruz.”(2)

İşte, günümüzde yapılan şenlik, festival ve yarışmalarda, halk oyunlarımızın başarılarının kaynağı yukarıda bahsettiğimiz “KÖK” tür.

Türkiye'de halk oyunları çalışmalarının başlangıcı olarak, Rıza Tevfik (Bölükbaşı)'in Nev Sal-i Afiyet Salname-i Tıbbi adlı bir tıp yıllığında 1900 yılında yayınlanan Raks adlı yazısı esas almaktadır.(3)

Rıza Tevfik'le başlayan halk oyunları, Cumhuriyet döneminde hız kazanmış ve günümüzdeki durumuna gelmiştir.

1940 yılında M.Sarisözen yönetiminde ilk halk oyunları topluluğu (Mahalli Halk Oyunları Topluluğu) İtalya ve İspanya'ya gitmiştir.(4)

1960'lardan itibaren yurtdışına daha sık çıkan halk oyunları topluluklarımız, diğer ülkelerin, bilhassa Yugoslavya, Bulgaristan ve Romanya Halk Oyunları Topluluklarıyla bir arada bulunmuş ve onlardan gördükleri sahne düzenlemeleri tekniklerini kopya ederek kendi topluluklarında uygulamaya başlamışlardır.

İstanbul'da; asıl ismi Türk Yüksek Tahsil Gençliği Turizm ve Folklor Enstitü Kurma Derneği olan Türkiye Milli Talebe Federasyonu ve Türk Folklor Kurumu, Ankara'da Halkevleri Genel Merkezi Halk Dansları Örnek Grubu sahne düzenlenmesini Türkiye'de ilk defa uygulayan topluluklar olmuşlardır. Bu toplulukların yaptıkları sahne düzenlemeleri yaygınlaşarak diğer topluluklar tarafından da benimsenmiş ve bugün ilkökul topluluklarımıza kadar girmiştir.

1- Prof. Dr. Faruk SÜMER Oğuzlar.Ankara 1972 47,s.

2- Prof Dr. Metin AND. Kırkgün kırkgece. İst.1959.23.s

3- Cahit ÖZTELLİ, İlk Milli Oyun Araştırmacısı. Türk Folklor Araştırmaları 5.c 118, sayı mayıs 1959-1897-190.s.

4- Şerif BAYKURT, Türkiye 'de Folklor, Ankara 1976 120.s.

1. Sahnelemede Yapılan Yanlışlıklar

İşte bu sahneleme çalışmalarında uygulanan teknikler, tamamen bilimsellikten uzak ve yozlaşmaya ilk adım olarak kullanılan tekniklerdir.

Sahne düzenlemesi son yıllarda, özellikle yarışmalar sebebiyle, moda haline gelmiş, yarışmaya katılacak olan topluluklar, sanki sahne düzenlemesi yapmazlarsa dereceye giremeyeceklermiş düşüncesiyle bu yola gitmişlerdir.

Bu yollarla yapılan sahne düzenlemeleri, bilinçsiz olarak yapılmış, sahne düzenlemesi nedir,niçin, nasıl yapılır, kim yapar, nasıl yapılır, kuralları nelerdir, bunu yapacak uzman var mıdır? gibi soruları dahi düşünmeden bilinçsiz uygulamacıların yanlışlıklarını sergilemeye zemin olmuştur.

2.Türk Halk Oyunlarının Sahnelenmesi Konusunda Yapılması Gerekenler

Doğum, sünnet düğünü, nişan, evlenme, askere ve gurbete uğurlama, yaylaya göçlerde, bolluk törenlerinde, hasat mevsimlerinde, imecelerde, sıra gezmesi, barana gibi eğlence toplantılarında oynanan halk oyunlarımız, ilmi kariyeri olan kişiler tarafından araştırılıp derlenerek, oyunun geleneksel oynama biçimi ve oyunun formları bozulmadan sahne metot ve teknikleri ile sahnelenmeli ve sahne düzenlemesi yapılmalıdır.

Koreograf Suna ŞENEL'in dediği gibi “Yıllar önce koreografisi yapılmış oyun üzerine, koreografi uygulama çabaları yanlıştır.”(1)

1985 yılında kültürel değişim programı çerçevesinde, folklorla ilgili kurum ve kuruluşlarında inceleme yapmak üzere gittiğimiz Rusya'da, Azerbeycan'm ünlü koreografi Emine DİLBAZE sahneleme çalışmalarını şöyle anlatmıştı. ”Araştırma yapacağım yere evvela ön araştırma yapmak için giderim. Orada elde ettiğim bilgileri merkezde değerlendirir ve düğün, festival, şenlik gibi halkın birlikte oyun oynadığı gün, ben de oraya kareograf, müzik uzmanı, teknisyen (fotoğraf, teyp, film), bestekar ve ressamdan oluşan beş kişilik bir heyetle giderim. Kamerayı gizli bir yere bırakır otururum. Film çekildikten sonra, ressam giysilerin kumaş cinsini, dikiş biçimini ve giyiş tarzını izler ve çizer. Çalışmalarımız bittikten sonra merkeze döneriz. Esas çalışma bundan sonra başlar. Derlenen oyun sahneye konmak üzere çalışmalar başlar. Çalışma tamamlandıktan sonra sahnede oynanıp oynanmayacağı konusunda karar verecek bir heyete (jüriye) sunulur. Jürinin değerlendirmesinden sonra oyun uygun görülürse sahneye konur.”

*Suna ŞENEL Halk oyunlarında sahne düzenlemesi ve sahne kullanımı 2. c, 19849, sayı 340.s.

*Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bildirimi/Ahmet ÇAKIR / Ankara 1987

OYUN SEÇİMİ VE OYUNLARIN SIRALANIŞI

Gösteride sunulacak olan oyun sayısı ve her oyunun karakter yapısı, adım cümlelerinin yoğunluğu, uzunluğu, hareket hızı ve tartımların koreolojik analizlerle belirlenmesi, oyun seçimi ve sıralanmasında önem taşır.

Oyun sıralaması yapılırken dikkat edilecek hususlar;

1-Destek oyunlar grubunda farklı özellikler içeren her bir oyun, gösterinin amacı, mesajı ve doruk noktasının biçimi, yeri ve yoğunluğuna göre sıralanmalıdır.

2-Oyun sıralanmasıyla oluşturulacak uyum, kesinlikle varılması tasarlanan amaca ve doruk noktasına doğru zorlanmaksızın kurulmalıdır.

3-Oyunların özelliklerine göre gereğinde uzun, sık ya da yanlış sıralanmalar sonucu, tüm gösterinin dengesi bozulabilir, durgunlaşabilir ve gösterinin amacı, doruk noktası vurgulanamaz duruma gelebilir.

4-Oyunların sıralanması çalışmalarında, oyuncuların kondisyonları göz önüne alınmalıdır. Oyunların zinciri, hem oyunu, hem oyuncuları, hem de seyircileri doruk noktasına doğru hazırlayacak akıcılıkta olmalıdır.

5-Gösterideki oyunların hız ve tartım olarak doğru sıralanması, seyircinin dikkatini artırdığı gibi, aynı zamanda, oyuncunun kondisyonunu da artırır.

6-Gösterinin tümünde, ritim unsuru vardır. Oyunların sıralanışındaki, oyunlar arası

denge, uyum, hız ve tartıl, gösteri boyunca, dengeli dağılmalıdır. Oyunların hızı, tartımı, hareket değeri de tek olmamalıdır. Çeşitli ve değişik hareket değeri, karakter yapısı, hız ve tartımdan oluşan oyunlara gereksinim vardır. Hiçbir oyun diğerinden daha az önemli değildir. Binayı oluşturan temel taşları gibi, sadece bir oyuna önem vermek veya önemsememek, bu binanın çökmesine, gösterinin başarısızlığına neden olabilir. Bu nedenle, oyun sıralamasında, gösterinin bütünündeki doruk noktasının yeri, destek oyunların sıralanış düzeni, ustalıkla, uyumlu bütünlük dengesini oluşturacak düzeyde olgunlaştırılmalıdır.

7-Gösterideki giriş oyunu kadar, final oyunu veya final çıkış oyunu da önemlidir. Bu nedenle yönetmen, her sahne konumuna göre, final çıkış oyununun patenini daha önceden saptamalı, gösterinin bütünü kapsamında düşünmelidir.

8-Oyun sıralamasında, oyundan oyuna geçişlerde müzikal uyum göz önüne alınmalıdır. Müzik formu açısından, oyun müziklerinin birbirine uyumu önemlidir.

9-Oyun seçimi ve sıralama, müzik uzmanı ile birlikte yapılmalıdır.

10-Oyunlar zincirinin halkaları oluşturulurken kurulan denge, işlevlikleri açısından, mantıksal olarak doruk noktasına doğru gösteriyi sürükleyecek yapıda olmalıdır.

OYUNLARIN SAHNE PLANLARI

Oyun alanının sınırları içerisinde, sergilenecek oyunların sıralanışı, bu sıralanış düzenine göre biçimsel formların birbirine dengesi, bağlantıları ve giriş-çıkışları, sahne planı üzerinde saptanmalıdır. Sahneleme planı, gösteride sunulacak oyun ve oyunların biçimsel formuna göre, oyuncuların sayısı ve konumu açısından adım cümlelerine, görsel estetik, işlerlik kazandırmalıdır. Gösterinin sonucunu belirleyecek atmosferi, anlatılmak istenen olguyu, iletilmek istenen imgeyi, yaratılmak istenen duyguyu, sahne tekniği ile biçimlendirmek olmalıdır.

DORUK NOKTASI

Gösteride doruk noktasının yeri, amacı, süresi, biçimi ve doruk noktasını vurgulayacak oyun yada oyunlar çok iyi saptanmalıdır ki, gösteri ile seyircinin yükselişi aynı anda zirvede birlikte birleşsin. Çünkü; doruk noktası oyunların kurgusuyla seyircinin beklenti ve heyecan noktasının en üst düzeye ulaştığı andır.

Genelde, halk oyunları gösterilerinde tek doruk noktası kullanılmaktadır. Deneyimli ve usta yönetmenler, bir gösteri süresinde, değişik biçimde iki veya üç doruk noktası kullanabilirler.

OYUN ALANI KULLANIMINDA SAHNE DENGESİ

Halk oyunlarının sahnelenmesinde bilinmesi gereken, sahne dengesi konusuna, genel tanımlar çerçevesinde değinilmiştir.

Denge, insanın doğasında vardır. Sanatın her dalında, bir denge unsuru bulunur. Halk oyunlarının kuruluşunda da bir denge vardır. O halde sanatın sergilendiği her mekanda bir dengenin olması doğal ve gereklidir.

Oyunlar sahneye yerleştirilirken, seyirci açısından rahatlıkla, izlenebilen, etki uyandıran görsel bir denge kurulmalıdır.

Estetik görünümde sergileme tekniği ile seyircinin görüş açısının bilinçli bir dengesidir. Estetik denge ve fiziksel denge olarak ikiye ayrılır.

1-Estetik Denge: Oyun alanının kullanımında, hareketsetel yapının görsel yorumunun dengeli bir biçimde kurulması estetik dengeyi oluşturur. Başka bir deyişle, oyun hareketlerinin oyuncuların estetik görünümünün sanatsal ifadesidir.

2-Fiziksel Denge : Oyun alanının konumuna göre, oyunu biçimsel olarak dengelenmesindeki kuramsal tekniklerdir. Simetrik ve asimetrik olarak ikiye ayrılır.

A- Simetrik Denge : Sahnenin tam ortadan dik olarak ikiye bölündüğü varsayılırsa, sahnenin her iki yarısına ve aynı yerlere eşit sayıda oyuncu koyarak sağlanan fiziksel eşitliktir.

B- Asimetrik Denge : Tam ortadan, dik olarak, iki eşit parçaya bölünen sahnenin, her iki yarısına, değişik yerlere, değişik sayılarda oyuncu koyarak sağlanan dengedir. Asimetrik denge, sahnenin matematiksel ağırlık sistemi ile hesaplanır.

Urfa Müzik Grubu / Mikkım Tahir

SAHNE PLANI ÜZERİNDE PATEN ÇALIŞMALARI

Oyuncuların sayısı ve konumu açısından, oyunun biçimsel formuna işlerlik kazandırılması, paten çalışmalarının yapılmasıyla mümkündür.

PATEN: Yan yana, ard arda, sırt sırta duruşlardan oluşan çizgi-daire biçimleri ve ikili, üçlü vb. sayıda oyuncuların, sahne üzerinde, simetrik veya asimetrik dağılımlarından oluşan şekillerin genel adıdır.

Halk oyunlarında, her oyunun pateni, o oyunun, geleneksel yapısındaki biçimsel formudur.

1-Oyunların aslında olmayan form ve şekillerinde taklit ve yakıştırma patenleri kullanılmamalıdır.

2-Bir oyunda, hangi patende, hangi adım cümlesinin oynanması gerekiyorsa, o paten ve hareketlerin yapılması zorunludur.

3-Çok sık patenden patene geçilmemelidir. Sık paten değiştirme seyirciyi yorar, ilgisini dağıtır, dikkatini oyunun tümünden çekerek, hangi patenin oluşturulacağı bekleşiğine iter.

4-Sahne paten tasarımının amaca uygun olabilmesi için; oyun alanının iyi tanınması, oyunların biçimsel form yapısı ve dengesinin doğru saptanması ve oyun sıralamasının doğru yapılması gereklidir. Aksi halde, oyunlar, karmaşık sahne pateni içerisinde kaybolur gider. Gösterinin tümü üzerinde dikkat dağılır ve oyunlarda yorucu bir tekdüzelik oluşur.

5-Gösteriye seçilen tüm oyunların, biçimsel formlarının paten çalışması yapıldıktan sonra, oyunların sıralanışı, paten olarak tekrar ele alınmalıdır.

6-Tüm gösteri süresince, her oyuncunun yeri, yönü, geçişleri ve sayısı sahne planı üzerinde belirlenmelidir. Oyuncuların atacakları her adım, adımdaki uzaklık, yön ve paten tek tek belirlenmelidir.

7-Her oyuncunun, sahneye girdiği andan itibaren yaptığı hareketi, duruşu, geçişi, patendeki yeri ve kişi sayıları notasyon ile sahne planında saptanmalıdır.

8-Her bir oyun için, tüm oyuncuların, hangi sayı ve hangi adımda, hangi konumda ve sahnenin neresinde bulunacağı, koreolojinin gösterdiği temel doğrultularla saptanmalıdır.

Halk oyunlarının yeni paten arayışlarında, öncelikle, oyunlarda gizli olan anlatım ve mesaj kavranmalıdır. Oyunların özünde olmayan formları uydurmanın yerine, oyunlardaki biçimsel formlar irdelenmeli, pekiştirilmeli ve hareketlerin özünde var olan anlatım araştırılmalıdır.

SAHNE ALANININ KULLANIMI

Sahne, seyirciye göre önem taşımasıyla ilişkili olarak farklılaşan bir çok alana bölünmüştür. Bu farklı sahne alanlarının her birinde yapılan hareketler, çeşitli etkilere sahiptir. En çok dikkati çeken dans sahnenin ortasında yapılandır. Solist yada lider olan dansçı, sahne ortasında dans etmelidir. Sahnenin arka tarafında yapılan hareketler uzak ve gizemli görünürken , sahne önündeki hareketler daha anlaşılır olup, çoğu kez komedi için kullanılır. Sahnenin sağ ve solundaki yan alanlar zayıftır.

Tek yönde seyirci bulunan sahnelerde; çizgi ve daire formundaki oyunlarda üçlü yön sistemi , yay formundaki oyunlarda ise tekli yön sistemi uygulanmalıdır. Daire formunda oynanan oyunlar, sahneye en rahat uygulanabilen oyunlardır. Fakat görüş açısının çok dikkatli saptanması gerekir. Çizgi formundaki oyunlar ise iyi bir sahne düzeni ile güzel bir görünüm verilir.

MAKYAJ

Makyaj, elamastik görüntü olarak eski Yunanlılar tarafından güzellikle ilgili yüze sürülen bir takım yapay boyalardır. Günümüzde ise makyaj malzemesi kozmetik sanayiince geliştirilmiş olarak günlük yaşantımıza girmiştir. Halk oyunlarında sahne unsuru olarak kullanıldığından makyaj önem kazanmıştır.

Halk oyunları için yapılacak makyaj,diğer sahne sanatlarında yapılan makyajlardan farklı olarak daha ziyade hatları belirtecek ve grupta görüntü uyumu sağlayacak biçimde olmalıdır. Bu uyumun olmaması ve farklı biçimde makyajların yapılması halinde makyaj uyumsuzluğundan söz etmek mümkündür.

HALK OYUNLARINDA MAKYAJIN NASIL YAPILACAĞI

ANA HATLARIYLA AŞAĞIDA SIRALANMIŞTIR

1. Önce kaşlarınızı gözden geçirin,
2. Yüzünüze fondöten sürün, bunu bütün yüzünüze, çenenizin altına kadar yayın,
3. Gözlerin altındaki, burun kanatlarının etrafındaki ve dudakların altındaki koyu yerleri açık renk boyayın,
4. Yanaklarınıza renk verin, krem halinde bir allığı yanak çukuruna sürün, iyice yayın. Ortada sadece bir parlaklık olsun,
5. Hafifçe pudra sürün. Bunun için pamuk, fırça yada bir sünger kullanın. Pudranın fazlasını alın,
6. Gözlerinize far sürün, önce bütün göz kapağımıza farı yayın sonra parmak uçlarınızla içirin. İsteddiğiniz kısımda rengi azaltın veya arttırın,
7. Göz kapağınızın kıvrım yerine göz farından daha koyu bir kalemle kavis bir çizgi girin.
8. Gözlerin çevresine çizgi çizin. Kirpiklerinizin daha sık durmasını, gözlerinizin biçiminin belirlenmesini böyle sağlayabilirsiniz,
9. Toz allık sürün. Rengi sabitleştirmek, yüzü ışıktandırmak için yanaklarınızı içten emerek çukurlaştırın fırçayı yavaşça bu çukurlukların yukarisına sürün,
10. Dudaklarınızı aşırıya kaçmadan boyayın.

GIYSİ

Karanlık devirlerden bu yana insanlar örtünme amacıyla çeşitli malzemeler kullanarak değişik giysiler giymişlerdir. Giyim tarihi insanlık tarihi ile beraber başlar.

Basit giysiler zamanla yerini daha güzel ve alımlı kıyafetlere bırakmış ve her toplumun kendine özgü kıyafetleri olmuştur.

Tarih boyunca Türk kavimleri doğa koşulları ve yaşama tarzları ile kendilerine özgü kıyafetler giymişlerdir. Bu giysiler aynı zamanda kişilerin toplum içindeki yerini belirtmekteydi. Anadolu'ya gelip yerleşik yaşama geçtikten sonra yöresel kıyafetler belirlemeye başlamıştır. Yöresel kıyafetlerin oluşmasında doğal görüntülerin de etkisi olmuştur.

Büyük Türk inkılabından sonra yöresel kıyafetler, hızla yerini modern kıyafetlere bırakmıştır. Küçük yerleşim birimleri ile gelenek ve göreneklerine bağlı aileler sayesinde günümüze ulaşmıştır. Pek çok çeşitleri bulunan yöresel kıyafetlerin sayısı zamanla azalmıştır. Artık yöresel kıyafetlere müzelerde ve halk oyunları gruplarında ve çok azda olsa mahalli düğünlerde rastlamaktayız.

19. yy Urfa Erkek Giyimi / ŞURKAV Arşivi

Urfalı bir aile / ŞURKAV Arşivi

1946 Urfa Müzik ve Fasil Heyeti

HALK OYUNLARI YARIŞMALARINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

1. Giyinişe özen gösterilmediği için görünüş bozursa, giyimde, bağlamalarda, takı ve aksesuarların takılışında veya kullanımında düzensizlik, bozukluk varsa; kıyafet parçalarından başlık, puşu, çarık, yemeni, ayakkabı, kuşak, şalvar, çorap, mendil, kemer, zincir, köstek, bıçak, vb. büyük parçalar çözülmüş, dağılmış, düşmüş ise hata sayılır.

Ancak; düğme, pul, penes, boncuk, ponpon, vb.. parçaların düşmesi halinde, hata sayılmaz.

2. Aynı anda yörenin değişik bir kaç giysisinin giyilmesi ve bu giysilerin bir arada kullanılmasında uyumsuzluklar varsa; oyun topluluğu oyun yöresine ait giysiler giymesine rağmen bu giysilerin başa, vücuda, ayağa giyilen parçalarında uyumsuzluk ve eksiklikler varsa; bu parçalardan bir yada bir kaç folklorik nitelik taşıyorsa hata sayılır.

Eğer; topluluktaki bir veya birden fazla oyuncu, başka bir yörenin giysisini giymiş ise, giysi bölümünün bütün puanları silinir.

3. Amaca uygun makyaj yapılmamışsa, (İlköğretim çağındaki öğrencilere makyaj yapılmaz.) yapılan makyajda uyum yoksa, döğme taklitleri varsa, hata sayılır.

4. Her oyun müziğinin yöresel olarak belli bir çalınış ve söyleniş tavrı vardır. Ezgiler icra edilirken bu yöresel tavır bozulmuşsa, gerekli olan hızı (tempo) içinde icra edilmiyorsa, müzik düzenlemeleri yöresel özelliklere uygun yapılmamışsa, çalgıların seçiminde yapısal uyumsuzluklar varsa hata sayılır.

5. Ezgilerin icrasında çalgıların kendi arasında, çalgılarla solist veya koro arasında, uyum yok ise hata sayılır.

6. Oyun müzikleri icra edilirken ezgi veya usul bakımından noksan veya hatalı icra ediliyorsa, ezgi tamamlanmadan yarıda kesilerek başka bir ezgiye geçiliyorsa veya hatalı çalınıyorsa, (5/8 lik bir oyun ezgisinin 2/4 lük icra edilmesi gibi) hata sayılır.

7. Ezgilerin icrasında; çalgılar birbirinin sesini örtüyorsa, her çalgı net olarak duyulmuyorsa, hata sayılır.

8. Her oyunun yöresel bir oynanış tavrı vardır. Bu bakımdan, oyunun sunuluşunda karakteristik yapısındaki mevcut tavır bozulmuşsa, oyun gerekli olan hızı (tempo) içinde oynanmıyorsa, oyunun mevcut yapısındaki, figürler eksik oynanıyorsa veya mevcut yapıdaki figürlerin dışında ekleme figürler varsa, sözlü oyunlarda sözler (solist, koro veya oyuncular tarafından) icra edilmiyorsa, hata sayılır.

9. Oyuncular bu temaları hareketlerin yanında, yüz ifadesi ile destekleyerek anlatıma katkıda bulunmalıdırlar. Oyunda anlatılmak istenen temayı işlemeleri sırasında birbirleri arasındaki uyumsuzluk ve oyunun havasına girmek için konsantre olamamaları, hata sayılır.

10. Oyuncuların oyun esnasında; baş, el, kol, omuz, ayak, dönme, zıplama, çökme, yürüme, yaylanma, sallanma, vb. hareketlerinde aralarında uyum yoksa, oyuncular oyun anında şaşırıyorlarsa (örneğin bütün oyuncular çökerken bir veya birkaç oyuncunun ayakta kalması gibi haller) hata sayılır.

11. Oyuncular gereksiz yere zaman doldurmak amacıyla gereğinden fazla aynı figürleri tekrar ediyorsa, hareketlerde abartma varsa, hata sayılır.

12. Bazı oyunlarda ifadeyi desteklemek ve kuvvetlendirmek için oyun araçları kullanılmaktadır. Örneğin; bıçak, orak, teşi, su kabağı, kaşık, mendil, vb.. Oyunda yöresel olarak kullanılması gereken araçlar bulunmuyorsa, bulunsa bile amacına uygun kullanılmıyorsa, sadece görüntü olsun diye kullanılıyorsa, hata sayılır.

13. Oyun başlangıcı ve bitişlerinde veya oyundan oyuna geçişlerde, oyuncularla müzik arasında uyumsuzluk varsa, ezgi-ritim tamamlanmadan oyundan oyuna geçiliyorsa yada oyun bitiriliyorsa, oyuncular müziğe uyum sağlamadan oynuyorlarsa, hata sayılır.

14. Topluluklar hangi anlayışta çizgiler oluşturursa oluşturursun, sahneye yerleşimlerinde ve sahne üzerindeki hareketlerinde fiziksel denge aranacaktır.

Simetrik anlayışta bir sunuş varsa, sahnenin her iki yarısında gerçekleştirilen çizgilerin eşit sayıda ve eşit noktalarda oluşmasına bakılır. Bu anlayışta, çizgiler hareket halinde ise zamanlamalarında ve bu zaman içerisinde katettikleri mesafelerde de eşitlik aranır.

Asimetrik bir anlayış varsa, sahne tam ortadan dikey olarak bölünecek ve her iki yarıda gerçekleştirilen çizgilerde herhangi bir anlamda eşitlik aranmayacaktır. Ancak, farklı sayıda ve farklı formda olan bu çizgilerin kendi yarı sahnelerine yerleşim uyumlarına bakılır.

Oyunlar kendi formlarında ve tek çizgide sunuluyorsa, sahne merkezi baz alınacaktır. Bu durumda; çizgiler sabit halde ise hareketlerine uygun noktalara yerleşimine bakılır. Çizgiler hareket halinde ise, sahne merkezine göre sahnenin tüm yönlerinde aynı mesafeleri katetmeleri aranır.

Kulis panolarının olmadığı ve sahnenin çizgilerle belirlendiği durumda; her ne şekilde olursa olsun, sahnede oluşturulan çizgilerin sahneyi taşmaması aranır.

Oyunların sunuluşunda farklı formlarda çizgiler kullanılıyorsa, bunların bir birleriyle uyumlu olması aranır.

Ayrıca formlar açısından bir uyum olsa bile sahneye yerleşimde çizgiler arasında mesafe açısından bir kopukluk varsa, hata sayılır.

15. Düzenlemenin amacı, tek açıdan oyuncuların tüm olarak görülmesini sağlamaktır. Bazı geçişler ya da çizgiler arasındaki yerleşimde zorunlu olarak küçük bir bölümde perdeleme varsa , ya da geçiş anında kısa bir süre perdeleme varsa, veya perdeleyenir özellikleri perdelenene göre daha fazla ve kısa süreli ise, burada perdelemeden söz edilemez.

Özellikle, sabit birden fazla çizgi var ise ve bunlar birbirlerinin görünmesini kesir engelliyorsa, hata sayılır. Figürün ve düzenlemenin özelliği gereği herhangi bir zorunluluk yok iken, çizgileri birbirinin arkasına dizerek, sadece öndeki çizginin uzun süre görünmesi diğer çizgilerin görünmemesi halinde de hata sayılır.

16. Sahneye konan bir oyun, solo oyun olarak sunuluyorsa; bu oyunun “solo oyun” niteliği taşıyıp taşımadığına ya da yörede böyle bir solonun varlığının olup olmadığını bakılır. Olmaması halinde yada olduğu halde gerektiği biçimde oynanmaması halinde hata sayılır.

Ayrıca; solo oyun sırasında grubun diğer oyuncularını sahnede kalıyor ve soliste eşlik ediyorlarsa, sahneye yerleşimlerine ve eşlik sırasında ortaya koydukları figür ve anlatımların solist ile uyum içerisinde ve doğru olup, olmadığına bakılır. Olmaması halinde hata sayılır.

17. Tüm oyuncular düz çizgide aynı hatta değilse, oluşturulan yarım dairedeki derinlikte oyuncular birbirlerine göre aynı noktalarda bulunmuyorsa, vevde teşkil edilen hattın üzerinde değilse, hattın önünde yada arkasında bulunuyorsa, oluşturulan daire elipse dönüşmüş ise, hata sayılır.

URFA LİSESİ HALK OYUNLARI EKİBİ / 1974

Soldan Sağa : Abdullah BALAK, Hüseyin BARAN, Mehmet KILIÇ, Feridun YÜZGEN,
Hadi ŞEKER, Mustafa DİNÇ, Mehmet DEHŞET, M.Durdu KÜRKCÜOĞLU
Davulcu ; Ali EĞLENCE Zurnacı ; Aslan ÇİÇEK

ŞANLIURFA HALK OYUNLARI

Yöremizde oynanan oyunların tümüne halay denir. Halay Orta Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgemizde toplu , düz çizgi halinde ve yarım daire formunda kol kola, el ele oynanan oyunlardır. Beş kişiden az oyuncuyla oynadığı zaman karakteri bozulan bir oyun tarzıdır. Dizinin başında "halay başı" sonundaki "pörçük" ya da "pöçik" adını alır. Baş ve sonda oynayan her iki oyuncunun da elinde birer mendil bulunur.

Yöremizde oynanan oyunların bir çoğu davul-zurna ile bazı oyunlar ise kavalla oynanmaktadır. Bunun yanı sıra kadınların oynadıkları oyunlarda (çiftetelli) keman, cümbüş, def, rebab, darbuka da kullanılmaktaydı.

Halk oyunlarımızda halkımızın üzüntüsünü, yasını, kıskançlığını, neşesini, kuvvetini, yiğitliğini, yakarış ve yalvarışını gösteren figürler ve motifler görmek mümkündür.

Oyunlarımızın bir kısmı yaşanmış olaylardan alınmış bir kısmı ise oynanan yeni figürlere isim verilerek, halk arasında benimsenmiş ve günümüze kadar gelmiştir.

Şanlıurfa merkezinde oynanan oyunların bir çoğu Hilvan ve Suruç ilçemizde sıkça rastlanan ve halen köy meydanlarında, harman yerlerinde ve düğünlerde oynanan oyunlardır.

ŞANLIURFA HALK OYUNLARINDA GELENEKSEL MAKYAJ

Şanlıurfa merkezinde kına ve sürme kadınlar tarafından kullanılan makyaj malzemesidir. Köylerde ise kına ve sürmenin yanı sıra dövme de geleneksel bir makyajdır. Kına, düğünlerde gelinin eline yakıldığı gibi bayramlarda ve diğer özel günlerde de kadınlar tarafından ellere ve ayaklara yakılır. Sürme ise, güzel görünmek için kadınlar tarafından gözlerine çekilir. Şanlıurfa'nın bazı köylerinde erkeklerin de yüz ve ellerine dövme yaptıkları görülmektedir.

ŞANLIURFA MERKEZ VE İLÇELERİNDE KULLANILAN TAKILAR

Takılar altın ve gümüşten yapılmaktadır. Yöremizdeki takılar merkez ilçe, Siverek-Suruç-Bozova-Hilvan ve Harran-Akçakale bölgesi olarak üç gruba ayrılır.

Şanlıurfa Merkez Takıları

Gerdanlıklar: Hasırlı gerdanlık, incili telkari gerdanlık, telkari akıtmalı gerdanlık koruklu gerdanlık, incili kelep, urubiya, mahmudiye, beşibirlik ve on birlik.

Kolyeler: Frenk bağı, koruklu, incili, akik, oymalı piramit ve kordon.

Bilezikler : Tahta bilezik, telkari kapaklı yarım akıtma, düz kapaklı yarım akıtma oymalı ahıtma, fişekli, incili telkari, hunili, yıldızlı, şebekli, kordonlu, çift çakmaklı urubiye ve ayneli.

Kemerler :Frenk bağı kapaklı, liralı ve telkari kemer.

Hilvan,Siverek,Bozova ve Suruç Yöresi Takıları

Tepelik: Başa takılan tacın (fes) üzerine tutturulur. Üst kısmı telkari işlemeli, çevres gümüş paparalarla oluşan saçaklarla süslüdür.

Üç kor : Fesin alt kısmına alından yukarıya takılır. Ortasında yuvarlak ve mavi taş bir göbek, yanların da ise üç sıra zincir vardır.

Reşme : Fesin iki yanına takılır. Şakaklardan yanağa doğru sarkar.

Levzik : Üçkor göbeğinin altına takılır, alma doğru sallanır.

Gerdanlık : Levziklerin bir zincir üzerinde sıralanmasından meydana gelmiş çeşitler olduğu gibi haplı, salkımlı ve akik çeşitleri bulunmaktadır.

Tasma : Yöredeki ismi beğnikdir. Boğaza takılır.

Hamaylı : Üzerinde ayet ya da duaların yazılı olduğu kağıtları muhafaza eder. Bı takıların silindir biçimi olanlarının yanında çok ince dikdörtgen kapaklı olanı da vardır.

Hızma : Buruna takılır altın ve gümüş olanları vardır.

Halhal : Bilezik şeklinde ayak bileklerine takılır. Çevresi habbe denilen nohut iriliğinde gümüş topraklarla saçaklıdır.

Enselik : Başın arkasına sağlı sollu olarak saç korunun üzerine takılır ve enseye doğru sarkar. Dört sıra halinde saçaklı madeni bir takıdır.

Saç bağı : Adından da anlaşıldığı gibi saç şeklinde gümüşten yapılır.

Maşallah : Alına takılır. Üzerinde “Maşallah” yazılıdır. Etrafı plaka halindedir.

Harran ve Akçakale Yöresi Takıları

Bu ilçelerimizde baş üzerinde takı kullanılmayıp hızma, küpe, bilezik ve kemer türünde takılar kullanılmaktadır. Bu bölgede genellikle kadınlar takı yerine “ Dövme” denilen el ve yüze yapılan süslemeleri tercih etmektedirler.

Verdine : Hızmanın sabit biçimidir gümüş ya da altından yapılır.

Hınnegiy : Altın, gümüş, boncuk ya da karanfilden yapılan bu takı boyuna takılır.

Suve: Bilezik çeşitidir.

Hatem :Yüzük.

Hücuz : Halhal

Lebe : Şerit veya ipe takılan, bele kadar sarkan bir takıdır. Altın, gümüş liralı yada boncukludur.

Zincir : Gümüşten yapılmış olup iki-üç kor sıra halinde boyuna takılır.

1900'li Yılların Başı KADIN DÜĞÜNÜ
ve Ama Çalgıcılar

ÇEŞİTLİ TAKI FOTOĞRAFLARI

Abdullah BALAK

Kemer

Saç Koru

Hal Hal

Hal Hal

Bilezik

Kemer Tokası

Levzik

Üçkor

İnci Kelep

Hamaylı

Hamaylı

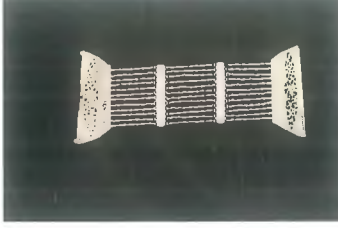
Saç Kuru

Enselik

Tasma

Ahıtma

Saç Tokası

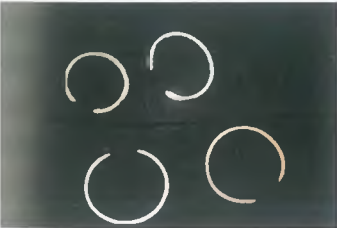
Küpe

Hızma

Frenk Bağı

Bilezik

Reşme

Tepelik

URFA YÖRESİ HALK OYUNLARI GİYSİSİ

KADIN GİYMİ

- 1- **KÖFÜ / KÖFİ** : Gümüş takılı veya takısız kullanılabilir.
- 2- **ENTARİ (Zıbın)**: Entari yerine sıhma yelek ve etek kullanılabilir.
- 3- **ÜÇ ETEK** : işlemeli veya düz kadife kullanılabilir.
- 4- **BELBAĞI** : Yün veya gümüş kemer kullanılabilir.
- 5- **ŞALVAR(Uzun Tuman)**: Emprime Kumaştan yapılır.
- 6- **ÖNLÜK** : Kanaviçe işlemeli her renk kullanılabilir.
- 7- **YÜN ÇORAP**
- 8- **POSTAL /Kırmızı, Kahverengi, Siyah ve Annebi renkleri** kullanılabilir.

1-NEÇEK VE İBRİYE :Neçek beyaz, İbriye siyah bordo rengindedir.

2- ENTARİ (Zıbın): Entari yerine sıhma yelek ve etek kullanılabilir.

3- ÜÇ ETEK : işlemeli veya düz kadife kullanılabilir.

4- BELBAĞI : Yün veya gümüş kemer kullanılabilir.

5- ŞALVAR(Uzun Tuman) : Emprime Kumaştan yapılır.

6-ÖNLÜK : Kanaviçe işlemeli her renk kullanılabilir.

7-YÜN ÇORAP

8-POSTAL /Kırmızı, Kahverengi, Siyah ve Annebi renkleri kullanılabilir.

1- GÜMÜŞ BAŞLIK (TAÇ)

2- ENTARİ (Zıbın): Entari yerine sıhma yelek ve etek kullanılabilir.

3- ÜÇ ETEK : işlemeli veya düz kadife kullanılabilir.

4- BELBAĞI : Yün veya gümüş kemer kullanılabilir.

5- ŞALVAR(Uzun Tuman): Emprime Kumaştan yapılır.

6-ÖNLÜK : Kanaviçe işlemeli her renk kullanılabilir.

7-YÜN ÇORAP

8-POSTAL /Kırmızı, Kahverengi, Siyah ve Annebi renkleri kullanılabilir

1- NEÇEK VE İBRİYE (Hibriye): Neçek beyaz, İbriye siyah bordo rengindedir.

2- ZIBIN (ENTARİ)

3- FİSTAN (ÜÇ ETEK)

4- BELBAĞI Renkli Yün Kemer veya Gümüş Kemer

5- ŞALVAR (Uzun Tuman) Emprime Kumaştan yapılır.

6-YÜN ÇORAP

7-POSTAL / Kırmızı, Kahverengi, Siyah ve Annebi kullanılabilir

GİYSİ PARÇALARI

1- KOFİ / KÖFÜ : Şanlıurfa geleneksel giyim kuşam kültürü içinde bir tür kadın başlığı olarak yer alan kofi, son yıllarda geleneksel giyim kuşam kültürünü temsili nitelikte yaşatan halk oyunları alanında dahi kendine geniş bir yaşam alanı bulamayan bir giysi parçasıdır. Kofi; karton kalıp üzerine astar dikilerek hazırlanan fesin, geleneksel kumaşlar sarılarak dekorlanması ile oluşturulur. Yörede gümüş takılarla bezenerek alın, şakak ve yanakları süsleyen kofi, Şanlıurfa merkez, ilçeler ve köylerde bir takım biçimsel farklılıklar göstererek varlığını sürdürmüştür.

2- ENTARİ: Üç eteğin içine giydikleri şifon yada organze üzerine sarma işlemeli veya düz kumaştan yapılan uzun elbisedir. Yakası hakim yaka, kollar manşetli, ön bele kadar düğmeli yada fermuarlıdır. Kollu veya kolsuz dikilebilir.

3- ÜÇ ETEK : Üçetek genellikle üst giysisi olarak kullanılır. Genç kızların giysileri daha güzel ve gösterişlidir. Kadife kumaştan yapılır. Düz ve işlemeli olanlar kullanılır. Bazı köylerimizde üçeteğin yan dikiş yırtmaç boyu diz ile bilek arasındadır. Bazı köylerimizde ise bu yırtmaçlar bel hizasına kadar çıkar. Üçeteğin iç kısmına , şifon yada organze üzerine sarma işlemeli kumaştan yapılan uzun bir elbise giyilir. Yakası hakim yaka, kollar manşetlidir. Üçetek altına fiştan yerine, üstte içe yelek ve altına beyaz etek de giyilebilir.

4- BELBAĞI : Renkli örme yün kemer kullanılır. Bazı köylerde deri kemer, gümüş veya altın kemerde kullanılır.

5- Sıhma (Yelek) : Entarinin üzerine giyilen bez kumaştan veya el tezgahlarında dokunan hişvalıdan kalınca yapılmış sıcak tutmaya yarayan bir yelektir.

6-Şalvar (Uzun Tuman) : Pijamaya benzeyen bir alt giysisidir. Paçaları bol kesimli olup lastik geçirilir. Zıbın veya eteğin altına giyilir.

7-Önlük : Yöredeki ismi bervan veya peşmal olarak bilinir. Üzeri çeşitli kaneviçe ve çift iğne süslemeleri ile desenlendirilmiş olup, sadeleri de vardır. Kumaş rengi genellikle siyah tercih edilir. Her renk kullanılabilir.

8- İBRİYE(HİBRİYE-VALA) : Kadınların beyaz necek üzerine bağladıkları renkli bir kumaş parçasıdır. Genelde ipek veya satenden yapılır. Siyah ve kırmızı renklerin bir arada olanı tercih edilir.

9-NEÇEK : Beyaz ince kumaştan olan bir baş örtüsüdür.

10-SAÇ KORU : Floş ipten örme yoluyla elde edilir.

11-POSTAL(Yemeni) : Deriden yapılır. Altı kösele ve topuksuzdur. Kırmızı, siyah, annebi ve kahverengi renkleri kullanılır. Daha önceleri siyah sivri burun kundura, lastikli potin, kalıç potin, püsküllü çizme, akem postal ve çerkezi postal kullanılırdı. Günümüzde ise yüzü kesik postal kullanılmaktadır.

12-GÜMÜŞ BAŞLIK(TAÇ) : Fesin içine karton kalıp konur, üstüne puşu sarılır, en üst kısma gümüş tepelik takılır. Ön kısmına üçkor, yan kısımlara reşme denilen gümüş takılar kullanılır. Arka tarafına floştan örülmüş bele kadar inen saç kuru takılır. Başlığı genç kızlar bu şekilde kullanırken, orta yaş ve üzeri kadınlar önce başlarına necek sarıp üzerine başlığı takarlar.

Tepelik : Başa takılan tacın (fes) üzerine tutturulur. Üst kısma telkari işlemeli çevresi gümüş par paralardan oluşan saçaklarla süslüdür.

Üç Kor : Fesin ön kısmına alından yukarıya doğru takılır. Ortasında yuvarlak mavi taşlı bir göbek, yanların da ise üç sıra zincir bulunur.

Reşme : Fesin iki yanına takılır. Şakaklardan yana doğru sarkar.

13- YÜN ÇORAP : Genellikle yünün doğal renginden olmak kaydıyla saf yün kullanılır. Elle işlenir.Günümüzde elle işleyen olmadığından dolayı makine işi çorapta kullanılmaktadır.

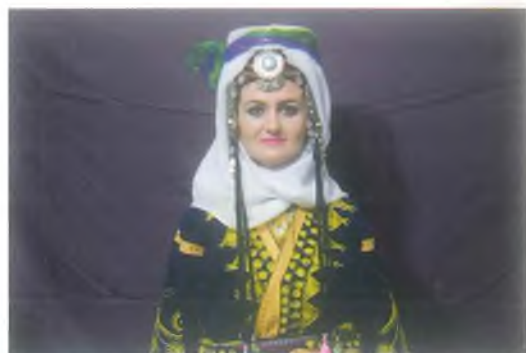

14- ETEK : El tezgahlarında dokunan culhadan yapılır. Bunun dışında dökümlü kumaşlardan da yapılmakta ve her rengi kullanılmaktadır.

ERKEK GİYMİ

GİYSİ PARÇALARI

1-SIRMALI PUŞU

Siyah, bordo ve kahverengi sırmalı puşu, Siyah,Bordo ve Beyaz Puşu, Siyah ve kırmızı neçek, Turuncu ve Kahverengi Hışvalı, Siyah, Kahverengi ve yün rengi Keçe külâh kullanılabilir.

2- CEBELİYE GÖMLEK Hakim yakadır. Yarım kapak cebeliye gömlek, hakim yaka nohutlu gömlek, hakim yaka boblen gömlek kullanılabilir.

3- KISA KOLSUZ YELEK: Siyah, Gri, Lacivert, Kahverengi ve tonları kullanılabilir.

4- BELBAĞI: Hışvalı, Acem Kuşağı, Yün kemer kullanılır

5-ŞALVAR: Siyah, Gri, Lacivert, Kahverengi ve tonları kullanılabilir.

6- PAZUBENT : Deri veya Boncuklu olanı kullanılır

7-YÜN ÇORAP

8-POSTAL Kırmızı, Kahverengi, Siyah ve Annebi renkleri kullanılabilir.

GİYSİ PARÇALARI

1- PUŞU

Siyah,Bordo ve Beyaz puşu, Siyah,Bordo ve Kahverengi Sırmalı Puşu- Siyah ve kırmızı Neçek- Turuncu ve Kahverengi Hışvalı – Siyah, Kahverengi ve yün rengi Keçe külâh kullanılabilir.

2-YARIM KAPAK CEBELİYE GÖMLEK Hakim Yaka Cebeliye gömlek, Hakim Yaka Nohutlu gömlek, Hakim Yaka Boblen gömlek ve Cebeliye harmani gömlek kullanılabilir.

3- KAFTAN (Kısa Ceket) : Siyah, Gri, Lacivert, Kahverengi ve tonları kullanılabilir.

4- BELBAĞI Hışvalı, Acem Kuşâğı, Yün kemer kullanılabilir

5-ŞALVAR Siyah, Gri, Lacivert, Kahverengi ve tonları kullanılabilir

6-YÜN ÇORAP

7-POSTAL Kırmızı, Kahverengi, Siyah ve Annebi renkleri kullanılabilir.

GİYSİ PARÇALARI

1-KEÇE KÜLAH Siyah, Kahverengi ve yün rengi keçe kullanılabilir. Keçe üzerine Sırmalı Puşu, Puşu, Necek ve Hışvalı sarılır.

2-CEBELİYE HARMANI GÖMLEK Hakim Yaka Cebeliye gömlek, Hakim Yaka Nohutlu gömlek, Hakim Yaka Boblen gömlek ve Yarım Kapak Cebeliye gömlek kullanılabilir.

3- KAFTAN (Kısa Ceket) Siyah, Gri, Lacivert, Kahverengi ve tonları kullanılır.

4- BELBAĞI Hışvalı, Acem Kuşağı, yün kemer kullanılır.

5-ŞALVAR Siyah, Gri, Lacivert, Kahverengi ve tonları kullanılır.

6-YÜN ÇORAP

7-POSTAL Kırmızı, Kahverengi, Siyah ve Annebi renkleri kullanılabilir.

GİYSİ PARÇALARI

1-KEÇE KÜLAH Siyah, Kahverengi ve yün rengi keçe kulalmlabilir. Keçe üzerine Sırmalı Puşu, Puşu, Necek ve Hışvalı sarılır.

2-NOHUTLU GÖMLEK Hakim yaka cebeliye gömlek, Hakim yaka Boblen gömlek kullanılabilir.

3- KIRK DÜĞME YELEK Siyah, Gri, Lacivert, Kahverengi renkleri ve tonları kullanılır.

4- KAFTAN Siyah, Gri, Lacivert, Kahverengi ve tonları kullanılır.

5- BELBAĞI Hışvalı, Acem Kuşağı, yün kemer kullanılır.

6-ŞALVAR Siyah, Gri, Lacivert, Kahverengi ve tonları kullanılır.

7-YÜN ÇORAP

8-POSTAL Kırmızı, Kahverengi, Siyah ve Annebi renkleri kullanılabilir.

GİYSİ PARÇALARI

1- SIRMALI PUŞU Siyah,Bordo ve Kahverengi sırmalı puşu, Siyah,Bordo ve Beyaz Puşu, Siyah ve kırmızı Neçek- Turuncu ve Kahverengi Hışvalı – Siyah, Kahverengi ve yün rengi Keçe külah kullanılabilir.

2-CEBELİYE GÖMLEK Hakim Yaka Nohutlu gömlek, Hakim Yaka Boblen gömlek kullanılabilir.

3- KIRK DÜĞME YELEK Siyah, Gri, Lacivert, Kahverengi ve tonları kullanılır.

4- BELBAĞI Hışvalı, Acem Kuşağı, yün kemer kullanılır.

5-ŞALVAR Siyah, Gri, Lacivert, Kahverengi ve tonları kullanılır.

6- PAZUBENT Deri ve Boncuklu olanı kullanılabilir.

7-YÜN ÇORAP

8-POSTAL Kırmızı, Kahverengi, Siyah ve Annebi renkleri kullanılabilir.

GIYSİ PARÇALARI

1- KAFTAN (KISA ÇEKET) : Gabardin kumaştan yapılır. Yakasız olup çift kat kumaş kullanılır.İçi astarlı, kol ağzı saat kapağı kesimidir.Ön tarafta iki cep bulunur. kesim yerleri ve arka tarafına kaytan dikilir. Kahverengi, lacivert, kurşuni (gri), siyah ve tonları kullanılır.

2-YELEK : Gabardin kumaşından yapılır. kısa kesimli ve kulsuzdur. Düğmeli veya düğmesiz kullanılabilir.İçi astarlıdır. Kahverengi, lacivert, kurşuni (gri), siyah ve tonları kullanılır.

3-KIRKDÜĞME YELEK: Arka beden ve kollar astardan yapılır. Ön beden ise gabardin kumaştan yapılır ve kollar kısadır. Yeleğin ön süslemesinde kaytan kullanılır. Küçük ve çok sık olarak dikilen düğmelerden dolayı kırk düğme yelek denilmektedir. Bu düğmeler küçük boncuklara ip sarma yoluyla elde edilir. Günümüzde bu düğmeler bulunmadığından, yelek kumaşından baskı düğmelerde kullanılmaktadır. Kahverengi, lacivert, kurşuni (gri), siyah ve tonları kullanılır.

4-ŞALVAR : Gabardin kumaştan yapılır.Şalvarın ayak bileğinden dize kadar olan kısmı dardır. Bacak arasındaki peyiğin uzunluğu topukla diz arası olacaktır. Uçkurun ucuna renkli püskül takılır. Kahverengi, lacivert, kurşuni (gri), siyah ve tonları kullanılır.

5- BELBAĞI : 1945 yıllarından önce "Acem Şalı" ve "Yün Kemer" kullanılırdı. Günümüzde ise acem şalı ve yün kemer bulunmadığından dolayı yerli dokuma kumaştan yapılan "Hışvalı" kullanılmaktadır. Hışvalı çok önceleri yaşlı kadınların başlarına sardıkları, özellikle köfü üzerine sararak kullandıkları bir baş örtüsüdür. Geleneksel olarak Kahverengi ve Turuncu renkleri kullanılır.

Hışval

Acem Şalı

Yün Kemer

6-GÖMLEK (Köynek) : Günümüzde kullanılan kumaş açık kahverengi ve küçük kareli yerli dokumadır. Bu gömlek sonradan giilmeye başlamıştır. Yöremizde giyilen gömlek düz ve poblin (boblen) kumaş veya cebeli kumaştandır yapılmaktadır. Hakim yakadır. Kol ağzı saat kapağı denilen şekilde yapılmıştır. Açık kahverengi krem beyaz ve bej rengi tercih edilir.

Boblen Gömlek(Köynek)

Nohutlu Gömlek

Cebeliye Yarım Kapak Gömlek

Cebeliye Hakim Yaka Gömlek

Harmani Gömlek (Osmanlı Dönemi)

7- SIRMALI PUŞU: İnce ipek ve pamuktan dokunur. Beyaz, siyah, bordo ve kahverengi olanları da vardır. Kenarlarından sarkan iplerin uçlarına renkli püsküller takılır.

8- KEÇE KÜLAH : Keçeden yapılır. İçi astarlıdır. Külah başa giyildikten sonra etrafına puşu sarılarak kullanılan bir başlıktır. Yün rengi, kahverengi ve siyah renkleri kullanılabilir.

9- ÇORAP : Genellikle yünün doğal renginden olmak kaydıyla saf yün kullanılır. Elle işlenir. Günümüzde elle işleyen olmadığından dolayı makine işi çorapta kullanılmaktadır.

10-POSTAL(Yemeni) : Deriden yapılır. Altı kösele ve topuksuzdur. Kırmızı, siyah, anbebi ve kahverengi renkleri kullanılır. Daha önceleri siyah sivri burun kundura, lastikli potin, kalıç potin, püsküllü çizme, akem postal ve çerkezi postal kullanılırdı. Günümüzde ise yüzü kesik postal kullanılmaktadır.

11-PAZUBENT : Güç ve kuvvetin simgesidir. Pazuya takılır. Deri veya boncuklu olanı kullanılır. İç kısmına dua veya muska konulmaktadır.

NOT : Urfa yöresi Halk oyunları ekiplerinde ekip başı ve ekip sonunun kullandığı mendil bir oyun aracıdır. Kostüm üzerinde aksesuar olarak mendil kullanılmaz. Ancak Urfalıyam Ezelden oyununda, erkeklerin oynadığı kılıç-kalkan (fasıl) oyunu ve kadınların oynadığı Marhama (mendil) oyununda bütün oyuncular mendil kullanır.

**ŞANLIURFA MERKEZ VE İLÇELERİNDE TESBİT EDİLEN VE
GÜNÜMÜZDE OYNANAN OYUNLAR**

URFALİYAM EZELDEN

KERİBOZ (Hilvan İlçesi)

GEMİ (Sal)

KİMİL

GAZALE

ÇEÇANO

GRANİ (Ağırlama)

ABRAVİ (Lorke)

HASANDAĞI

SOSEH

DÜZ

ZAVA (Damat)

CEZAYİR

ŞUJUN

ÇEÇAN KIZI

URFA SEYLANİSİ

TEK AYAK (Derik)

SURUÇ SEYLANİSİ

ÜÇ AYAK (Merkez)

TEŞİ

İKİ AYAK (Diniğ)

DİK

ÜÇ AYAK (Viranşehir İlçesi)

KEÇİKE

BEŞ AYAK

GÜLİAMEDA

GELBERİ

MİM

DELLOCAN

ÇEPİK

RIŞKO

KOÇERİ

ŞEVKO

TEMİRAĞA

KARAÇI

KOMETKİ (Kızkuluki)

TERGE (Türk-i, Terge)

NURE

KERİBOZ (Suruç İlçesi)

DİNGE

TERGE (Harran İlçesi)

FASIL; KILIÇ -KALKAN (Dörtlü Değnek)

NOT : Bu oyunların dışında sadece ismi bilinen fakat nasıl oynandığı bilinmeyen çok eski oyunlar da bulunmaktadır. Araştırılmayan daha birçok oyunumuz mevcuttur.

BAZI OYUNLARINA AÇIKLAMALARI

1-KİMİL OYUNU

Kımıl Urfa yöresinde süne adı verilen bir haşeredir. Buğdaylar başak bağladığı sırada tanelere dadanır. 10-11 mm uzunluğunda tıknaz gövdeli bir böcektir. Kışı yüksek yerlerde, yaylalarda, yaprakların ve bitki kırıntılarının altında geçirir. İlkbaharda ovalara iner; yumurtalarını iki sıra halinde yaprakların alt yüzüne bırakır. Yumurtadan çıkan böcekler sütlü taneleri emerek beslenir. Kımılın bu yörenin topraklarını başlangıç tarihi belli olmayan bir zaman içerisinde istila ettiğini yaşlı kişilerden öğreniyoruz.

Süne, kelimenin tam anlamıyla büyük bir felaket olarak toplumun günlük yaşamında yer almaktadır. Tüm karşı koymalara rağmen bu parazit hayvan ortadan kaldırılamamaktadır. Ekinler boy attığı zaman , başaklar süt halinde iken kımıl tarlaya girer, başağa doğru tırmanır ve başaktaki sütleri emdikten sonra başka bir başağa geçer.

Kımıl mücadelesinde ilaçla başa çıkılamayınca bu haşereleri toplama yoluna başvurulur. Toplanan kımıl kilo ile zirai mücadele kurumlarına satılır. Kımıl toplayanların ellerinde genellikle kalbur, bellerinde iş önlüğü veya torbalar bulunur. Toplayıcılar kalburla buğday saplarına vurarak buğday başakları üzerindeki kımılların kalbura dökülmesini sağlarlar. Kalburda biriken kımıllar, önlüklere daha sonra torbalara aktarılır, böylece her köylü günde bir kaç kiloya varan kımıl toplamış olur. Kımıl, zamanla köylerimizde, bu hayat mücadelesini dramatize eden bir halk oyunu olmuştur. Yay ve daire şeklinde sıralanan, çok sayıda erkek ve kadın tarafından köy meydanında oynanmaktadır. Bu oyun oynanırken davul ve zurna eşliğinde, türkü de söylenir. Yalnız erkek, yalnız kız ve kız-erkek oynanabilir.

Ekinimizi kavurdu
Gök yüzüne savurdu
İslam değil, gavurdu
Havar kımıl, Lo kımıl.

Urfalı'lar hep ağlar
Ekinine bel bağlar
Şu kımıl yürek dağlar
Havar kımıl, Lo kımıl.

Ekinimizi ekmişiz
Boşuna beklemişiz
Kımıldan çok çekmişiz
Havar kımıl, Lo kımıl.

2-GRANİ (Ağırlama) : Bu oyuna ağırlama da denir. Adından da anlaşıldığı gibi ağır hareketlerle oynanan bir oyunumuzdur. Merkez ve ilçeler dahil her bölgede oynanış şeklinde ve müzikte farklılıklar görülmektedir. Yalnız erkek ve kız-erkek oynanabilir.

3-DÜZ: Basit fakat çok ritmik hareketlerden oluşan bir oyunumuzdur. Eskiden şire yaparken üzümleri büyük tekneler içinde ayakla ezerlermiş. Buradaki ayak hareketlerinden esinlenerek bu oyunun çıktığı söylenmektedir. Bu oyunda oyuncuların omuzlarını oynatmaları çok önemlidir. Düz oyununda ağırlık ekip başındadır. Ekip başı zaman zaman ortaya çıkar ve doğaçlama figürlerini sergiler. Köyde kurulan halaylarda genellikle düz oyunu oynanır. Merkezde ve tüm ilçelerimizde oynanmaktadır. Yalnız erkek, yalnız kız ve kız-erkek oynanabilir.

4-TEK AYAK (Derik) : Yöremizde sevilerek oynanan oyunlardan biridir. Oyun ismini sol ayağın öne tek vurulmasından almıştır. Yalnız erkek, yalnız kız, ve kız-erkek oynanabilir. Diğer bir ismi ise Derik'tir. Derik isminde güzel bir kız için yakılan türküden çıktığı yaşlılar tarafından söylenmektedir. Derik çok güzel oynayan, oynarken kuş kadar hafif, çekirge kadar çevik olan güzel bir kızdır. Derik'in oyunlarına herkes hayran kalır ve düğünlerde Derik aranır. Derik bir düğüne gitmediği zaman düğün sahibi üzülür ve şu türküyü söyler:

Derik gilde bir kuş var
Kanadında gümüş var
Toya derik gelmedi
Elbet bunda bir iş var.

5- İKİ AYAK (Diniğ) : Sol ayak iki defa öne vurulduğu için bu oyuna iki ayak denir. Çok ritmik ve göze hoş gelen figürler içerir. Aslında bu oyunumuz, derik oyununun bilinip oynanmasından sonra ayak figürü eklenerek sonradan düzenlenen bir oyunumuzdur. Yalnız erkek ve kız-erkek oynanabilir.

6- TERGE (TÜRK-İ Tergi) : Bu oyuna yöremizde Türk-i Beraza da denilmektedir. Terge oyununun Suruç Ovası'nda halen yaşamakta olan Alaeddin Keykubat'ın torunları olan Alaeddin Aşiretinden çıktığı söylenmektedir. Bu oyun göçebe Türkmen aşiretlerine ait olduğu için, Türk-i Tergi denilmektedir. Aynı zamanda Harran ve Akçakale ilçelerimizde yaşayan Arap kökenli vatandaşlarımızın da değişik bir varyantla oynadıkları görülmektedir. Zengin kültürümüzün bir çok özelliklerini taşıyan bu oyun kardeşliği ve sevgiyi simgeler. Oyun içerisinde seylani figürleri de bulunmaktadır. Yalnız erkek, yalnız kız ve kız-erkek oynanabilir.

7-URFALİYAM EZELDEN: Ritmik ayak hareketleri üzerine kurulu bir oyundur. Urfalıyam Ezelden türküsünün müziği ile oynanır. Ellerde mendil, ayak figürüne uygun olarak sağa ve sola kollar sallanır. Baş ise hafifçe sağa sola çevrilir. Yalnız erkek, yalnız kız ve kız-erkek oynanabilir.

8-ABRAVİ (Lorke) : Bu oyunumuz arap kökenli olup, bölgenin tamamında oynanmaktadır. Çok ritmik ayak ve omuz figürleri içerir. İlçelerimizde varyantlarını görmek mümkündür. Yalnız erkek, yalnız kız ve kız-erkek oynanabilir.

9-SOŞEH: Kaval veya davul-zurna eşliğinde oynanır. Bu oyunumuzda da bolca ayak figürü bulunmaktadır. Yiğitlik ve sertlik içeren bir oyunumuzdur. Arap kökenli olup Akçakale ve Harran ilçelerimizde daha sık rastlanmaktadır. Yalnız erkek ve kız-erkek oynayabilir.

10- GEMİ (Sal): Fırat kenarında bulunan Bozova-Hilvan ilçelerimiz ve oraya yakın köylerde oynanmıştır. Sal ile nehri geçme, yük nakli ve bu işleri yaparken meydana gelen kazaları anlatır. Üzüntü ve sevinci ifade eden mizansen figürleri vardır. Yalnız erkek ve kız-erkek oynanır.

11-GAZALE: Gazal ceylan demektir. Elinde kovasıyla süt sağmağa giden bir köylü kızı, yakın bir köyden gelen davul sesine göre ritmik hareketler yaparak sekmeye başlar ve oyunun adı kızın ceylan gibi sekmesinden dolayı gazal ismini alır. Yalnız kız ve kız-erkek oynanabilir.

12-CEZAYİR: Erkek oyunudur. Bu oyunda yiğitlik, sertlik, asker ve savaş figürleri hakimdir. Bu oyun tüfek kullanarak ta oynanmaktadır. Yalnız erkek oynar.

13-ÇEÇAN KIZI: Bu oyun, düz oyununun figürleri ile aynı olmakla beraber,ezgi farklı,ritim daha hızlı çalınmaktadır. Düzde olduğu gibi bu oyunun da güzel yanı ekip başının kendi figürlerini ortada göstermesidir. Yalnız erkek, yalnız kız ve kız-erkek oynanabilir.

14- ÜÇ AYAK: İki ayakta olduğu gibi öne iki değil de, üç defa vurularak oynanan ve sonradan derlenmiş bir oyunumuzdur. İsmi ayak vuruşlarından almıştır. Yalnız erkek, yalnız kız ve kız-erkek oynanabilir.

15-BEŞ AYAK: Bu oyunumuz da yine Derik oyunundan esinlenerek, ayak vuruşları arttırılarak derlenmiş bir oyunumuzdur. İsmi ayak vuruşlarından almıştır. Yalnız erkek, yalnız kız ve kız-erkek oynanabilir.

16-DİK: Abravi oyununun varyantıdır. Oyuncular dik durarak, iki ve dördüncü sayılarda dizlerini kırarak oynarlar. Genelde Akçakale, Harran ve merkezde oynandığı görülmektedir. Yalnız erkekler oynar.

17- ZAVA (Damat): Çok eski düğün törenlerinde damat karşılarken oynanan ve türküsü olan bir oyunumuzdur. Yalnız erkek, yalnız kız ve kız-erkek oynar.

18- KERİBOZ (Boz eşek): Çok yaşlı bir adam eşiği ile birlikte hurma toplamaya gider. Topladıkları hurmaları çuvalara koyar ve eşiğine yükler. Köyün yolunu tutar. Köyün çocukları da yaşlı adamı her defasında takip ederler ve çuvaldan dökülen hurmaları gizlice toplamaya başlarlar. Eşiği önden çeken yaşlı adam, hiç arkasına bakmaz. Eşek de düşen hurmalardan yemek ister. Durarak kafasını geri çevirir ve yerden hurma alıp yürümeye devam eder. Bu işlem tekrar ettikçe yaşlı adam da eşekle birlikte iki-üç adımda bir durmak zorunda kalır. Böylece boz eşek yani keriboz oyunu ortaya çıkmıştır. Yalnız erkek, yalnız kız ve kız-erkek oynayabilir.

19- TEŞİ: Teşi yün ve pamuk eğirmeğe yarayan iş dir. Teşi oyunu kadının ev işlerini sembolize eder. İp eğirme, süt sağma, hamur yoğurma gibi ev işlerini anlatır. Yalnız kızlar oynar.

20- DİNGE: Komşudaki düğünde çalınan davul sesine dayanamayan anne çocuğunu eve bırakır, düğüne gider. Daha sonra baba eve gelir çocuğa annesinin nereye gittiğini sorar. Çocuk da davul sesinden dolayı “dın dina “ gitti diye cevap verir. Dın dın kelimesi herkes tarafından duyulur ve annenin yapmış olduğu figürler zamanla dın dın kelimesinden “Dinge “ye döner. Günümüze kadar böyle geldiği yaşlılar tarafından söylenmektedir. Merkezde oynanan dingede yalnız kız ve kız-erkek oynarken, Hilvan ilçemizde oynanan dingede ise yalnız erkek ve kız-erkek oynar.

21- ÇEPIK : Daha çok Siverek ilçemizde oynanan bir oyundur. Diyarbakır'a yakın olmasından dolayı komşu ilden etkilenmiştir. Diyarbakır yöresinde oyuncuların tümü karşılıklı el çırpırlar. Biz de ise halayın başından kopan iki kişi arasında el çırpılır. Bazen sadece halay başı çift mendille ortaya çıkararak figürlerini yapar. Daha sonra davula mendil vurur ve yerine geçer. Yalnız erkek, yalnız kız ve kız-erkek oynayabilir.

22- KILIÇ-KALKAN (DÖRTLÜ DEĞENEK) OYUNU

Kılıç-Kalkan Oyununun Doğuşu ve Değneğe Dönüşü:

Şanlıurfa'nın 1920 yılındaki Kurtuluş Savaşında, düşmanı topraklarımızdan atan çetelerin başarılarını kutlarken davul-zurna eşliğinde kılıç-kalkanları ile oynadıkları bilinmektedir. Daha sonraları halk arasında yaygınlaşmaya başlayan, Kılıç-Kalkan mahalli düğünlerin vazgeçilmez oyunu haline gelmiş ve her mahallede bir oyun ekibi oluşmuştur.

Belli bir süreden sonra halk arasında tam anlamıyla benimsenen kılıç-kalkan oyununda, kılıcın ağzı keskin olduğundan bir çok yaralanmalar olmuştur. Bu yaralanmalardan dolayı 1945'li yıllarda kılıç-kalkan oyununun mahallelerde oynanması yasaklanmış, sadece Halk Evlerinde oynanması sağlanmıştır. Kısa bir süreden sonra kılıç-kalkanın yerini değnek almış, oyunun ismi “Dörtlü Değnek” olarak değiştirilmiştir.

1945

Soldaki : Bedih Balıkçın
Sağdaki : İbrahim İnanç

1960 / Şanlıurfa Halk Evi

Soldaki : Bedih Balıkçın
Sağdaki : İbrahim Barak

2003 / Şükrü ÜZÜMCÜ

Bu oyunumuz dört kişiyle oynandığı gibi sahnenin durumuna göre altı veya sekiz kişiyle de oynanabilir. Oyunun içerisinde baştan sona kadar mertlik, yiğitlik kokar. Birinci kısmı ağırlama, ikinci kısmı az hareketli, üçüncü kısmı harbi hareket, dördüncü kısmı düz hareket, beşinci kısmı ceng-i harbi olarak beş kısımdan oluşur. Oyunumuzun 1.2.3. ve 4. kısımlarında normal figürler yapılırken (birbirilerine göz dağı vermek) son kısımda ceng edilir.

O yıllarda kılıç kalkan oynayan ve halen hayatta olan Bedih BALIKÇIN, İbrahim İNANÇ ve rahmetli İbrahim BARAK'la (keçül) yaptığım sohbet, video çekimleri ve o dönemki kılıç-kalkan fotoğrafları bunu kanıtlamaktadır.

Kültür Bakanlığı HAGEM eski Daire Başkanı Sayın Ahmet ÇAKIR'ın kaleme aldığı "Kılıç-Kalkan Unutuluyor" başlıklı yazıdan bir bölümü sizlere aktarmak istiyorum.

Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi (Çin, Lübnan, Tayvan, Libya, Romanya, Macaristan v.s.) ülkemizde de araçla oynanan birçok halk oyunu vardır. Bu tür oyunların içerisinde en önemli olanı ise kılıçla, bıçakla, kalkanla oynanan savaş oyunlarıdır. Hepimizin bildiği gibi İspanya'da ve diğer bazı ülkelerde savaş nitelikli halk oyunları festivalleri düzenlenmektedir. Bu festivallerde yalnız bıçakla ve kılıç-kalkanla oynanan halk oyunları sergilenmektedir. (Zakopene'de otantik halk oyunları oynandığı gibi).

Halk oyunlarımızı inceleyecek olursak, konusu ve oynanış biçimi itibariyle oldukça çeşitli olduğunu, bu çeşitlilik içerisinde 40'ın üzerinde çeşitli araçlarla oynanan halk oyunumuzun olduğunu görürüz. Bu oyunların içerisinde kılıç ve kalkanla birlikte oynanan halk oyunlarının ayrı bir özelliği vardır.

Kılıç-kalkanla oynanan oyunların yaygın olduğu tahmin edilmektedir. Bu ifade yeterince araştırma yapılmadığı için kullanılmıştır. Eğer araştırmalar bu konu üzerine yoğunlaştırılırsa tespit edilen dışında birçok yöremizde kılıç kalkanla oynanan oyunlar ortaya çıkacaktır.

Bu gün kılıç-kalkan oyunu denildiği zaman yalnız Bursa ilimiz akla gelmektedir. Oysa Bursa'nın dışında birçok ilimizde kılıç-kalkan oyununun oynandığını görürüz. Tespitlerimize göre kılıç-kalkan oyununun oynandığı iller Şanlıurfa, Adana, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Kars, Muğla ve Yozgat'tır. Bu konuda araştırmalar yapıldığı takdirde

illerimizin sayısı artacaktır.

Kılıç-kalkan oyunu bazı yörelerimizde yerini sopaya bırakmıştır. Örneğin Şanlıurfa'da oynanan dörtlü değnek oyunu gibi, Elazığ, Bitlis, Diyarbakır'da sopayla oynanan oyunlar haline dönüştürülmüştür. Hatta Trabzon'da oynanan bıçak oyunun, Erzurum'da oynanan Hançer Barı ve Köroğlu Barı eski zamanlarda belki de kılıç kalkanla oynanıyordu.

Figür fakirliği çeken ülkeler, koreograflarını oyun yazmaya teşvik etmişler, yeni yazdıkları oyunları olmadığı halde (Folklor değeri olmayan) halk oyunları diyerek sahneye koymuşlardır. Bu oyunları, neredeyse bizim oyunlarımızla boy ölçüşecek hale gelmiştir. Az olan figürlerini çoğaltarak, ağır ritimli oyunlarını hızlandırarak, bu maharetli sanatçılarıyla alımlı ve seyredilebilecek hale getirmişlerdir. Bu olaya sahne sanatı gözüyle baktıkları gibi propaganda, tanıtım aracı olarak da bakmışlardır.

Halk oyunlarımız, Türk kültürünü yurtdışında dünyaya tanıtan en etkin aracımızdır. Halk oyunları uzmanlarına tek sözüm var. Olan oyunumuzu yaşatalım. Halk oyunu mu gösteri oyunu mu tartışmasını bırakalım. Kendi kültürümüze ihanet etmeyelim. Gelin halk

Son Fasılçılar: Şükri ÜZÜMCÜ, İsa EREN, İ. Cengiz ÜLGEN, İshak TOPRAK

oyunu olan kılıç-kalkan oyununu unutturmayalım. Var olanı yaşatalım.

2012 YILINDA ÇIRAKLIK VE YAYGIN EĞİTİM MERKEZİ HALK OYUNLARI ÖĞRETİM PROGRAMI İÇİN YAZILAN ŞANLIURFA HALK OYUNLARI ÖĞRETİMİ MODÜLÜ

MODÜLDE BAZI URFA OYUNLARIN OYNANIŞ ŞEKLİ VE ADIMLARI

Değerli kardeşim İsmail SÜNGER ile birlikte Merkez Halk Eğitim Müdürlüğüne hazırladığımız Urfa Halk Oyunları modül çalışması

ÇEÇANO

•Birinci Adım; tutuşma;

•Ekip başının sağ elinde ve ekip sonunun sol elinde mendil olacak.

•Her oyuncunun sağ omzu sağındaki oyuncunun sol omzunun arkasına gelecek şekilde yerleşilecek. Kollar dik olarak aşağıya bırakılacak. Oyuncuların yan yana gelen elleri, avuç içleri birbirine bakacak şekilde kenetlenecek.

•İkinci adım;

•Sol ayaktan hafifçe destek alarak yerden yükselip sağ ayak yerden kalkacak ve tekrar yere basarken dizler hafifçe kırılacak. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacak.

•Sağ ayaktan hafifçe destek alarak yerden yükselip sol ayak yerden kalkacak ve tekrar yere basarken dizler hafifçe kırılacak. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacak.

•Sağ ayak yerden hafifçe kaldırılarak tekrar yerine basacak.

•Sol ayağın parmak ucu sabit kalacak şekilde topuğu yerden kaldırılacak ve sol diz öne çıkarılacak.

•Sol ayak topuğu yerine getirilirken her iki diz belirgin şekilde kırılacak.

•Tekrar dik olduktan sonra hafifçe diz kırarak tüm vücutla iki kez yaylanılacak.

•Üçüncü adım; öne yürüme;

•Sol ayaktan hafifçe destek alarak yerden yükselip sağ ayak yerden kalkacak ve bir adım öne atılacak. Tekrar yere basarken dizler hafifçe kırılacak. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacak.

•Sağ ayaktan hafifçe destek alarak yerden yükselip sol ayak yerden kalkacak ve bir adım öne atılacak. Tekrar yere basarken dizler hafifçe kırılacak. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacak.

•Sağ ayak yerden hafifçe kaldırılarak sol ayağın yanına konacak.

•Sol ayağın parmak ucu sabit kalacak şekilde toğuğu yerden kaldırılacak ve sol diz öne çıkarılacak.

•Sol ayak topuğu yerine getirilirken her iki diz belirgin şekilde kırılacak.

•Tekrar dik olduktan sonra hafifçe diz kırarak tüm vücutla iki kez yaylanılacak.

•Dördüncü Adım; eğilme;

•Bedeni belden kırarak öne doğru hafifçe eğilinecek.

•Sol ayaktan hafifçe destek alarak yerden yükselip sağ ayak yerden kalkacak ve tekrar yere basarken dizler hafifçe kırılacak. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacak.

•Sağ ayaktan hafifçe destek alarak yerden yükselip sol ayak yerden kalkacak ve tekrar yere basarken dizler hafifçe kırılacak. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacak.

•Sağ ayak yerden hafifçe kaldırılarak tekrar yerine basacak.

•Sol ayak ucu sabit kalacak şekilde topuk kaldırılacak. Sol diz sağ dizin önüne gelecek şekilde yaslanacak.

•Sol ayak ucu, soldaki oyuncunun sağ ayağının önüne gelecek şekilde sola doğru bacak gergin şekilde uzatılacak.Sol ayak sağ ayağın yanına çekilirken her iki dizle hafifçe yaylanılacak.

•**Beşinci adım; geri gelme;**

•Tekrar dik pozisyona gelinecek.

•Sol ayaktan hafifçe destek alarak yerden yükselip sağ ayak yerden kalkacak ve bir adım geriye basılırken dizler hafifçe kırılacak. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacak.

•Sağ ayaktan hafifçe destek alarak yerden yükselip sol ayak yerden kalkacak ve bir adım geriye basılırken dizler hafifçe kırılacak. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacak.

•Sağ ayak sol ayağın yanına getirilecek.

•Sol bacak dik şekilde öne doğru havaya kaldırılacak. Sol bacak yerine çekilirken dizler belirgin şekilde kırılacak. Dik pozisyona gelirken iki kez tüm vücutla hafif diz kırılarak yaylanılacak.

•Öne gidip geri gelindikten sonra başlangıç figürü tekrarlanacak.

AĞIRLAMA (GİRANİ)

•**Birinci Adım; tutuşma;**

•Ekip başının sağ elinde ve ekip sonunun sol elinde mendil olacak.

•Her oyuncunun sağ omzu sağındaki oyuncunun sol omzunun arkasına gelecek şekilde yerleşilecek. Kollar dik olarak aşağıya bırakılacak. Oyuncuların yan yana gelen elleri, avuç içleri birbirine bakacak şekilde kenetlenecek.

•**İkinci adım;**

•Sağ ayak yarım adım öne atılacak. Yere basarken sağ diz kırılacak. Vücut dik pozisyonda olacak. Sol ayak yerden kalkacak. Her iki diz bitişik olacak. Sol diz sağ dizden önde olmayacak.

•Sol ayak eski yerine basılacak. Sağ bacak dizden hafif kırılarak ayak öne savrulacak.

•Sağ ayak sol ayağın yanına çekilecek ve belirgin şekilde her iki diz de kırılacak. Diz kırma ikinci kez ağır şekilde tekrarlanacak.

•**Üçüncü adım; öne yürüme;**

•Sağ ayak yarım adım öne atılacak. Sağ ayak basılırken topuktan parmak ucuna doğru yerle temas ettirilecek.

•Sol ayak yarım adım öne atılacak. Sol ayak yere basılırken topuktan parmak ucuna doğru yerle temas ettirilecek.

•Sağ ayak sol ayağın yanına getirilecek ve belirgin şekilde iki diz de kırılacak. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacak.

•Dördüncü Adım; geri gelme;

•Sağ ayak yarım adım geri atılacak. Parmak ucuna basıp hafifçe destek alarak yerden yükselinecek, sol bacak dizden yukarı çekilerek sol ayak öne doğru savrulacak.

•Sol ayak yarım adım eğri atılacak. Parmak ucuna basıp hafifçe destek alarak yerden yükselinecek, sağ bacak dizden yukarı çekilerek sağ ayak öne doğru savrulacak.

•sağ ayak sol ayağın yanına basılacak. Belirgin şekilde iki diz kırılacak. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacak.

DÜZ

•Birinci Adım; tutuşma;

•Ekip başının sağ elinde ve ekip sonunun sol elinde mendil olacak.

•Her oyuncunun sağ omzu sağındaki oyuncunun sol omzunun arkasına gelecek şekilde yerleşilecek. Kollar dik olarak aşağıya bırakılacak. Oyuncuların yan yana gelen elleri, avuç içleri birbirine bakacak şekilde kenetlenilecek.

•İkinci adım;

•Sol ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sağ ayak sağa doğru bir ayak genişliğinde açılacak. Sağ ayak yere konulurken her iki diz hafifçe kırılacak. Diz kırma işlemi bir kez daha tekrarlanacak.

•Üçüncü adım;

•Sol ayak yerden fazla yükselmeden sağ ayağın yanına getirilerek yere basılacak. Sol diz hafifçe kırılacak.

•Sağ ayak, diz kırılarak hafifçe yerden kalkacak

•Dördüncü Adım;

•Tarif edilen figürler ard arda tekrar edilerek sağa doğru yarım daire formunda yürünecek.

•Beşinci adım; diz kırma;

•Komut(hoppa) geldiğinde oyuncular sağ ayaklarını sağa doğru hafifçe açarak yere koyacak. Sağ ayak yere konulurken dizler hafifçe kırılacak. Diz kırma işlemi ikinci kez tekrarlanacak.

•Üçüncü kez dizler belirgin şekilde kırılarak tüm vücutla yere doğru yaylanılacak.

•ÇEÇAN KIZI (DÜZ OYUNU İLE FİGÜRLER AYNI, EZGİ VE RİTİM FARKLI)

•Birinci Adım; tutuşma;

•Ekip başının sağ elinde ve ekip sonunun sol elinde mendil olacak.

•Her oyuncunun sağ omzu sağındaki oyuncunun sol omzunun arkasına gelecek şekilde yerleşilecek. Kollar dik olarak aşağıya bırakılacak. Oyuncuların yan yana gelen elleri, avuç içleri birbirine bakacak şekilde kenetlenecek.

•İkinci adım;

•Sol ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sağ ayak sağa doğru bir ayak genişliğinde açılacak. Sağ ayak yere konulurken her iki diz hafifçe kırılacak. Diz kırma işlemi bir kez daha tekrarlanacak.

•Üçüncü adım;

•Sol ayak yerden fazla yükselmeden sağ ayağın yanına getirilerek yere basılacak. Sol diz hafifçe kırılacak.

•Sağ ayak, diz kırılarak hafifçe yerden kalkacak

•Dördüncü Adım;

•Tarif edilen figürler ard arda tekrar edilerek sağa doğru yarım daire formunda yürünecek.

•Beşinci adım; diz kırma;

•Komut(hoppa) geldiğinde oyuncular sağ ayaklarını sağa doğru hafifçe açarak yere koyacak. Sağ ayak yere konulurken dizler hafifçe kırılacak. Diz kırma işlemi ikinci kez tekrarlanacak.

•Üçüncü kez dizler belirgin şekilde kırılarak tüm vücutla yere doğru yaylanılacak.

KERİBOZ

•Birinci Adım; tutuşma;

•Ekip başının sağ elinde, ekip sonunun sol elinde mendil olacak. Sağ ve sol kollar dirsekten kırık halde, eller omuz hizasına getirilecek ve serçe parmaklardan birbirine kenetlenecek. Oyuncuların tutuşmasında dirsek teması sağlanacak.

•İkinci adım;

•Sağ bacak kalçadan düz bir şekilde diz kırmadan kaldırılacak ve sola doğru uzatılacak. Sağ ayak ucu sol tarafta yere vurulacak ve yukarı kaldırılacak. Sağ bacak aynı pozisyonda sağa doğru getirilecek . Ayak ucu yere vurulacak ve kaldırılacak. Aynı bacak bir kez daha sola doğru uzatılacak. Sağ ayak ucu sol tarafta yere vurulacak ve yukarı kaldırılacak.

•Üçüncü adım;

•Havada kalan sağ bacak diz kırılmadan sağa doğru götürülecek ve yere basacak. Sol bacak dizden yukarı kaldırılarak sağa doğru çapraz götürülecek ve yere basılacak. sağ bacak dizden yukarı kaldırılacak ve sağa öne doğru bir adım atacak. Sol bacak dizden kaldırılacak. Sol bacak öne doğru uzatılacak. Sol ayak ucuönde yere vurulup kaldırılacak. Sol bacak yarım adım geriye götürülüp yere basılacak. sağ bacak diz kırmadan öne doğru uzatılacak.

•Dördüncü adım;

•Komut(koppa) geldiğinde sağ bacak kalçadan düz bir şekilde diz kırmadan kaldırılacak ve sola doğru uzatılacak. Sağ ayak ucu sol tarafta yere vurulacak ve yukarı kaldırılacak. Sağ bacak aynı pozisyonda sağa doğru getirilecek . Ayak ucu yere vurulacak ve kaldırılacak. Aynı bacak bir kez daha sola doğru uzatılacak. Sağ ayak ucu sol tarafta yere vurulacak ve yukarı kaldırılacak.

•Sağ bacak sağa doğru çapraz götürülecek ve zıplanarak üzerine düşülecek. Sol diz yukarı çekilecek. Sağ bacak üzerinde bir kez daha zıplanacak.

•Sol bacak çapraz şekilde sağa doğru götürülecek. Zıplanarak sol bacak üzerine düşülecek ve sağ diz yukarı kaldırılacak. Sol bacak üzerinde bir kez daha zırlanacak.

•Sağ bacak sağa doğru çapraz götürülecek ve zıplanarak üzerine düşülecek. Sol diz yukarı çekilecek. Sağ bacak üzerinde bir kez daha zıplanacak.

•Sol bacak öne doğru uzatılacak. Sol ayak ucu önde yere vurulup kaldırılacak. Sol bacak yarım adım geriye götürülüp yere basılacak. sağ bacak diz kırmadan öne doğru uzatılacak.

•Sağ bacak kalçadan düz bir şekilde diz kırmadan kaldırılacak ve sola doğru uzatılacak. Sağ ayak ucu sol tarafta yere vurulacak ve yukarı kaldırılacak. Sağ bacak aynı pozisyonda sağa doğru getirilecek . Ayak ucu yere vurulacak ve kaldırılacak. Aynı bacak bir kez daha sola doğru uzatılacak. Sağ ayak ucu sol tarafta yere vurulacak ve yukarı kaldırılacak.

•Havada kalan sağ bacak diz kırılmadan sağa doğru götürülecek ve yere basacak. Sol bacak dizden yukarı kaldırılarak sağa doğru çapraz götürülecek ve yere basılacak. sağ bacak dizden yukarı kaldırılacak ve sağa öne doğru bir adım atacak. Sol bacak dizden kaldırılacak. Sol bacak öne doğru uzatılacak. Sol ayak ucuönde yere vurulup kaldırılacak. Sol bacak yarım adım geriye götürülüp yere basılacak. sağ bacak diz kırmadan öne doğru uzatılacak.

•DELLOCAN

•Birinci Adım; tutuşma;

•Ekip başının sağ elinde, ekip sonunun sol elinde mendil olacak. Sağ ve sol kollar dirsekten kırık halde, eller omuz hizasına getirilecek ve serçe parmaklardan birbirine kenetlenecek. Oyuncuların tutuşmasında dirsek teması sağlanacak.

•İkinci adım;

•Sol ayaktan destek alarak hafifçe yükselecek ve sağ ayakla sağa doğru bir adım atılacak, sağ diz hafifçe kırılacak. Kırık olan sağ dizden güç alınarak sol ayakla sağa doğru bir adım atılacak, dizler hafifçe kırılacak. Kırık olan dizden güç alınarak sağ ayakla sağa doğru bir adım atılacak, dizler hafifçe kırılacak.

•Sağ ayaktan destek alınarak yükselecek ve sol ayak parmak ucuna basacak. Sağ ayak

yerden kesilecek. sağ ayakla tekrar yere basarken sağ diz kırılacak, sol ayak dizden kırık halde hafifçe havaya kalkacak.

•**Üçüncü adım;**

•Havada olan sağ ayak yere konulurken her iki dizle belirgin biçimde diz kırılacak. Diz kırma işlemi bir kez daha tekrarlanacak.

•**Dördüncü adım; öne yürüme;**

•Komut(hoppa) geldiğinde belden ve omuzlardan hafifçe eğilerek sağ ayakla yarım adım öne doğru adım atılacak, dizler hafifçe kırılacak. Sol ayak yerden kaldırılacak. Kırılan dizlerden güç alınarak hafifçe yükselerek sol ayakla yarım adım öne doğru bir adım atılacak, dizler hafifçe kırılacak. Sağ ayak yerden kaldırılacak.

•Dizlerden hafifçe yaylanarak sağ ayak sol ayağın yanına getirilecek. Sol ayak yerden kaldırılacak ve sağ ayağın güç alarak yerden hafifçe yükselinecek. Sol diz belirgin şekilde yukarıya şekilecek.

•Sol bacak öne doğru gergin şekilde uzatılacak. Sol ayağın topuğu ile yere iki kez vurulacak ve her seferinde vurulan ayak hafifçe yukarı kaldırılacak. Topuk vuruşlarda sağ dizle yaylanılacak.

•Sol bacak önde gergin pozisyonda duruken sol ayak topuğu ile yere üç kez üst üste vurulacak, bu vuruşlarda sağ dizden yaylanılacak.

•Sol topukla yere vurulacak ve vurulan ayak yukarı kaldırılacak. Bu işlem bir kez daha tekrarlanacak. Her vuruşta sağ dizden yaylanılacak.

•**Dördüncü adım; geri yürüme;**

•Önde olan sol ayakla geriye doğru, öne eğik gövde pozisyonunu bozmadan bir adım atılacak. Sağ ayakla geriye bir adım atılacak. Sol adımla geriye bir adım daha atılacak ve sağ bacak dik vaziyette öne uzatılarak vücut dik hale getirilecek.

•**Beşinci adım; zıplayarak koşma;**

•Havada olan sağ bacak sol ayağın yanına çekilecek ve dizler hafifçe kırılacak. dizler dik hale gelecek.

•Her iki ayak yerden aniden kesilerek tekrar yere düşülecek, dizler hafifçe kırılacak, dizler dik vaziyete gelecek. Tekrar zıplanarak sol ayağın üzerine düşülecek, sağ bacak dizden kırık halde arkaya götürülecek.

•Sağ ayakla sağa doğru zıplayarak bir adım atılacak. Sol ayakla sağa doğru zıplayarak bir adım atılacak. Sağ bacak dizden kırık halde arkada kalacak.

•Her iki ayak yerden aniden kesilerek tekrar yere düşülecek, dizler hafifçe kırılacak, dizler dik vaziyete gelecek. Her iki ayak bir kez daha yerden aniden kesilerek tekrar yere düşülecek, dizler hafifçe kırılacak, dizler dik vaziyete gelecek. Tekrar zıplanarak çift ayak yere düşülecek ve ikinci bir zıplama ile sol ayağın üzerine düşülecek, sağ bacak dizden kırık halde arkaya götürülecek.

•**Beşinci adım;**

•Sol ayağın destek alarak hafifçe yükselecek ve sağ ayakla sağa doğru bir adım atılacak, sağ diz hafifçe kırılacak. Kırık olan sağ dizden güç alınarak sol ayakla sağa doğru

bir adım atılacak,dizler hafifçe kırılacak. Kırık olan dizden güç alınarak sağ ayakla sağa doğru bir adım atılacak, dizler hafifçe kırılacak.

•Sağ ayaktan destek alınarak yükselecek ve sol ayak parmak ucuna basacak. Sağ ayak yerden kesilecek. sağ ayakla tekrar yere basarken sağ diz kırılacak, sol ayak dizden kırık halde hafifçe havaya kalkacak.

•Havada olan sağ ayak yere konulurken her iki dizle belirgin biçimde diz kırılacak. Diz kırma işlemi bir kez daha tekrarlanacak.

•KIMIL

•Birinci Adım; tutuşma;

•Ekip başının sağ elinde ve ekip sonunun sol elinde mendil olacak.

•Her oyuncunun sağ omzu sağındaki oyuncunun sol omzunun arkasına gelecek şekilde yerleşilecek. Kollar dik olarak aşağıya bırakılacak. Oyuncuların yan yana gelen elleri, avuç içleri birbirine bakacak şekilde kenetlenecek.

•İkinci adım;

•Sağ ayak çok hafif yerden kalkacak, sol bacak dizden gergin halde kalça hafifçe geriye itilecek.

•Sağ ayak yere basılacak. Sağ diz belirgin şekilde kırılacak. Sol bacak dizden kırık halde öne doğru çıkarılacak.

•Sol ayak yere sağ ayağın yanına konulurken vücut dik hale gelecek. Her iki diz belirgin şekilde kırılacak. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacak. İkinci diz kırma bitirilirken sağ ayak hafifçe yerden kalkacak, sol bacak dizden gergin halde kalça hafifçe geriye itilecek.

•Üçüncü adım;

•Komut(hoppa) ile birlikte sağ ayak yarım adım öne atılırken baş ve omuzlar öne eğilecek. Bu pozisyonda aşağı doğru altı kez diz kırılacak.

•Dördüncü adım;

•Sol el göbük hizasında avuç içi yukarıya dönük ve parmaklar kapalı şekilde tutulacak. Sağ el sol avucun içinde yarı kapalı halde duracak. Sağ kol dirsekten kırık halde sağa doğru uzatılacak ve gergin hale getirilecek. Bu sırada vücut hafifçe sağa çevrilecek. Sağ kol dirsekten kırık halde tekrar sol avucun içine konulacak. Sağ el dirsekten kırık halde öne doğru uzatılacak ve sağ kol dik halde getirilecek. Sağ el dirsekten kırık halde sol avucun içine getirilecek. Sağ el dirsekten kırık halde sola doğru uzatılacak. Sağ kol gergin hale getirilecek. Vücut hafifçe sola doğru eğilecek. Bu hareketler yapılırken sağ ayak yarım adım önde olacak. Her iki dizle birlikte yere doğru altı kez diz kırılacak.

•Beşinci adım;

•Sağ ayak yarım adım önde duracak. Bir önceki adımda olduğu gibi baş ve omuzlar hafifçe öne eğik halde durulacak.

•Her iki kol dirsekten kırılmadan avuç içleri karşıya bakacak şekilde ve dirsekten bileğe kadar olan kısımlar yapışık olarak orta dan sağa doğru savrulacak ve tekrar yerine gelecek. Vücut hafifçe sağa doğru dönecek.

•Her iki kol aynı şekilde bu kez öne doğru savrulacak ve tekrar yerine gelecek.

•Her iki kol aynı şekilde bu kez sola doğru savrulacak ve tekrar yerine çekilirken kollar dirsekten kırılacak, sağ avuç sol avucun içine gelecek biçimde göbek hizasından içeri doğru çevrilecek.

•**Altıncı adım;**

•Vücut dik halde durulacak. Sol ayaktan destek alarak hafifçe yükselerek sağ ayak yarım adım geriye atılacak. Her iki dizle altı kez yaylanarak yere çökülecek. Vücut belden dik olacak.

•Sağ ayağı geriye atıp çökmeye başlarken her iki kol dirsekten kırık ve kollar vücudun iki yanına yapışık halde tutulacak. Her iki el, parmaklar kapalı olarak karşıyı gösterecek şekilde göğüs hizasında tutulacak. Avu içleri birbirine bakacak şekilde göbek hizasına kadar aşağı çekilirken yana doğru açılacak. Bu hareket, çökene kadar dört kez tekrarlanacak.

•**Yedinci adım;**

•Sağ ayak geride yerde durulacak. Sol el yumruk şeklinde sol dizin dış yanına yapışık halde tutulacak. Yumruk şeklinde duran elin yönü karşıya bakacak.

•Sağ elin baş, işaret ve orta parmakları ile çimdik yapılacak, diğer parmaklar kapalı olacak. Çimdik yapılan sağ el ile vücudun sağ tarafında yerden birşey alınıyormuş gibi yapılacak.

•Çimdik yapılan sağ el ile vücudun önünde yerden birşey alınıyormuş gibi yapılacak.

•Çimdik yapılan sağ el ile vücudun sol yanında yerden birşey alınıyormuş gibi yapılacak ve sağ el göz hizasına kaldırılacak.

•Göz hizasındaki el, yumruk yapılmış durumda bekleyen sol elin üzerine getirilecek.

•Bu hareketler yapılırken dizlerle altı kez yaylanılacak.

•**Sekizinci adım;**

•Bir önceki adımdaki gibi bu adım da yerde yapılacak. Sol el yumruk şeklinde sol dizin dış yanına yapışık halde tutulacak. Yumruk şeklinde duran elin yönü karşıya bakacak.

•Sağ elin baş, işaret ve orta parmakları ile çimdik yapılacak, diğer parmaklar kapalı olacak. Çimdik yapılan sağ el ile vücudun sağ tarafında yerden birşey alınıyormuş gibi yapılacak.

•Çimdik yapılan sağ el ile vücudun sol yanında yerden birşey alınıyormuş gibi yapılacak.

•Sağ kol dirsekten kırık halde öne doğru uzatılacak ve geriye çekilirken avuç içiyle bir şey yakalıyormuş gibi yapılacak ve el göz hizasına kadar çekilecek.

•Göz hizasındaki el, yumruk yapılmış durumda bekleyen sol elin üzerine getirilecek.

•Bu hareketler yapılırken her iki diz ile altı kez yaylanılacak.

•**Dokuzuncu adım;**

•Yerdeki duruş bozulmayacak. Sağ diz her iki kolun arasında kalacak şekilde kollar dirseklerden hafifçe kırılarak vücudun sağ tarafında buluşturulacak.

•Bu pozisyonda sağ el altta ve avuç içi yukarıya bakacak. Sol el yumruk şeklinde bilekten içe dönük olarak sağ avucun içinde tutulacak.

•Yumruk şeklindeki sol el, sağ avucun içinde saat yönünün tersinde dört kez döndürülecek.

•Bu hareketler yapılırken her iki dizle altı kez yaylanılacak.

•**Onuncu adım;**

•Yerdeki duruş bozulmayacak.

•Sol diz her iki kolun arasında kalacak şekilde kollar dirsekten hafifçe kırılarak vücudun sol tarafında buluşturulacak.

•Bu pozisyonda sol elin avuç içi yukarıya bakacak. Sağ el sol elin üzerine kapatılacak. Sağ el saat yönünde dört kez çevrilecek.

•Bu hareketler yapılırken her iki diz üzerinde altı kez yaylanılacak.

•**Onbirinci adım;**

•Yerdeki duruş bozulmayacak. Sol el sol dizin üzerinde duracak. Sağ kol dirsekten kırık halde alın hizasına kaldırılacak. Sağ elin avuç içi karşıya bakacak. Sağ kol dirseğinin içi alnın üzerine koyulacak, dirsekten parmak ucuna kadar sağa doğru yavaşça çekilecek. Sağ kolun alınla teması bittiğinde kol, sağa ve yere doğru fırlatılacak.

•Bu hareketler yapılırken her iki dizle altı kez yaylanılacak.

•Sağ el sağ dizin üzerinde duracak. Sol kol dirsekten kırık halde alın hizasına kadar kaldırılacak. Sol elin avuç içi karşıya bakacak. Sol kol dirseğinin içi alnın üzerine koyulacak, dirsekten parmak ucuna kadar sola doğru yavaşça çekilecek. Sol kolun alınla teması bittiğinde kol, sola ve yere doğru fırlatılacak.

•Bu hareketler yapılırken her iki dizle altı kez yaylanılacak.

•**On ikinci adım(erkek oyuncu);**

•Yerdeki duruş bozulmayacak. Sağ diz yere koyulacak. Baş hafifçe sağa eğilecek. Kollar baş hizasının üstüne kaldırılacak, dirsekler hafifçe kırılacak. Ellerin üstü karşıya bakacak şekilde kollar dirseklerden kırılarak yukarıya itilecek ve geriye çekilecek. Bu itme ve çekme hareketi dört kez tekrarlanacak.

•**On ikinci adım(kız oyuncu);**

•Yerdeki duruş bozulmayacak. Her iki diz aynı hizada yere koyulacak. Baş hafifçe öne eğilecek.

•Avuç içleri aşağıda olacak şekilde, kollar dizlere doğru uzatılacak ve eller dört kez dizlere vurulacak.

•**On üçüncü adım(erkek oyuncu);**

•Yerdeki duruş bozulmayacak. Başparmaklar avuç içinde kalacak şekilde eller

yumruk yapılacak. YUmruk yapılan eller gözlerin üzerine koyulacak. Eller, bilekler aracılığıyla dıştan içeri doğru çevrilecek. Bu hareket dört kez tekrarlanacak.

•**On üçüncü adım(kız oyuncu);**

•Yerdeki duruş bozulmayacak. Her iki el yumruk yapılacak.

•Sağ kol dirsekten kırık halde sağa doğru yere paralel uzatılırken, sol kol dirsekten kırık halde sağa doğru uzatılacak, sağ göğüs hizasına vurulacak. Baş sağa çevrilecek.

•Sol kol dirsekten kırık halde sola doğru yere paralel uzatılırken sağ kol dirsekten kırık halde sola doğru uzatılacak, sol göğüs hizasına vurulacak. Baş sola çevrilecek.

•Sağ kol dirsekten kırık halde sağa doğru yere paralel uzatılırken, sol kol dirsekten kırık halde sağa doğru uzatılacak, sağ göğüs hizasına vurulacak. Baş sağa çevrilecek.

•Sol kol dirsekten kırık halde sola doğru yere paralel uzatılırken sağ kol dirsekten kırık halde sola doğru uzatılacak, sol göğüs hizasına vurulacak. Baş sola çevrilecek.

•**On dördüncü adım(erkek oyuncu);**

•Yerdeki duruş bozulmayacak. Baş hafifçe sola yatırılarak yukarı bakılacak.

•Eller dirsekten kırılarak sağ elle sağ yaka, sol elle sol yaka göğüs hizasından tutulacak. yaka, eller aracılığıyla dört kez aşağı doğru silkilecek.

•**On dördüncü adım(kız oyuncu);**

•Yerdeki duruş bozulmayacak. Baş hafifçe öne eğilecek.

•Eller baş hizasına kaldırılacak, sağ el başın sağ yanına, sol el başın sol yanına götürülecek. Ellerin parmakları açık olacak.

•Her iki kol dirseklerden kırık halde aşağıya doğru çekilirken parmaklar kapatılacak ve eller yumruğa dönüşecek. Bu hareket dört kez tekrarlanacak.

•**On beşinci adım;**

•Oyuncular, sağ ayakları yarım adım geride kalacak şekilde ayağa kalkacaklar. Kollar dirseklerden kırık halde, her iki yandan gövdeye yapışık şekilde duracak. Ellerin parmakları kapalı, avuç içleri birbirine bakacak. Sağ el yukarda, sol el aşağıda duracak. Eller birbirine sürtülerek seviyeleri değiştirilecek. Bu işlem iki kez tekrarlanacak. Bu sırada bacaklar dik, gövde belden eğik, yere paralel duracak. Hareket ikinci kez tekrar ettiğinde yavaşça tüm vücut dik hale gelecek.

•Bu sırada bakışlar ellerde olacak, ağızdan ellere doğru nefes üflenecek.

•**On altıncı adım;**

•Kollar hızlıca arkaya doğru atılacak. Her oyuncunun sağ omzu sağındaki oyuncunun sol omzunun arkasına gelecek şekilde yerleşilecek. Kollar dik olarak aşağıya bırakılacak. Oyuncuların yan yana gelen elleri, avuç içleri birbirine bakacak şekilde kenetlenilecek.

•İKİ AYAK

•Birinci Adım; tutuşma;

•Ekip başının sağ elinde ve ekip sonunun sol elinde mendil olacak.

•Her oyuncunun sağ omzu sağındaki oyuncunun sol omzunun arkasına gelecek şekilde yerleşilecek. Kollar dik olarak aşağıya bırakılacak. Oyuncuların yan yana gelen elleri, avuç içleri birbirine bakacak şekilde kenetlenilecek.

•İkinci adım;

•Sol ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sağ ayak yerden kaldırılacak. Sağ ayağın parmak ucu yere koyulacak. Sağ ayak tabanı yere koyulurken her iki diz belirgin şekilde kırılacak ve sol ayak tabanı da yere basacak.

•Her iki ayak topuğu yerden yükseltilerek yukarıya doğru tüm vücut esneyecek, ayak tabanları yeniden yere basacak. Bir ekz daha her iki ayak topuğu yerden yükseltilerek yukarıya doğru tüm vücut esneyecek, ayak tabanları yeniden yere basacak.

•Üçüncü adım;

•Sağ ayaktan destek alarak hafifçe yükselip sol ayak tabanı yerden kesilecek. Sol diz kaldırılacak ve sol ayak yarım adım sola sertçe koyulacak. Her iki diz hafif kırık halde tüm vücutla üç kez yaylanılacak. Sol diz belirgin şekilde yukarıya çekilecek ve tekrar yere sertçe vurulacak. Sol ayak sağ ayağın yanına çekilecek.

•Dördüncü adım; makas;

•Sol ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sağ ayak yerden kaldırılacak. Sağ ayağın parmak ucu yere koyulacak. Sağ ayak tabanı yere koyulurken her iki diz belirgin şekilde kırılacak ve sol ayak tabanı da yere basacak.

•Her iki ayak topuğu yerden yükseltilerek yukarıya doğru tüm vücut esneyecek, ayak tabanları yeniden yere basacak. Bir ekz daha her iki ayak topuğu yerden yükseltilerek yukarıya doğru tüm vücut esneyecek, ayak tabanları yeniden yere basacak.

•Sağ ayaktan destek alarak hafifçe yükselip sol ayak tabanı yerden kesilecek. Sol diz kaldırılacak ve sol ayak yarım adım sola sertçe koyulacak. Her iki diz hafif kırık halde tüm vücutla üç kez yaylanılacak. Sol diz belirgin şekilde yukarıya çekilecek ve tekrar yere sertçe vurulacak. Sol ayak sağ ayağın yanına koyulurken sağ bacak diz halde öne ve sağa savrulacak.

•Sağ bacak dik halde eski yerine çekilecek ve kalçadan hafifçe geriye esnenecek.

•Her iki ayakla yerden hafif yükselerek yere sertçe düşülecek. Bu sırada her iki diz belirgin şekilde kırılacak.

•Gövde dik halde her iki ayak yerden kesilecek şekilde zıplanacak, ayaklar yere tekrar değdiğinde dizler hafifçe kırılacak. Zıplama eylemi bir kez daha tekrar edilecek.

•Makas diye adlandırılan bu adım iki kez tekrar edilecek.

•Beşinci adım; eğilme;

•Makas diye adlandırılan bir önceki adımın sonundaki ikinci zıplama ile birlikte sol ayak hafifçe öne çıkarılmış halde yere sertçe düşülecek.

•Her iki diz hafifçe kırılarak üç kez yaylanılacak. Sol diz belirgin şekilde yukarı çekilerek sol ayak hafifçe sola açılacak. Sol ayak yere sertçe basacak.

•Sol ayak ile öne doğru yarım adım atılırken gövde belden ve omuzlardan öne eğilecek. Bu pozisyon korunarak sağ ayak sol ayağın yanına getirilecek. Sağ ayağın topuğu ile sol ayağın topuğunun yanına üç kez vurulacak.

•Sağ ayakla geriye yarım adım atılırken gövde dik hale getirilecek. Her iki diz hafifçe kırılarak üç kez yaylanılacak. Sol diz belirgin şekilde yukarı çekilerek sol ayak hafifçe sola açılacak. Sol ayak yere sertçe basacak.

•Sol ayak ile öne doğru yarım adım atılırken gövde belden ve omuzlardan öne eğilecek. Sağ diz sol dize dayanarak yerden kaldırılacak. Sağ ayak gövdenin gerisinde kalacak biçimde sağ ayağın burnuyla önce sağa, sonra sola ve daha sonra da ortaya birer kez vurulacak.

•Sağ ayakla geriye yarım adım atılırken gövde dik hale getirilecek. Sol ayak hafifçe yukarı çekilecek ve tekrar yere koyulurken her iki diz hafifçe kırılarak üç kez yaylanılacak. Sol diz belirgin şekilde yukarı çekilerek sol ayak hafifçe sola açılacak. Sol ayak yere sertçe basacak.

•Sol ayak sağ ayağın yanına getirilecek.

•İkinci adımda anlatılan figürler tekrar edilecek.

SURUÇ SEYLANİSİ

•Birinci Adım; tutuşma;

•Ekip başının sağ elinde ve ekip sonunun sol elinde mendil olacak.

•Her oyuncunun sağ omzu sağındaki oyuncunun sol omzunun arkasına gelecek şekilde yerleşilecek. Kollar dik olarak aşağıya bırakılacak. Oyuncuların yan yana gelen elleri, avuç içleri birbirine bakacak şekilde kenetlenecek.

•İkinci adım;

•Sağ ayak bir adım öne atılacak. Sağ ayağın parmak ucuyla yukarı doğru yaylanılacak. Bu sırada sol diz belirgin şekilde yukarı çekilerek öne çıkarılacak. Sağ ayak yere taban basacak. Sol ayak sağ ayak bir adım geri götürülecek. Sol ayağın parmak ucuyla yukarı doğru yaylanılacak. Bu sırada sağ diz belirgin şekilde yukarı çekilerek öne çıkarılacak. Sol ayak yere taban basacak. Bu figür sürekli tekrar edilecek.

•Üçüncü adım; öne yürüme;

•Komut(hoppa) geldiğinde sağ ayak bir adım ileri atılırken gövde belden ve omuzlardan öne eğilecek. Sağ ayağın parmak ucuyla yukarı doğru yaylanılacak. Sol diz belirgin şekilde yukarı çekilerek öne çıkarılacak. Sağ ayak yere taban basacak. Sol bacak yere doğru indirilecek. Sol ayak bir adım ileri atılacak. Sol ayak parmak ucuyla yukarı doğru yaylanılacak. Sağ diz belirgin şekilde yukarı çekilip öne çıkarılacak. Sol ayak yere taban basacak. Sağ bacak aşağıya indirilecek. Sağ ayakla eri bir adım atılacak. Sağ ayağın parmak

ucuyla yukarı doğru yaylanılacak. Sol diz belirgin şekilde yukarı çekilerek öne çıkarılacak. Sağ ayak yere taban basacak. Sol bacak yere doğru indirilecek. Sol ayak bir adım ileri alınacak. Sol ayak parmak ucuyla yukarı doğru yaylanılacak. Sağ diz belirgin şekilde yukarı çekilip öne çıkarılacak. Sol ayak yere taban basacak. Sağ bacak aşağıya indirilecek.

•**Dördüncü adım;** Sağ ayak bir adım öne basarken gövde dik pozisyona getirilecek ve ikinci adımda tarif edilen hareketler tekrar yapılacaktır.

•**Beşinci adım; geri yürüme;**

•Komut(hoppa) geldiğinde Sağ ayak bir adım geriye basılacaktır. Sağ ayağın parmak ucuyla yukarı doğru yaylanılacaktır. Sol diz belirgin şekilde yukarı çekilerek öne çıkarılacaktır. Sol ayak yere doğru indirilecektir. Sol ayakla geriye bir adım atılacaktır. Sol ayak parmak ucuyla yukarı doğru yaylanılacaktır. Sağ diz belirgin şekilde yukarı çekilip öne çıkarılacaktır. Sol ayak yere taban basacaktır. Sağ ayak bir adım geriye basılacaktır. Sağ ayağın parmak ucuyla yukarı doğru yaylanılacaktır. Sol diz belirgin şekilde yukarı çekilerek öne çıkarılacaktır. Sol ayak yere doğru indirilecektir. Sol ayakla geriye bir adım atılacaktır. Sol ayak parmak ucuyla yukarı doğru yaylanılacaktır. Sağ diz belirgin şekilde yukarı çekilip öne çıkarılacaktır. Sol ayak yere taban basacaktır. Sağ ayak yere doğru indirilecektir.

•**Altıncı adım;**

•İkinci adımda tarif edilen figürler tekrar edilecektir.

SOSEH

•**Birinci Adım; tutuşma;**

•Ekip başının sağ elinde ve ekip sonunun sol elinde mendil olacaktır.

•Her oyuncunun sağ omzu sağındaki oyuncunun sol omzunun arkasına gelecek şekilde yerleşilecektir. Kollar dik olarak aşağıya bırakılacaktır. Oyuncuların yan yana gelen elleri, avuç içleri birbirine bakacak şekilde kenetlenilecektir.

•**İkinci adım;**

•Sol ayaktan hafifçe destek alarak yerden yükselip sağ ayak yerden kalkacak ve yarım adım sağa doğru tekrar yere basarken dizler hafifçe kırılacaktır. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacaktır.

•Sağ ayaktan hafifçe destek alarak yerden yükselip sol ayak yerden kalkacak ve tekrar yere basarken dizler hafifçe kırılacaktır. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacaktır.

•Sağ ayak yerden hafifçe kaldırılarak tekrar yerine basacaktır.

•Her iki diz birden hızlıca aşağıya doğru kırılacaktır ve tekrar geri çekilecektir.

•Her iki diz birden hızlıca tekrar aşağıya doğru kırılacaktır ve tekrar geri çekilecektir.

•Her iki dizi kırarak tüm vücutla iki kez yaylanılacaktır.

•**Üçüncü adım;**

•Sol ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sağ ayak yerden kaldırılacaktır. Sağ ayağın parmak ucu yere koyulacaktır. Sağ ayak tabanı yere koyulurken sol ayak hafifçe kaldırılacaktır.

Her iki diz belirgin şekilde kırılacak ve sol ayak tabanı da yere basacak.

•Gövde dik hale gelecek. Sağ ayak olduğu yere bir kez sertçe vuracak ve sol bacak öne doğru doğal bir şekilde kırılmadan uzatılacak. Sol bacak geri çekilecek, sol ayak kendi yerine bir kez sertçe vuracak ve sağ bacak doğal bir şekilde kırılmadan öne uzatılacak.

•Dördüncü adım;

•Sol ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sağ ayak yerden kaldırılacak. Sağ ayağın parmak ucu yere koyulacak. Sağ ayak tabanı yere koyulurken sol ayak hafifçe kaldırılacak. Her iki diz belirgin şekilde kırılacak ve sol ayak tabanı da yere basacak.

•Sağ ayak topuğu ile sol ayağın yanına bir kez topuk ile vurulacak. İkinci kez aynı yere sağ ayağın tabanı ile bir ekz sert şekilde vurulacak ve taban yerde kalırken sol bacak kırılmadan doğal bir şekilde öne uzatılacak. Sol bacak geri çekilecek, sol ayak kendi yerine bir kez sertçe vuracak ve sağ bacak doğal bir şekilde kırılmadan öne uzatılacak.

•Beşinci adım;

•Önceki adımdan önde olan sağ bacak, geri çekilecek ve bu sırada gövde belden ve omuzlardan öne eğilecek. Sağ ayakla sol ayağın yanına altı defa(beş kez topuk bir kez taban) vurulacak. Sol bacak doğal şekilde kırılmadan öne uzatılacak. Sol bacak geriye çekilecek ve sol ayak sağ ayağın yanına sertçe vuracak. Sağ bacak doğal şekilde kırılmadan öne doğru uzatılacak.

•Altıncı adım;

•Sol ayaktan hafifçe destek alarak yerden yükselip sağ ayak yerden kalkacak ve yarım adım sağa doğru tekrar yere basarken dizler hafifçe kırılacak. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacak.

•Sağ ayaktan hafifçe destek alarak yerden yükselip sol ayak yerden kalkacak ve tekrar yere basarken dizler hafifçe kırılacak. Diz kırma ikinci kez tekrarlanacak.

•Sağ ayak yerden hafifçe kaldırılarak tekrar yerine basacak.

•Her iki diz birden hızlıca aşağıya doğru kırılacak ve tekrar geri çekilecek.

•Her iki diz birden hızlıca tekrar aşağıya doğru kırılacak ve tekrar geri çekilecek.

•Her iki dizi kırarak tüm vücutla iki kez yaylanılacak.

ÜÇ AYAK

•Birinci Adım; tutuşma;

•Ekip başının sağ elinde ve ekip sonunun sol elinde mendil olacak.

•Her oyuncunun sağ omzu sağındaki oyuncunun sol omzunun arkasına gelecek şekilde yerleşilecek. Kollar dik olarak aşağıya bırakılacak. Oyuncuların yan yana gelen elleri, avuç içleri birbirine bakacak şekilde kenetlenecek.

•İkinci adım;

•Sağ ayak hafifçe yerden kaldırılarak sol diz geriye itilecek ve kalça gerdirilecek. Sağ ayak yere basılacak ve sağ diz kırılacak. Sol diz belirgin şekilde kırılacak ve yukarıya doğru çekilecek. Sol diz yere indirilirken sağ ayak hafifçe yerden kaldırılacak ve sol diz geriye

itilerek kalça gerdirilecek.

•**Üçüncü adım;**

•Sağ ayak yere basacak ve sağ diz kırılacak. Sol ayak hafifçe yerden kalkacak. Sağ ayaktan destek alarak hafifçe yükselip sol ayak parmak ucuna basılacak, tekrar sağ ayağın üstüne düşülecek. Sağ diz kırılacak. Sol bacak, diz kırılı halde yerden hafifçe kaldırılacak.

•**Dördüncü adım;**

•Sol ayak yarım adım öne uzatılacak ve topuk yere vurulacak. Hareket sırasında sağ dizden hafifçe yaylanılacak. Sol ayak yerine çekilecek. Sağ ayak yarım adım öne uzatılacak ve topuk yere vurulacak. Hareket sırasında sol dizden hafifçe yaylanılacak. Sağ ayak yerine çekilecek. Sol ayak tekrar yarım adım öne uzatılacak ve topuk yere vurulacak. Sağ dizden hafifçe yaylanılacak.

•**Beşinci adım; makas;**

•Sol topuk ikinci kez öne vurulduktan sonra zıplayarak sol ayak yerine getirilirken sağ bacak diz kırılmadan kalçadan yapılan bir hareketle öne ve hafif sağa fırlatılacak. Daha sonra zıplayarak sağ ayak yerine getirilirken sol bacak diz kırılmadan kalçadan yapılan bir hareketle öne ve hafif sola fırlatılacak. Sol ayak zıplayarak sağın yanına getirilecek ve yere çift ayakla düşülecek. Sabit durarak dört kez ayaklar yerden kesilerek zıplanacak.

•**Altıncı adım; öne gitme;**

•Sol ayak tabanla yarım adım öne basılacak. Sağ ayak yarım adım öne topukla basacak. Sağ ayak tekrar yarım adım öne tabanla basacak. Sol ayak topuğuyla yarım adım ileri vurulacak ve zıplayarak sol ayak yerine getirilirken sağ bacak diz kırılmadan kalçadan yapılan bir hareketle öne ve hafif sağa fırlatılacak. Daha sonra zıplayarak sağ ayak yerine getirilirken sol bacak diz kırılmadan kalçadan yapılan bir hareketle öne ve hafif sola fırlatılacak. Sol ayak zıplayarak sağın yanına getirilecek ve yere çift ayakla düşülecek. Sabit durarak dört kez ayaklar yerden kesilerek zıplanacak.

•Sol ayakla yarım adım öne zıplanacak. Sağ ayak havaya kaldırılacak. Gövde omuzdan ve başla öne eğilecek. Sağ ayağın topuğu ile sol ayağın topuğunun yanına üç kez vurulacak.

•Gövde dik hale gelecek. Sol ayak yarım adım öne uzatılacak ve topuk yere vurulacak. Hareket sırasında sağ dizden hafifçe yaylanılacak. Sol ayak yerine çekilecek. Sağ ayak yarım adım öne uzatılacak ve topuk yere vurulacak. Sağ ayak yerine çekilecek. Hareket sırasında sol dizden hafifçe yaylanılacak. Sol ayak tekrar yarım adım öne uzatılacak ve topuk yere vurulacak. Sağ dizden hafifçe yaylanılacak.

•**Yedinci adım; geri gelme;**

•İkinci ve üçüncü adımda anlatılan hareketler, geriye çıkarak yapılacaktır.

TEKAYAK

•**Birinci Adım;** tutuşma;

•Ekip başının sağ elinde ve ekip sonunun sol elinde mendil olacak.

•Her oyuncunun sağ omzu sağındaki oyuncunun sol omzunun arkasına gelecek

şekilde yerleşilecek. Kollar dik olarak aşağıya bırakılacak. Oyuncuların yan yana gelen elleri, avuç içleri birbirine bakacak şekilde kenetlenilecek.

•İkinci adım;

•Sol ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sağ ayak yerden kaldırılacak. Sağ ayağın parmak ucu yere koyulacak. Sağ ayak tabanı yere koyulurken her iki dizbelirgin şekilde kırılacak ve sol ayak tabanı da yere basacak.

•Her iki ayak topuğu yerden yükseltilerek yukarıya doğru tüm vücut esneyecek, ayak tabanları yeniden yere basacak. Bir kez daha her iki ayak topuğu yerden yükseltilerek yukarıya doğru tüm vücut esneyecek, ayak tabanları yeniden yere basacak.

•Üçüncü adım;

•Sağ ayaktan destek alarak hafifçe yükselip sol ayak tabanı yerden kesilecek. Sol diz belirgin şekilde kaldırılacak ve sol ayak yarım adım öne sertçe vurulacak. Sol ayak sağ ayağın yanına çekilecek.

•Dördüncü adım; makas;

•Sol ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sağ ayak yerden kaldırılacak. Sağ ayağın parmak ucu yere koyulacak. Sağ ayak tabanı yere koyulurken her iki diz belirgin şekilde kırılacak ve sol ayak tabanı da yere basacak.

•Her iki ayak topuğu yerden yükseltilerek yukarıya doğru tüm vücut esneyecek, ayak tabanları yeniden yere basacak. Bir kez daha her iki ayak topuğu yerden yükseltilerek yukarıya doğru tüm vücut esneyecek, ayak tabanları yeniden yere basacak.

•Sağ ayaktan destek alarak hafifçe yükselip sol ayak tabanı yerden kesilecek. Sol diz belirgin şekilde kaldırılacak ve sol ayak yarım adım öne sertçe vurulacak. Sol ayak sağ ayağın yanına koyulurken sağ bacak dik halde öne ve sağa savrulacak.

•Sağ bacak dik halde eski yerine çekilecek ve kalçadan hafifçe geriye esnenecek.

•Her iki ayakla yerden hafif yükselerek yere sertçe düşülecek. Bu sırada her iki diz belirgin şekilde kırılacak.

•Gövde dik halde her iki ayak yerden kesilecek şekilde zıplıncak, ayaklar yere tekrar değdiğinde dizler hafifçe kırılacak. Zıplama eylemi bir kez daha tekrar edilecek.

•Oyuncular ayaklarını yerden keserek zıplayacaklar ve iki ayakları yere basacak şekilde, ellerini bırakarak sağa dönerek düşecekler. Eller baş üstü hizasında üç kez birbirine vurularak alkış yapılacaktır.

•Oyuncular sol ayak yerde , sağ ayakla adım atarak tekrar sola dönecekler ve tarif edilen şekilde tutuşacaklar.

•Sol bacak yerden belirgin şekilde dizden kırılarak kaldırılacak ve sol ayak hafif öne sertçe vurulacak. Sol ayak sağ ayağın yanına koyulurken sağ bacak dik halde öne ve sağa savrulacak.

•Sağ bacak dik halde eski yerine çekilecek ve kalçadan hafifçe geri esnenecek.

•Her iki ayakla yerden hafif yükselerek yere sertçe düşülecek. Bu sırada her iki diz belirgin şekilde kırılacak.

•Gövde dik halde her iki ayak yerden kesilecek şekilde zıplamaya, ayaklar yere tekrar değdiği dizler hafifçe kırılacak. Zıplama eylemi bir kez daha tekrar edilecek.

•Oyuncular ayaklarını yerden keserek zıplayacaklar ve iki ayakları yere basacak şekilde, ellerini bırakmadan sağa dönerek düşecekler.

•Bu pozisyonda oyuncunun sol kolu sırtta bel bölgesinde, sağ kolu ise öndeki oyuncunun arkadaki eline kenetlenmiş durumda olacak.

•Baş ve omuzlar hafifçe eğilerek, sağ ayak topuğu sol ayak topuğunun yanına üç kez vurulurken sol omuz öne doğru üç kez hareket ettirilecek.

•Oyuncular sol ayak yerde , sağ ayakla adım atarak tekrar sola dönecekler ve oyunun başında tarif edilen şekilde tutuşacaklar.

TERGE

•**Birinci Adım;** tutuşma;

•Ekip başının sağ elinde ve ekip sonunun sol elinde mendil olacak.

•Her oyuncunun sağ omzu sağındaki oyuncunun sol omzunun arkasına gelecek şekilde yerleşilecek. Kollar dik olarak aşağıya bırakılacak. Oyuncuların yan yana gelen elleri, avuç içleri birbirine bakacak şekilde kenetlenecek.

•**İkinci adım;**

•Sol ayağın destek olarak hafifçe yükselip sağ ayak yere basılacak. Sağ ayak parmak ucunda hafifçe yükselerek sol bacak dizden kırık havaya kaldırılacak. Sol bacak öne savrulacak.

•Sol bacak sağ ayağın yanına konulacak. Sol ayak parmak ucunda hafifçe yükselerek sağ bacak dizden kırık havaya kaldırılacak. Sağ bacak öne savrulacak.

•Sağ bacak dik vaziyette sol ayağın yanına çekilecek. Kalça hafifçe geriye itilerek, vücut hafifçe öne eğilecek.

•Vücut dik halde her iki diz belirgin şekilde kırılacak ve geri çekilecek.

•**Üçüncü adım;**

•Sol ayakla zıplayarak yarım adım öne zıplamaya. Sağ ayak havada kalacak. Sol diz kırık şekilde, sağ ayağın topuğu ile sol ayağın topuğunun yanına üç kez vurulacak. Topuk vurulurken sol diz aşağıya doğru yaylanacak.

•Sağ ayak yarım adım geri atılacak. Parmak ucuna basıp hafifçe destek olarak yerden yükselinecek, sol bacak dizden yukarı çekilerek sol ayak öne doğru savrulacak.

•Sol ayak yarım adım eğri atılacak. Parmak ucuna basıp hafifçe destek olarak yerden yükselinecek, sağ bacak dizden yukarı çekilerek sağ ayak öne doğru savrulacak.

•Sağ bacak dik vaziyette sol ayağın yanına çekilecek. Kalça hafifçe geriye itilerek, vücut hafifçe öne eğilecek.

•Vücut dik halde her iki diz belirgin şekilde kırılacak ve geri çekilecek

•**Dördüncü Adım;** seylani;

•Sol ayakla zıplayarak yarım adım öne zıplanacak. Sağ ayak havada kalacak. Sol diz kırık şekilde, sağ ayağın topuğu ile sol ayağın topuğunun yanına üç kez vurulacak. Topuk vurulurken sol diz aşağıya doğru yaylanacak.

•Sağ adım geriye atılacak. Zıplayarak sol ayak öne savrulacak. Zıplayarak sağ ayak öne savrulacak. Bu savurma hareketi komuta kadar tekrar edecek.

•Sol ayak savrulurken komut verilecek. Sağ ayak öne savrulacak. Sol bacak yere basılı duracak. Sağ bacak dik vaziyette sol ayağın yanına çekilecek. Kalça hafifçe geriye itilerek, vücut hafifçe öne eğilecek.

LORKE (ABRAVİ)

•**Birinci Adım;** tutuşma;

•Ekip başının sağ elinde ve ekip sonunun sol elinde mendil olacak.

•Her oyuncunun sağ omzu sağındaki oyuncunun sol omzunun arkasına gelecek şekilde yerleşilecek. Kollar dik olarak aşağıya bırakılacak. Oyuncuların yan yana gelen elleri, avuç içleri birbirine bakacak şekilde kenetlenilecek.

•**İkinci adım;**

•Sol ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sağ ayağın tabanı yere basılacak ve hafifçe diz kırılacak.

•Sağ ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sol ayağın tabanı yere basılacak ve hafifçe diz kırılacak.

•Sağ ayak tekrar yere basarken sol diz havaya kalkacak ve sol ayak öne savrulacak.

•Sol ayak yere basarken sol diz havaya kalkacak ve sağ ayak öne savrulacak.

•Oyun sağa doğru ilerleyerek oynanırken, başlangıçtaki ilk adım her zaman sağa doğru atılacak, sol ayak yanına çekilecek.

•**Üçüncü Adım;** diz kırma;

•Komut (hoppa) geldiği zaman, oyun yerinde oynanmaya başlayacak. İki ayak arası ilk bölümden daha açık olacak şekilde iki ayak tabanı yere basıyor olacak.

•Her iki ayağın ucundan destek alarak hafifçe yükselinecek.

•Kalça geriye atılarak bel öne bükük pozisyonda dizler geriye doğru gerdirilecek, topukların üzerine düşülecek.

•Her iki diz birden öne kırılacak.

•Tekrar diz kırılarak her iki ayağın ucundan destek alarak hafifçe yükselinecek. Kalça geriye atılarak bel öne bükük pozisyonda dizler geriye doğru gerdirilecek. Topukların üzerine düşülecek.

•Dizler belirgin şekilde kırılacak. Vücut tekrar dikleştirilecek.

URFALİYAMEZELDEN

•Birinci adım;

•Sol ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sağ ayağın üstüne düşülecek. Sağ diz kırılacak. Sol bacak diz kırık halde havada kalacak.

•Sol ayak parmak ucuyla yere basacak. Sol ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sağ ayağın üstüne düşülecek. Sağ diz kırılacak. Sol bacak, diz kırık halde havada kalacak.

•Baş sağa çevrilecek.

•Ellerde mendil tutulacak. Sağ kol yere paralel biçimde dirsek kırmadan sağa doğru uzatılacak. Sol kol dirsekten kırık halde, sağa dönük olarak çene hizasında tutulacak.

•İkinci adım;

• Sağ ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sol ayağın üstüne düşülecek. Sol diz kırılacak. Sağ bacak, diz kırık halde havada kalacak.

•Sağ ayak parmak ucuyla yere basacak. Sağ ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sol ayağın üstüne düşülecek. Sol diz kırılacak. Sağ bacak, diz kırık halde havada kalacak.

•Baş sola çevrilecek.

•Ellerde mendil tutulacak. Sol kol yere paralel biçimde dirsek kırmadan sola doğru uzatılacak. Sağ kol dirsekten kırık halde, sola dönük olarak çene hizasında tutulacak.

•Üçüncü adım;

•Komut(hoppa) geldiğinde oyuncuların tamamı sol cepheye dönecek ve öne eğilecek.

•Oyuncular, kollarını dirsekten kırmadan, kollarını omuzdan sağa ve sola sallayarak birinci adımda tarif edilen figürleri yapacaklar.

•Dördüncü adım;

•Komut(hoppa) geldiğinde ayak gidürleri devam ederken oyuncular dik vaziyete gelecekler ve mendillerini bellerinde bulunan kuşaklara takacaklar.

•Beşinci adım;

•Komut(hoppa) geldiğinde ayak figürleri aynı kalmakla beraber aşağıda tarif edilen tutuşma şeklini alacaklar.

•**Altıncı adım;** tutuşma;

•Her oyuncunun sağ omzu sağındaki oyuncunun sol omzunun arkasına gelecek şekilde yerleşilecek. Kollar dik olarak aşağıya bırakılacak. Oyuncuların yan yana gelen elleri, avuç içleri birbirine bakacak şekilde kenetlenilecek.

ĞEZALE

•**Birinci adım;** duruş(tutuşma);

•Oyuncular arka arkaya sıralanacaklar.

•Ekip başının sağ elinde, ekip sonunun sol elinde mendil bulunacak.

•Oyuncuların sol kolu dirsekten kırık halde sırtta kemer hizasında bulunacak. Avuç içi dışarıyı gösterecek. Parmaklar açık olacak.

•Oyuncuların sağ kolu dirsekten kırık halde gövdenin sağ tarafına yapışık duracak. Sağ el bilekten dışa gerdirilerek öndeki oyuncunun parmakları açık olarak duran sol elini kavrayacak.

•İkinci adım;

•Sol ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sağ ayağın üstüne düşülecek. Sağ diz kırılacak. Sol bacak, diz kırık halde havada kalacak.

•Sağ ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sol ayağın üstüne düşülecek. Sol diz kırılacak. Sağ bacak, diz kırık halde havada kalacak.

•Üçüncü adım;

•Sol ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sağ ayağın üstüne düşülecek. Sağ diz kırılacak. Sol bacak, diz kırık halde havada kalacak.

•Sol ayak parmak ucuyla yere basacak. Sol ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sağ ayağın üstüne düşülecek. Sağ diz kırılacak. Sol bacak, diz kırık halde havada kalacak.

•Baş sağa çevrilecek.

•Ellerde mendil tutulacak. Sağ kol yere paralel biçimde dirsek kırmadan sağa doğru uzatılacak. Sol kol dirsekten kırık halde, sağa dönük olarak çene hizasında tutulacak.

•Baş sağa çevrilecek.

•Dördüncü adım;

• Sağ ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sol ayağın üstüne düşülecek. Sol diz kırılacak. Sağ bacak, diz kırık halde havada kalacak.

•Sağ ayak parmak ucuyla yere basacak. Sağ ayaktan destek alıp hafifçe yükselerek sol ayağın üstüne düşülecek. Sol diz kırılacak. Sağ bacak, diz kırık halde havada kalacak.

•Baş sola çevrilecek.

•Ellerde mendil tutulacak. Sol kol yere paralel biçimde dirsek kırmadan sola doğru uzatılacak. Sağ kol dirsekten kırık halde, sola dönük olarak çene hizasında tutulacak.

•Baş sola çevrilecek.

•Beşinci adım;

•Komut geldiğinde oyuncular sol cepheye dönecekler.

•Birbirine kenetli olan eller bırakılmayarak ekibin ortası merkez alınacak şekilde birbirlerine yanaşacaklar.

ŞANLIURFA GELENEKSEL HALK OYUNLARI ÇALGILARI

1- DAVUL : Türk milletinin yanında kutsal bir yeri vardır. İlk dinsel merasimlerden savaş alanlarına, mehteranlardan köy meydanlarına kadar hayatımızın bir parçası olmuştur. Halk oyunlarımızın nabızı olarak kabul edilir. Ceviz ağacından yapılır. Kasnak, ip ve deri olmak üzere üç kısımdan meydana gelir. Tokmak ana ritmi, çubuk ise ana ritmi daha da detaylandırarak çalar. Genellikle küçük davul, orta davul, büyük davul ve koltuk davulu gibi mahalli boyları ve adları vardır. Bizim yörede büyük davul (Meydan Davulu) kullanılmaktadır.

2-ZURNA: Üfleme halk çalgılarımızın başında gelen zurna, davulun ayrılmaz parçasıdır. Oyun eşlik çalgısı olan zurnanın geçmişi Orta Asya'ya dayanır. Yöremizde açık hava çalgısı olarak yaygındır.

Kaba, orta ve cura olarak üç boya ayrılır. Özel bir soluk alma tekniği ile çalınır. Erik, şimşir ve zerdali ağacından yapılanları tercih edilir.

3- KAVAL : Anadolu çoban çalgısı diyebiliriz. Çoban masallarına konu olmuş ve efsaneleşmiş bir çalgıdır. Oldukça yumuşak ve etkileyici sesi vardır. Yurdun her köşesinde yaygındır. Dilli ve dilsiz olmak üzere iki türe ayrılır. Yörelere, ebatlarına hatta ses renklerine göre mahalince değişik adlar verilir. (kırma, hortlatma, dillice, ada kavali, çoban düdüğü vb.) Çeşitli ağaçlardan, kamıştan, kartal kanadı kemiğinden ve son yıllarda metalden yapılmaya başlanmıştır. Etomolijisi hakkında değişik görüşler vardır. Genellikle içi boş anlamına gelen “kav” kelimesinden türediği söylenir.

Yöremizde genellikle Akçakale ve Harran ilçelerimizde kullanılan, bazı

oyunlarımızın eşlik çalgısıdır.

4-DEF-TEF : Hemen hemen her yöremizde mevcuttur. Yaklaşık 20-50 cm çapında bir kasnak ve tek yüzüne gerilmiş ince bir deriden ibarettir. Kasnak üzerine açılan yarıklara 3-5 çift ince pirinçten yapılan ziller geçirilerek çalgının ritminin zenginleşmesi sağlanır.

Bazı yörelerde sade olanları da vardır. Kadın oyunlarında ve eğlencelerinde daha çok kullanılır.

5- KEMAN, CÜMBÜŞ VE DARBUKA: Birçok yöremizde kullanılan halk müziği çalgılarımızdır. Yöremizde halen erkeklerin asbap gecelerinde ve kadınların kına gecesi ile kadın düğünlerinde kullanılan ve bazı oyunlarımıza eşlik eden çalgılardır.

6- REBAB (RUBAB): Mevlevilikte olduğu kadar Osmanlı döneminde de bizzat saraydaki eğlencelerde ve şeyh zadelerin sünnet törenlerinde çalındığı bilgisi mevcuttur. Hanımlar arasında da yüzyıllarca en sevilen müzik aletlerinin başında gelmiş, çalınmış ve dinlenilmiş bir enstrümandır. Rebabın bir diğer özelliği ise huzur veren dingin bir sese sahip olması nedeniyle müzikle terapi uygulamalarında yüzyıllar boyu kullanılmış olmasıdır.

Günümüzde ise daha çok Ceylanpınar ve Viranşehir ilçemizde köy düğünlerinde ve kına gecelerinde kullanıldığı görülmektedir.

OYUNLARIN OYNANIŞ ADIMLARINA GÖRE YAPILAN OYUN MÜZİKLERİ

Amacım; insanlık tarihinin en köklü medeniyetlerine tanıklık etmiş, zengin kültür mirasıyla tüm dünyanın ilgi odağı olmuş, Şanlıurfa'mızın oyun, giysi ve müziğiyle üç kültür unsurunu bir arada bulunduran halk oyunlarını yaşatmak, korumak, yaygınlaştırmak ve bizden sonraki nesillere en doğru şekliyle aktarılmasını sağlamaktır.

Bu bilincin ışığında çok değerli büyüklerimle birlikte, halk oyunları ezgilerimizin yok olmaması adına, kayıt altına alabilmek için Şanlıurfa halk oyunları müziği Araştırma ve Derleme çalışmalarını topladığımız bir albüm oluşturduk.

Halk oyunları müziklerimizin bu güne kadar notaya dökülmemiş ve kayıt altına alınmamış olması zaman içinde kaybolmasına ve yozlaşmasına neden olmaktadır. Ülkemizde böyle bir çalışmanın yapılmadığı tek il olmak bir kültür şehri olan Şanlıurfamız için büyük bir kayıptır.

DTHM koro müdürü sayın Feridun Yüzgen ile birlikte, değerli hocam urfa'nın yaşayan halk kültürü kaynak kişisi sayın Abdullah Balak, Halk Kültürü araştırmacısı Sayın

STÜDYO ÇALIŞMALARI

Soldan Sağa, Kadir EĞLENCE, Şükrü ÜZÜMCÜ, Cemal DELİKÖSE, Feridun YÜZGEN,

DERİK

notaFeridun Yüzgen

Copyright © feridun yuzgen

DELLOCAN

Notu: Feridun Yüngen

1

3

5

7

9

11

13

15

Copyright © feridun yüngen

ÇEÇENO

Nota: Feridun Yüzgen

3

5

7

9

11

13

15

Copyright © feridun yüzgen

ÇEÇEN KIZI

Nota: Feridun Yüzgen

7

10

13

16

19

22

Copyright © feridun yüzgen

CEZAYİR

Yöre:Urfa

Nota:Feridun Yürgen

1

4

7

10

13

16

19

22

25

28

31

34

37

Copyright © feridun yürgen

Musical score for six staves, measures 40-55. The score is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a time signature of 2/4. The notation includes various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Measure 40 starts with a double bar line and a repeat sign. Measure 43 contains a double bar line with repeat signs on both sides. Measure 55 ends with a double bar line and repeat signs on both sides.

40

43

46

49

52

55

Andantino

ARZELE

Oyun Şikâri ÜZÜMCÜ
Söz Oktay KESKİN
Beste Ali ŞAHİN

Copyright © feridan yılmaz

ABRAVİ (LORKE)

Nota: Feridun Yüzgen

The musical score is written in a single system with 21 staves, numbered 1 through 21. The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is 3/4. The music is composed of eighth and sixteenth notes, with some measures containing rests. The score concludes with a double bar line at the end of the 21st staff.

Copyright © feridun yüzgen

ZAVVA (DAMAT)

Nota: Feridun yüzgen

The musical score is written on a single staff in treble clef, 2/4 time signature, and B-flat major. It consists of six lines of music, each starting with a measure number (1, 4, 7, 10, 13, 16). The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with occasional quarter notes and rests. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 2/4. The piece concludes with a double bar line at the end of the sixth line.

Copyright © feridun yüzgen

ÜÇ AYAK

Nota Feridun Yüzgen

Copyright © feridun yüzgen

URFALİYAM EZELDEN

Nota: Feridun Yüzgen

1

4

7

10

13

16

Copyright © feridun yüzgen

TEŞİ

Nota: Feridun Yüğen

Copyright © feridun yüğen

TERGE

Nota: Feridun Yüzgen

The image displays a musical score for the piece 'TERGE' by Feridun Yüzgen. The score is written in a single melodic line on a treble clef staff, set in a 2/4 time signature. The music consists of a continuous sequence of eighth notes, with some measures containing beamed eighth notes. The score is divided into measures, with measure numbers 1, 4, 7, 10, 13, 16, 19, 22, 25, 28, 31, and 34 indicated at the beginning of their respective lines. The piece concludes with a double bar line at the end of measure 34.

Copyright ©feridun yüzgen

ŞUJUN (ÇUVALDIZ)

Nota: Feridun Yüzgen

Musical score for ŞUJUN (ÇUVALDIZ) in 2/4 time, B-flat major. The score consists of six staves of music, each starting with a measure number (1, 3, 5, 7, 9, 11). The melody is written in treble clef and features a mix of eighth and sixteenth notes, with some measures containing beamed eighth notes. The piece concludes with a double bar line at the end of the sixth staff.

copyright © feridun yüzgen

SOSEH

YöreUrfa

Nota: Feridun Yüzgen

Musical score for SOSEH in 2/4 time, B-flat major. The score consists of three staves of music, each starting with a measure number (1, 4, 7). The melody is written in treble clef and features a mix of eighth and sixteenth notes, with some measures containing beamed eighth notes. The piece concludes with a double bar line at the end of the third staff.

copyright © feridun yüzgen

SEYLANI

Nota: Feridun Yüzgen

Copyright © feridun yüzgen

SAL(GEMİ)

Nota: Feridun Yüzgen

3

5

7

9

11

Copyright © feridun yüzgen

KOÇERİ

Nota: Feridun Yürgen

4

7

10

13

16

19

22

Copyright © feridun yürgen

KIMIL

Nota: Feridun Yüzgen

Copyright © feridun yüzgen

KERİBOZ

Nota: Feridun Yüzgen

Copyright © feridun yüzgen

KEÇİKE

Nota: Feridun Yüzgen

The musical score for 'KEÇİKE' is written in a single melodic line on a treble clef staff. The key signature is one flat (B-flat major) and the time signature is 2/4. The piece consists of six staves of music, with measure numbers 4, 7, 10, 13, and 16 indicated at the beginning of their respective staves. The melody is characterized by a steady eighth-note rhythm, often moving in parallel motion between adjacent notes. The first staff begins with a quarter rest followed by a quarter note G4, then continues with eighth-note patterns. The piece concludes with a double bar line at the end of the sixth staff.

Copyright © feridun yuzgen

HASAN DAĞI

Nota: Feridun Yüzgen

The musical score for 'Hasan Dağı' is written in G major (one sharp) and 2/4 time. It consists of six staves of music, each starting with a measure number: 1, 4, 7, 10, 13, and 16. The melody is a simple, rhythmic sequence of eighth and quarter notes, characteristic of a folk tune. The notation is in treble clef with a key signature of one sharp (F#).

Copyright © feridun yüzgen

GÜL AHMEDA

Nota: Feridun Yürgeç

3

5

7

9

Copyright © feridun yürgeç

GİRANİ (AĞIRLAMA)

Yöre:Urfa

Nota:Feridun Yüzgen

copyright © feridun yüzgen

GEZALE

Nota:Feridun Yüzgen

copyright © feridun yüzgen

DÜZ ŞİRVANİ

notacı: Feriðan Şirvanî

The musical score for "Düz Şirvanî" is presented in ten staves, each beginning with a measure number. The notation is in treble clef, 2/8 time, and one flat key signature. The score consists of a single melodic line with various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The music is divided into measures by vertical bar lines, with repeat signs (double bar lines with dots) appearing at the end of several phrases. The staves are numbered 1, 4, 7, 10, 13, 16, 19, 22, 25, and 28.

Copyright © Feriðan Şirvanî

2

31

31

34

34

37

37

40

40

43

43

DİNİK (İKİ AYAK)

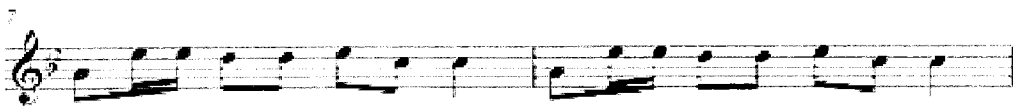
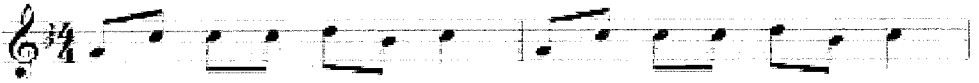
Natıf Feridun Yılmaz

The image displays a musical score for the piece 'DİNİK (İKİ AYAK)' by Natıf Feridun Yılmaz. The score is written in 4/4 time and consists of seven staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The music is characterized by a steady, rhythmic pattern of eighth notes, often beamed in pairs. The score is divided into two systems of four staves each, with the final staff of the second system containing a double bar line. Measure numbers 1, 5, 9, 11, 13, and 15 are indicated on the left side of the staves.

Çayı rıktı / Feridun Yılmaz

DİNGE

Nota: Feridun Yüzyen

Copyright © Feridun Yüzyen

Copyright © Gordon & Breach

The musical score consists of 11 staves, numbered 21 through 31 on the right margin. Each staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, as well as rests and slurs. The piece concludes with a double bar line on the final staff.

Copyright © Gordon & Breach

DIA

ŞANLIURFA HALK OYUNLARININ ARAŞTIRILMASI VE DERLEME ÇALIŞMALARI

Giysi, müzik ve oyunlarıyla üç kültürü bir arada yaşatan, halk kültürümüzün tek unsuru olan, Urfa Halk Oyunları 1960'lı yıllardan sonra dejenerasyona uğrayarak günümüze kadar gelmiştir. Giysi ve oyunlarımızın bozulduğu gibi müzik ezgisi ve ritmi de bozulmuştur. Halk oyunlarımızın yozlaşmasındaki en büyük sebeplerden birinin yarışmalar diğerinin ise o yıllarda ve günümüzde halk oyunları ile ilgilenen şahısların kendi fikirlerine göre hareket ederek oyunlara figür eklemeleri, çıkartmaları, oyunların metronomlarını yükseltmeleri, giysi parçalarını o günkü şartlara göre dizayn etmeleri olmuştur.

Yapılan bu yanlışlıklar günümüze kadar gelmiştir. Halk oyunları ekiplerimize baktığımız zaman Urfa Halk Oyunlarını yansıtan bir ekip görmemiz imkansızlaşmıştır. Bu da halk oyunları kültürümüzün yozlaşmasını göstermektedir.

Hal böyleyken birilerinin buna dur demesi veya oyunlarımızın orijinallerini ortaya çıkartması gerekiyordu.

Halk oyunlarımıza büyük emek veren M. Cemal AKBAŞ ile birlikte, 1994 yılında Halk Oyunları ekibi olarak, 1915 doğumlu Kavalcı Hüso (Hüseyin) üstadımızdan bilinen oyunların bozulmamış (orijinal) halini öğrendik. Kavalcı Hüso 15 yaşlarında halk oyununa ilgi duymaya, daha sonraki yıllarda da kaval çalıp türkü söylemeye başlamıştır. Kavalcı Hüso yaşamı boyunca köy düğünlerinin aranılan ismi olmuş, halk oyunlarına olan ilgisi ölümüne kadar devam etmiştir. Halk Oyunları topluluğu ölümünden 3 yıl önce 1994 yılında kendisinden bilinen oyunların orijinalini öğrenmiş, belgelemiş ve sergilemiştir.

HALK OYUNLARINDA ÜÇ KUŞAK /1994

1-Kavalcı Hüseyin (Hüso)

2-M. Cemal Akbaş

3-Şükrü Üzümcü

ARAŞTIRMA VE DERLEME ÇALIŞMASI

HİLVAN 1996

M.Cemal AKBAŞ, Şükrü ÜZÜMCÜ,

Usta Davulcu Ose Çep

1996 yılında ise Hilvan merkezinde bulunan usta davulculardan rahmetli Ose Çep'in evinde araştırmalara devam ettik. Bu çalışmamızda Urfa Halk Oyunlarına 8 oyun kazandırdık. Bu oyunlardan oynananlar Çeçano, Dellocan, Keriboz, Şujun, Gülhamede ve Dingne adlı oyunlardır. Daha sonra bu gün hayatta olan dörtlü değnek oyunu üstadlarımızdan 1933 doğumlu Müslüm BALIKÇIN, 1935 doğumlu İbrahim BARAK, 1938 doğumlu

İbrahim BALIKÇIN ve 1943 doğumlu İbrahim İNANÇ ile yaptığım röportaj da dörtlü değnek oyununun orijinalinin kılıç kalkan olduğunu ve en son 1960 lı yıllarda oynandığını öğrendim. Kılıç Kalkan Oyununu yeniden derleyerek 2003 yılında ŞURKAV halk oyunları ekibi olarak sahneledim.

Oyunları mahallinde araştırma ve derlemek maddi külfet getirdiğinden bu güne kadar hiçbir kurum, dernek, vakıf ve şahıslar araştırma yapamamıştır. Bu imkânsızlıklar nedeni ile Şanlıurfa Halk Oyunları yeteri kadar temsil edilememiş ve olması gereken yere getirilememiştir. Kökeni daha çok köylere dayanan halk oyunlarını yeniden araştırmanın çok zor olacağı düşüncesiyle yola çıkarak köylünün merkeze getirilmesinin en doğru karar olacağı kanaatine vardım.

Bir proje hazırladım. Türkiye de bir ilk olan bu proje ile halk oyunları yarışması adı altında “ 50 Yaş Üzeri Köyler Arası Mahalli Halk Oyunları Yarışması “ 21 Mayıs 2007 tarihinde Şanlıurfa Valiliği ve ŞURKAV tarafından düzenlendi. Bu yarışma Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü işbirliği ile yapılarak derleme ve tespit çalışması yapıldı.

Yarışma Atatürk anıtına çelen sunumuyla başlayarak kortejle devam etti.

Sıra	Oyuncular	Müzişyenler	Oyunlar
01	Halil Karataş	Mehmet Uçdağ	Laho Kesre(Cemi)
02	Cuma Günay		Tek Ayak
03	Ahmet Yıldız		Düz
04	Abit Kürtal		Abravi
05	Omer Erol		Soseh
06	Halil Şahin		İki Ayak
07	İsa Balkı		Beş Ayak

Sıra	Oyuncular	Müzişyenler	Oyunlar
01	Reşat Ceylan	İmam Bayram	Grani
02	Mahmut Beskat	Ali Aslan	Düz
03	Şerif Doltaş		Tik
04	İ.Halil Bektaş		Seylani
05	İbrahim Bektaş		Gülhameda
06	Nizamettin Bektaş		Tek Ayak
07			Kelek (Gemi)

HILVAN İLÇE MERKEZİ

Sıra	Oyuncular	Müzişyenler	Oyunlar
01	İsmet İMREN	Hikmet BAYRAM	Gram
02	Osman DEMİRKOÇ	Fehmi BAYRAM	Geftuno
03	Mehmet DEMİRER	Cemal DELİKÖSE	Çeçan Kızı
04	Ahmet DEMİNER		İki Ayak
05	Fuat SÜLEYMANOĞLU		Tek Ayak
06	Sadun UNTUÇ		Bendik
07	Cuma GÜÇUNLU		Mim
08	Ahmet BALÇIK		Seylani
09			İma

ÇİMDELİ KÖYÜ / HILVAN

Sıra	Oyuncular	Müzişyenler	Oyunlar
01	Fadil GURMEN	İlhamet BAYRAM	Beş Ayak
02	İ.Halil AYDOĞDU	Fehmi BAYRAM	Temirağa
03	Saliğ AYDOĞDU	Cemal DELİKÖSE	Keriboz
04	Adil GURMEN		Dellocan
05	Fuat AYDOĞDU		Gülameda
06	Mahmut AYDOĞDU		Kerçi
07	Yakup AYDOĞDU		Serejeri
08	Mahmut AYDOĞDU		

Sıra	Oyuncular	Müziisyenler	Oyunlar
01	İsmail SAHİN	Hahî ZURNACI	Urfalıyam Ezelden
02	Nuri SAHİN	Fedî ZURNACI	İbramo
03	Fuat FİNDİK	Süphan ZURNACI	İki Ayak
04	Şevket KARADAG		Tergcy
05	Kamil POLAT		Halay
06	Mehmet POLAT		Düz
07	İsmail GELMALMAZ		Girani

Sıra	Oyuncular	Müziisyenler	Oyunlar
01	Hamit EREZ	Seyithan DİNÇ	Şevko
02	Ramazan ŞENLİK	Seydo DODIKANLIOĞLU	Düzo
03	İlâîl ERDEM		Çeçan Kıvı
04	Sinan KARACA		Lorke
05	Hasan UYANIKLI		
06	Sabri ERDEM		
07	Mehmet YUMRU		

Sıra	Oyuncular	Müzişyenler	Oyunlar
01	Celal DEMİR	Müslüm DEMİR	Şırvani
02	Aziz UĞURLUTAŞ	İbrahim DEMİR	Tirge
03	Necdet DEMİR		İki Ayak
04	Suzan DEMİR		Hasan Dağı
05	Güler UYGUNLUTAŞ		Mime
06	Mehmet DEMİR		Halay
07	Halil DEMİR		

Sıra	Oyuncular	Müzişyenler	Oyunlar
01	Zeliha ŞEN	Halil DEMİR	Gıranı
02	Aynur ÇİÇEK	İbrahim DEMİR	Şırvani
03	Gülizar ÇİÇEK		Mime
04	Sultan ATMACA		Halay
05	Zühre KALENDER		
06	Kadir KALENDER		
07	Ali ŞEN		

Sıra	Oyuncular	Müzişvenler	Oyunlar
01	Zeliha AKBABA	Halil AKBABA	Cemlo
02	Cemile KAŞKA	Mehmet AKBABA	Düz
03	Honse OZGE		Çeçan Kızı
04	Meryem EKE		Ayşane
05	Ayşe EKE		Himbilo
06	Zehra DEMIREL		Çift Ayak
07	Fatma AKBABA		
08	Mehmet DEMİR		
09	Ahmet AKBABA		
10	Casım EVSİNE		
11	İsa ÇİN		
12	Halil AKBABA		
13	Halil AKBABA		
14	Salih ALTINKALEM		

Sıra	Oyuncular	Müzişvenler	Oyunlar
01	İbrahim BARAK	Bedirhan KARADAG	Dörtlük Değnek
02	İbrahim BALIKÇIN	Cemal DELİKOŞE	Grani
03	Mehmet Emin HALLALLI		Düz
04	Ömer İNANÇ		Abravi
05	Ahmet İNANÇ		
06	Emin ATMACA		
07	Emin TAŞKIRAN		
08	İbrahim İNİÇ		

BOZYAZI KÖYÜ / HALFETİ

Sıra	Oyuncular	Müzisyenler	Oyunlar
01	Mehmet SONMEZ	Musa ZURNACI	Govent
02	Erdoğan TEVFIK	Emin ZURNACI	Düz
03	Mehmet ESEN		Terge
04	Ahmet ARSLAN		İki Ayak
05	Abdulkadir ERDOĞAN		
06	İmet ARSLAN		
07	Abdullah UTKUN		

VİRANŞEHİR İLÇE MERKEZİ

Sıra	Oyuncular	Müzisyenler	Oyunlar
01	Hamit EREZ	Seyithan DİNÇ	Sevko
02	Ramazan ŞENLİK	Seydo DODIKANLIOĞLU	Düzo
03	Halil ERDEM		Çeçan Kızı
04	Sinan KARACA		Lörke
05	Hasan UYANIKLI		
06	Sabri ERDEM		
07	Mehmet YUMRU		

Sıra	Oyuncular	Müzisyenler	Oyunlar
01	Hüseyin KARATAŞ	Mahmut UNUTUR	Cezayir
02	Mehmet SAKIR	Mustafa UNUTUR	Girani
03	Yaşar ALBAYRAK		Düz
04	Mahmut ALPARSLAN		Çift Ayak
05	Mehmet ALPARSLAN		Dinge
06	İsa TEKİN		Suruç Seylani
07	Mehmet Emin BOZKURT		Keriboz

Sıra	Oyuncular	Müzisyenler	Oyunlar
01	İsmail ŞAHİN	Halil ZURNACI	Urfalıyam Ezelden
02	Nuri ŞAHİN	Fedli ZURNACI	İbramo
03	Fuat FİNDİK	Süphan ZURNACI	İki Ayak
04	Şevket KARADAG		Tergey
05	Kamil POLAT		Halay
06	Mehmet POLAT		Düz
07	İsmail GELMALMAZ		Girani

AŞAĞI GÖKLÜ KÖYÜ / HALFETİ

Sıra	Oyuncular	Müzisyenler	Oyunlar
01	Mehmet SONMEZ	Musa ZURNACI	Govent
02	Erdogan TEVFIK	Emin ZURNACI	Düz
03	Mehmet ESEN		Terge
04	Ahmet ARSLAN		İki Ayak
05	Abdulkadir ERDOGAN		
06	İmet ARSLAN		
07	Abdullah UTKUN		

SİVEREK İLÇE MERKEZİ

Sıra	Oyuncular	Müzisyenler	Oyunlar
01	Ramazan GERECE	Medet MAVİÇİÇEK	Girani
02	Sait MİMTAŞ	Bedirhan MAVİÇİÇEK	Düz
03	Hasan OGUZBEY		Tek Ayak
04	Şehmuz OZLAHILAN		ÇİİR Ayak
05	İbrahim BEYAZKUŞ		Abravi
06	Hüseyin OZMEMİŞ		

Bu projede desteklerini eksik etmeyen danışma kurulu olarak başta Şanlıurfa Valisi ŞURKAV Başkanı Yusuf YAVAŞCAN'a Vali Yardımcısı Yıldırım MALGAÇ'a, Abdullah BALAK, Mehmet OYMAK, Abuzer AKBIYIK, Hasan HAYIRLI ve M.Cemal AKBAŞ'a Yürütmü Kurulu olarak İ.Hakkı SÜZER, Halil BALIKÇIOĞLU, M.Emin KOÇDEMİR, İzzettin ÖNCÜ, Mehmet ÇOBAN, Tülin DEVECİ ve Feray DURMUŞ ÜZÜMCÜ'ye, Kültür ve Turizm Bakanlığı HAGEM eski Daire Başkanı Ahmet ÇAKIR ile Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Folklor araştırmacısı Oktay YILMAZ'a, projenin gerçekleşmesinde maddi manevi katkıları olan ŞURKAV Yönetim Kuruluna teşekkür ederim.

FOLKLORCULARIN VE HALK OYUNLARININ DÜNYA BARIŞINA KATKISI

Folkloru tarif edip ilgilendiği alana bakacak olursak, folklorun dünya barışına diğer bilimlerden daha çok katkıda bulunduğunu görmek mümkün olacaktır.

Her folklorcu kendi düşünce ve anlayışına göre folkloru tarif etmiştir. Ancak en güzel tarifi rahmetli Prof.Dr.Sedat Veysi ÖRNEK yapmıştır. Türk Halkbilimi kitabında folkloru "*Bir ülke veya belirli bir bölge halkına ilişkin maddi ve manevi alandaki kültürel ürünleri konu edinen, bunları kendine özgü yöntemleriyle derleyen, sınıflandıran, çözümleyen, yorumlayan ve son aşamada da bir birleşime vardırılmayı amaçlayan bir bilimdir.*" diye tarif etmektedir. Demek ki folklor bir ülkenin , bir yöre halkının , bir etnik grubun doğumdan ölüme kadar bütün yaşantısını kapsayan, halkın ortak duygu ve düşüncelerini, davranışlarını, yaşama biçimini, belirli olaylar karşısındaki tavrını, dünya görüşünü , yaşama biçimini, beğenisini, becerisini, töresini, gelenek ve göreneklerini tespit etmek gibi oldukça geniş bir alanla ilgilenmektedir.Böyle bir görev ve sorumluluğu üstlenen folklorcu kendi uğraşı olan halk oyunlarının yanında ruh, bilim, sosyal ve kültürel antropoloji, edebiyat, dil bilim, din bilim, tarih , sanat tarihi, hukuk ve coğrafya gibi bilimlerle de yakından ilişki kurması gerekir. Folklorcu , gerektiğinde bu bilimlerin yöntem ve bulgularından yararlanmalıdır. Sırası geldiğinde başka ülkelerin folklorlarıyla karşılaştırmalı mukayeseler yaparak bunların kökenine inmeye çalışarak, millilikten evrenselliğe geçerek insanlığı ortak kültürlerine katkıda bulunmalarına çalışır.

Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk kültürü tarif ederken "Medeniyeti, harstan (kültürden) ayırmak güç ve lüzumsuzdur" demiş. Bir başka yerde de "kültür tabiatın feyziyle mes'ut olmaktır" derken halk kültürüyle(folklorla) ilgilenenlerin dost ve mes'ut insanlar olabileceğini en güzel biçimde vurgulamıştır. Sevgi olmadıkça;insan kendi ülkesinin halkını, insanını ve onların folklorunu(Halk Kültürünü) asla tanıyamaz. Sevgi olmadıkça; insan kendi halkının duygu ve düşüncelerini , beğeni ve becerisini, canlı ve gizli ruhunu asla anlayamaz. İşte bu güzellikleri araştıran, derleyen, analiz eden, çözümleyen, yorumlayan ve sonuçta bir senteze vararak toplumuna bilgiler kazandıran folklorculardır.

Folklorcular; çevresindeki topluluklara ve insanlara olduğu gibi ülkesindeki insanlara milli birlik ve beraberliği, vatan sevgisini, dostluğu, kardeşliği öğretirler. Günümüz insanının kararsızlığına, çarpık ilişkilere, kargaşalara, endişelere, ekonomik bulanımlara rağmen evrensel kardeşlik ruhunu aşılama gayret ederler.Hamit Zübeyr KOŞAY'ın makaleler ve incelemeler adlı kitabında; "Medeniyetin zıddı vahşet, kültürün zıddı barbarlıktır. Eski Yunanlılara göre barbarın ilim, felsefe, resmi ve heykeltıraşlığı yoktur.Medeni insan İyi vatandaşdır. Kültürlü insan ise fazla olarak terbiyeli ve ince duygulu bir şahıstır " derken derleme ve araştırma yapan folklorcuların nasıl olması gerektiğini de açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Demek ki folklorcu ; kültürlü, terbiyeli, şahsiyetli, onurlu, sevecen ve ince duygulu olmalıdır. Bu özellikleri taşıyan bir insanın gaddar, kinci,huysuz, dedikoducu, kavgacı ve savaşçı yanlısı olması mümkün değildir.

Kendi camiamızdan bir örnek vermek istiyorum. Halk oyunları ile uğraşan derneklerimiz, kulüplerimiz, Gençlik Merkezlerimiz ve Halk Eğitim Merkezlerimiz gençlerimizin boş zamanlarını en iyi ve yararlı bir şekilde değerlendiren, Milli birlik ve beraberlik duygularını geliştiren, Türk Halk Oyunlarını araştırıp geliştiren, gençlerimize

öğretmek yurt sathında sevilip yayılmasında ve yurt dışında tanıtılmasında, özveriyle çaba gösteren bir kültür yuvalarımızdır.

Bu çatı altında öğretici veya öğrenci durumunda bulunan herkes folklorun bir dalı olan halk oyunlarını öğrenmek ve öğretmek için bir gayret içindedirler. Bu çatı altında çeşitli siyasi görüşlere sahip bir birini tanımayan insanlar bulunmaktadır. Ancak çalışma başladığında eğitmenin işaretleriyle davul zurna çalmaya başladığında o çatı altında bulunan kişi kendisine ait duygu ve düşüncelerini bir kenara iterek , cinsiyet , dil, renk ve ırk farkı gözetmeksizin EL ELE KOL KOLA oynarlar ve birbirilerinin nefeslerini teneffüs ederler. Aynı amaç için aynı teri döken bu insanlar her türlü kötü duygu ve düşünceden arınmış olarak , güzel oynamak ve kendi kültürünü öğrenmek için çalışmaya devam ederler.

Folklorcu barışı , dostluğu ve insanları seven kişidir. Bu özellik yalnızca bizde mevcuttur. Her ne kadarda başka ülkeler bizi savaşçı bir millet olarak tanısalarda bizler öyle değiliz. Bu topraklarda bir çok uygarlıklar hüküm sürmüştür. Bu uygarlıkların kültürleri katmerleşerek günümüze kadar ulaşmıştır.

Dünya da ilk yazılı barış antlaşması yapan Hititlerin meşhur kralı III. Hattuşil bu topraklarda yaşamış, dünyanın ilk üniversitesi Harran da kurulmuş, İskender kör düğümü bu topraklarda çözmüş, insanlara;

"Ne olursan ol yine gel " diyen Mevlana,

"Bilgi, görgü, sevgi ve hoşgörü"yü söyleyen Hacı Bektaş Veli,

"Sevelim, sevilelim" diyen koca Yunus Emre bu topraklarda yaşamıştır.

"Yurtta Sulh, Cihanda Sulh" diyen Mustafa Kemal Atatürk'ün torunları savaşçı değil barışçıl olacaklardır. Yurt içinde ve Yurt dışında düzenlenen çeşitli festivallerde hiç tanımadığımız insanlarla kol kola girip dostluk ve kardeşliği gerçekleştirebiliyorsak , bunu folklorculara borçluyuz.

P.Saintyves; " Vatandaş nesillerini birbirine bağlayan, bizi vatanın çocukları ve aynı ailenin evlatları yapan bu zincir, bir altın zincirdir. Folklorcu, bunu gözlerimizin önüne açıp serdiği zaman ondan daima tekrarlanmış olan şu mukaddes düstur okunabilir. Birbirinizi Kardeşçe seviniz"

Haydi folklorcular dostluğu, kardeşliği öğretelim. Halkımıza insanlarımızı, milletimizi, vatanımız , bayrağımızı ve dünya insanlarını sevmeyi, savaşız dünya için, güzeli doğruyu ve barışı öğretmeye devam edelim.

Yararlanılan Kaynak :Anadolu Folklor Vakfı dergisi

Prof.Dr.Sedat Veysi ÖRNEK (Türk Halkbilimi kitabı)

Hamit Zübeyr KOŞAY'ın (makaleler ve incelemeler kitabı))

Ahmet Çakır Halkbilimci (Folklorcu)

Bilal Aziz YAKINOĞLU (Çevirmen)

URFA HALK OYUNLARI GIYSİSİNİN TASARIM-ÜRETİM YOLCULUĞU VE GELENEKSEL OLANI YENİDEN TASARLAMA SORUNU

İsmail SÜNGER

Halk oyunları kültürü içinde yer alan ve giysi-müzik-oyun üçlemesinden biri olup geleneksel giyim kuşamı diye ifade ettiğimiz giyiniş biçimi, günümüz bakış açısıyla değerlendirildiğinde aslında belli noktalarda gelenekselliğini sorgulamamız gereken bir alan olarak ele alınmalıdır. Gelenekseli yeniden tasarlama gibi iddialı bir ifadeyi kullanmanın zorluğu yanında gerekliliği de burada ortaya çıkmaktadır. Bilindiği gibi, halk oyunları giysisi/kostümü diye bir giysi biçimi yoktur. Bir gösteri/icra sanatı olarak ele alınan biçimiyle temsili bir halk oyunları giyiniş biçimi oluşturulmuştur. Bu süreçte elbette yerel ve doğru kaynaklar baz alınarak halkın kullandığı biçimiyle oluşturulan giysiler olmakla birlikte, araştırma ve derleme çalışmalarının zayıf/yetersiz olduğu yörelerde hoş giden biçimde değerlendirilerek oluşturulan giysiler olduğu da bilinmektedir. Geleneksel oyunların sergilenmesi sırasında yaşanan icra kaygısı, geleneksel giysileri birbirine benzeten, standartlaştıran ve belli oranda gelenekselden uzaklaştıran bir problem oluşturmuştur. Halk kültürümüzün önemli ve vazgeçilmez bir unsuru olan geleneksel oyunlarımızın “harman yeri” diye ifade ettiğimiz köy, kasaba ve kentte oynanırkenki icra kaygısı, yarışma kültürü içinde yer alan icra kaygısı ile ciddi farklılıklar taşımaktadır. Bu durum doğal karşılanmalıdır. Yarışma kültüründeki icra kaygısının oyun-müzik-giysi bağlamında geleneksel oyunlarımıza kazandırdıkları yanında kaybettirdiklerini de tartışarak ele almak gerekmektedir. Bir toplumda çok eskilerden kalmış olmaları dolayısıyla saygın tutulup kuşaktan kuşağa iletilen, yaptırım gücü olan kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgi, töre ve davranışlar olarak ifade bulan “gelenek” kavramı doğrultusunda “geleneksel” kavramını; geleneğe dayanan, gelenekle ilgili olan olarak ifade edebiliriz. Halk oyunlarını da bu çerçevede ele aldığımızda, giysi-müzik-oyun üçlemesinin eskiden kalan yapısının ne kadar korunduğu ve geleceğe aktarılma sürecinde ne kadar değiştiği/geliştiği/tahribata uğradığı ya da geleneksel olanın değiştirilebilir/geliştirilebilir bir şey olup olmadığı üzerine yapılacak tartışmalar bu alan için yararlı olacaktır.

Şanlıurfa halk oyunlarında giyilen geleneksel giysi/aksesuar parçalarını kadın-erkek olarak ve başa-bedene-ayağa giyilenler biçiminde sınıflandırabilir ve sıralayabiliriz. Erkeklerde sırmalı puşu, keçe külah, gömlek, kırk düğme yelek, ceket, şalvar, bel bağı, mendil, çorap, postal, pazubent gibi giysi ve aksesuarların varlığından söz edebiliriz. Kadın giyiminde ise; gümüş taç başlık, köfü, neçek, hibriye, entari, etek, sıkma yelek, şalvar, önlük, üçetek, kemer, mendil, çorap, postal, hamayıl, halhal, uçkor, reşme gibi giysi ve aksesuarlardan söz edebiliriz. Bu giysi parçaları ve aksesuarlar renk, kumaş, desen, malzeme gibi farklılıklar göstermektedir.

Halk oyunları yarışma/gösteri kültürü içinde incelediğimizde ise özellikle aksesuar kullanımında önemli oranda bir azalma/yok olma ile karşı karşıya olduğu gözlenmektedir. Bu azalma/yok olma durumunun önemli nedenlerinden ikisi; aksesuarların maddi değeri ve yapımındaki zorluklardır. Gümüş aksesuarların yerini imitasyon olanlar alsa bile, oyuncu sayısı ile değerlendirildiği zaman bu durum yine de maddi kaynak sıkıntısı yaşayan halk oyunları toplulukları için problem yaratmakta ve halk oyunları topluluklarının geleneksel aksesuarlardan yoksun olarak izleyici karşısına çıkmalarına yol açmaktadır. Son yıllarda

erkeklerin sol kollarına takarak kullandıkları boncuktan örülerek yapılan pazubent ile kızların kullandıkları gümüş hamayıl, halhal gibi aksesuarlara hiç rastlanmamaktadır. Gümüş taç başlığın üzerine monte edilen tepelik isimli gümüş aksesuarın üretimi ise yapılmamaktadır. Kaynak yeri Suriye'nin Halep ili olan ve oradaki tezgâhlarda dokunarak üretilen sırmalı puşu'nun üretimi artık yapılmamakta, ülkemizde üretimi için ise herhangi bir çaba görülmemektedir. Bu anlamda, Şanlıurfa halk oyunları kültüründe yer alan önemli bir giysi parçasının gelecekteki varlığı, son bulmanın eşiğindedir. Temel giysi parçalarının üretimi daha kolay olmakla birlikte, pazarı oluşturan temel unsurun arz-talep olması göz önüne alındığında, son yıllarda halk oyunlarına ilginin azalmasıyla birlikte oyun topluluklarının sayıca azalması, üretimle ilgilenen terzilerin ve ustaların da bu pazardan yavaş yavaş çekilmesine yol açmıştır. Bugün Şanlıurfa'da postal denilen geleneksel ayakkabı üretimiyle uğraşan yalnızca bir usta kalmıştır. Yeni usta yetişmemesi yüzünden talep olması halinde üretim arzı Gaziantep ve Kahramanmaraş illerinden sağlanmaktadır. Köfü denen kadın başlığına monte edilen ve yapay saç görevi gören “saç koru”nu imal eden yalnızca bir kazaz ustası kalmış ve Şanlıurfa Valiliği'ne ait ŞURKAV vakfının bir birimi ve kısa adı GESEM olan Geleneksel El Sanatları Merkezi'nde üretim yapması desteklenmektedir. Bu usta, mesleğinin son temsilcisidir. Erkek giysisinde bel bağı olarak “hışvalı” isimli kumaşın üretimi yine GESEM'de bu işin son temsilcilerinden biri olan culha ustası tarafından geleneksel dokuma tezgâhlarında yapılmaktadır. Kız giysisinde kullanılan yün kemerin üretimi de benzer süreçlerden geçmektedir.

Geleneksel üretimin yok olmaya yüz tutmasından kaynaklanan bu tür sorunların varlığı yanında, yarışma kültürünün getirisi olan bir takım sorunların varlığı da halk oyunları giysisinin problemleri arasında yer almaktadır. Bu alanda Şanlıurfa halk oyunları giysisi için gösterebileceğimiz en belirgin örnek; kız giysisinde giyme-çıkarma kolaylığı sağlaması ve oyuncuların boy farklılıklarından kaynaklanan uyum sorununu ortadan kaldırmaya yönelik olarak uygulanmış olan, entari denen elbiseyi ikiye bölerek “etek” ve “sıkma yelek” oluşturulmasıdır. Her oyuncunun boyuna göre entari dikmek bir sorun olarak düşünüldüğünde sorunu çözmek için entari yerine belden boyu her oyuncu için ayarlanması çok kolay olan etek ve üç eteğin yakasından görünen kısım için ise sıkma yelek diye tabir edilen kolsuz bir parça tasarlanmıştır. Bu durum, hem entari denen geleneksel giysi parçasını ortadan kaldırmış hem de sıkma yelek ve etek diye iki ayrı parçanın Şanlıurfa halk oyunları giysi kültüründe boy göstermeye başlamasına yol açmıştır. Ancak giysinin bu haliyle kazandığı kullanım yaygınlığı, entarinin kullanım alanını tamamen kısıtlamış ve belki de son 25-30 yıldır entarinin kullanıldığı tek bir halk oyunları giysisi üretilmemiştir. Her ne kadar bir giysi parçasının sahneden çıkıp yeni bir giysi parçasının kullanım sahasına girmesi ile sonuçlanmasa bile, erkek giysisi içinde yer alan kırk düğme yelek de benzer bir pratik giyinme-çıkarma problemi ile değişim/dönüşüme uğramış ve düğmeli bölümün iç kısmına fermuar dikilerek bu sorun çözülmeye çalışılmıştır. Entari örneğine göre oldukça masum sayılacak bu uygulamanın gelenekseli bozup bozmadığı da elbette tartışmaya açıktır ve bu konuda farklı düşünceler olacaktır. Erkek başlığı olarak kullanılan sırmalı puşu'nun bir kenarına dikilen ve halk arasında “gül” olarak isimlendirilen renkli püsküller de yaygınlığını kaybetmeye, oyun toplulukları püskülsüz puşu ile sahnede boy göstermeye başlamıştır.

Şanlıurfa halk oyunları için yeni bir giysi takımı ihtiyacından hareketle yola çıkıldığında maliyet, tasarım ve üretim gibi birbirinden zorlu üç aşama ile karşı karşıya kalınmaktadır. Daha öncesinde ise “neden yeni bir giysi takımı üretilmeli” sorusuna yanıt olacak bir ihtiyacın ortaya çıkması gerekmektedir. Giysi ve aksesuarların koşullara bağlı

olarak yıpranan, sökülen, yırtılan, kaybolan, bozulan, parçalanmış bir yapıya sahip olduğu ve belli bir zaman geçtikten sonra yenilerine ihtiyaç duyulabileceği konusunda, üretim için maddi kaynak sağlayan kişi ve kurumların ikna edilmesi gerekmektedir. Bu gereğinden yanlında, geleneksel kültürümüzü oyun-müzik-giysi gibi üç alanda temsil eden halk oyunlarına yapılacak yatırımın gerekliliği de maddi kaynak sağlayan kişi ya da kurumların ilgi alanı içinde olmalıdır. Şanlıurfa'da 2013 yılında kurulan ve kısa adı MOZKED olan Mozaik Kültür Sanat ve Spor Derneği'nin teklifi ve Eyyübiye Belediyesi Kültür Müdürlüğü'nün kararıyla Şanlıurfa halk oyunları için bir giysi üretim çalışması yapılmasına karar verildi. Eyyübiye Belediye Başkanı Sayın Mehmet Ekinci, Şanlıurfa'nın geleneksel kültürü için atılacak her doğru adımın yanlında olacaklarını belirterek yapılacak giysi çalışmasını finansal olarak destekleyeceğini belirtti. Maddi kaynak sağlanması gibi büyük ve önemli bir sorun aşıldıktan sonra 2015 yılı Mart ayında ilk tasarım ve araştırma çalışmalarına başlandı. Geleneksel olanın yeniden tasarlanması sorunu ile bu aşamada yüz yüze gelindi. Geleneksel olan yeniden tasarlanabilir mi, geleneksel olanda değiştirilebilir unsurlar var mıdır gibi önemli soruların yanıtını almadan üretime başlanamazdı. Çünkü mevcut haliyle Şanlıurfa halk oyunları giysilerinde uzun zamandır kullanılagelen bir takım yanlış uygulamaların olması ve yeni yapılacak giysi çalışmasında aynı yanlış uygulamaların sürdürülmesi halinde, yanlış olanın gelenekselleşmesi gibi ciddi bir hata yapılması ihtimalinin ağır sorumluluğu taşıyan bir ekip bu işte çalışacaktı. Halk oyunları ile ilgili pek çok araştırma ve derleme çalışması yapmış ve yaptığı Şanlıurfa yöresi halk oyunları giysisi araştırma ve derleme çalışması Türkiye Halk Oyunları Federasyonu Giysi Kurulu tarafından kabul edilmiş olan Şükrü Üzümcü, bu soruların yanıtlanması konusunda, proje ekibinin başında bulundu ve çalışma ekibine ciddi katkılarda bulundu.

Üretimi yapılacak kız ve erkek giysilerinin renk, desen, nakış gibi unsurlarında değiştirilebilecek ve değiştirilemeyecek olanlara bu süreçte karar verildi. Federasyonun giysi kurulunda kabul gören rapora göre erkek giysisindeki kırk düğme yelek ve şalvar gri, kahverengi ve siyah olarak kullanılabilir, kız giysisinde ise üçetek için herhangi bir renk zorunluluğu yer almıyordu. Çalışma ekibinin temel kaygısı geleneksele bağlı kalarak yeni ve daha önce üretilen giysilerden farklı bir giysi tasarım çalışması gerçekleştirmektir. Son yıllarda yarışma ve gösterilerde kullanılan giysiler incelendi. Aynı zamanda dernek, okul, müze gibi çeşitli kurumlar ziyaret edilerek mevcut giysiler renk, kumaş, desen ve nakış

ekseninde incelendi, basılı kaynaklarda ilgili bölümler tarandı. İncelemeler sonunda erkek giysilerindeki şalvar ve kırk düğme yeleklerin hepsinde kahverengi gabardin kumaş kullanıldığı, başa kahverengi ya da siyah sırmalı puşu bağlandığı, ayağa kırmızı postal giyildiği görüldü. Kız giysilerinde ise üçeteklerin yeşil, kırmızı, lacivert çoğunlukta olmakla birlikte nadir olarak da mor ve siyah olduğu, üzerlerindeki nakışların desenlerinin ise bir standart göstermediği ve hatta bazılarının nakışsız olduğu, nakışların bazen gümüş, bazense altın renkli ipliklerle yapıldığı gözlemlendi. Başlık olarak çoğunlukla beyaz neçek üzerine hibriye bağlandığı, nadiren de imitasyon gümüş taç başlık kullanıldığı görüldü. Bervanek denilen önlüklerin siyah kumaştan dikildiği, üzerlerine işlenen nakışların ise bazen el işi kanaviçe, bazen makine nakışı olduğu görüldü. Nakışlarda kullanılan motiflerin bir standart göstermemekle birlikte hemen hepsinin bitkisel ya da geometrik motifler olarak sınıflandırılabilceği gözlemlendi. Kızlara giydirilen şalvarlara bakıldığında ise az sayıda şalvarın çiçek desenli emprime kumaştan üretildiği, ancak çoğunlukla aslında baş örtüsü olarak kullanılan ve federasyonun giysi kurulunca şalvar kumaşı olarak kullanılmasının yanlış olduğu ve ifade edilen Ahmediye isimli geleneksel kumaştan üretildikleri belirlendi. Şükri Üzümcü öncülüğünde çalışan proje ekibi, yukarıda dile getirilen nedenlerle etek ve sıkma yelek olarak ikiye bölünerek uzun zamandır geleneksel giyinişteki entarinin yerini almış yapıya karşın yeniden kız giysisi için entari dikilmesinin uygun olacağına karar verdi.

Yeniden üretimi yapılması planlanan kız ve erkek giysilerinin geleneksel yapısı yanında hem kendi içlerinde bir renk uyumuna sahip olmaları hem de karma bir oyun topluluğu içinde kız ve erkek giysilerinin birbirine uyumlu olması için pek çok renk kombinasyonu denendi. Erkek giysisinde hâkim renk kırk düğme yelek ve şalvarda iken kız giysisinde hâkim renk üçetekte göze çarptığı için özellikle bu giysi parçaları üzerinde çalışmaya, diğer giysi parçası ve aksesuar renklerini bu ana parçaların rengine uyumlu olacak biçimde tasarlamaya karar verildi. Denenen renk kombinasyonları sonrasında erkek giysisi için geleneksel renk çeşitliliği içinde yer alan ama oyun topluluklarının yaygın olarak kullanmadığı griye, kız giysisi için ise daha önce denenmemiş olan pembeye karar verildi. Kız aksesuarlarının tamamı gümüş olacağı için üçetek üzerine işlenecek nakışların da gümüş rengi olması kararlaştırıldı. Diğer giysi ve aksesuar parçalarının kumaş ve renk seçimi de bu hâkim renklere göre yapıldı ve malzeme arayışı da buna göre yapılmaya başlandı.

Kullanılacak kız ve erkek başlıklarına karar verirken, yine geleneksellik ölçüt alınarak, yaygın olanın dışında bir takım arayışlar yapıldı. Halk oyunları toplulukları erkek başlığı olarak genellikle bugün üretimi yapılmayan sırmalı puşu kullanmaktadırlar. Şanlıurfa geleneksel giyimi içinde yer alan, oyun toplulukları tarafından ise yaygın olarak

kullanılmayan keçe külah başlığın proje ekibi tarafından yeni üretilecek olan halk oyunları giysisi için erkek başlığı olarak kullanılmasına karar verildi. Kız başlığı olarak ise, üretimi neredeyse hiç yapılmayan, oyun toplulukları tarafından neredeyse hiç kullanılmayan üzeri geleneksel gümüş takılarla(üç kor, reşme) süslenmiş köfü'nün kullanılmasına karar verildi. Köfü'nün biçimi ve yapımı için görsel ve sözel kaynak taramalarına başlandı. Ayağa giyilecek postalların rengine kara verilirken, kız ve erkek giysilerinin hâkim rengine göre kızlar için kırmızı, erkekler için siyah renk uygun görüldü.

Üretim aşamasına geçilmeden önce hangi ustalarla çalışılacağına karar verildi. Üretimin önemli ayaklarından birini terzi üstleneceği için ilk olarak Şanlıurfa'da halk oyunları giysisinin üretimine uzun yıllar katkısı olan ve bu alanda yaptığı işlerin kalitesiyle adından söz ettiren Hanifi Türkmen ile görüşüldü. Hanifi usta ile birlikte Şanlıurfa'nın eski çarşı diye anılan hanlar bölgesindeki kumaşçılarda giysi parçaları için malzeme araştırmasına çıkıldı. Kırk düğme yelek ve erkek şalvarı için gri renk gabardin, kırk düğme yeğin kol ve sırtında kullanılmak üzere kurşuni gri astar, üçetek için pembe kadife kumaşlar istenilen kalitede seçildi ve alındı. Bir taraftan da entari, önlük ve tuman denen kız şalvarı için kumaş araştırmalarına devam edildi. Proje ekibi ve terzi, entari için kumaş araştırması yaparken, giyildiğinde dökümlü duran poplin kumaşın uygun olacağını düşünerek, üçetek ile uyumlu olacağını düşündükleri pudra pembesi tonunda poplin kumaşa karar verdi. Yapılan saha araştırmalarında bervanek denen önlüklerin genellikle siyah olduğu görülmüştü. Geleneksel yaşamda siyah rengin tercih edilmesinin nedeni, önlüğün elbiseyi kirden koruyan bir kalkan görevi görmesiydi. Şükrü Üzümcü rehberliğinde çalışan proje ekibi, halk oyunları giysisinde önlüğün temsili bir nitelik kazandığını ve yine koyu renk olması koşuluyla renginin değiştirilebileceğine karar verdi. Bu doğrultuda, üretimi yapılacak kız giysisinin genel görünümüne uyumlu olacağı düşünülen bordo, dikilecek olan önlük için uygun bulundu ve dikim için bordo poplin kumaş satın alındı. Önlükte kullanılacak nakışların rengi ve deeni ise giysilerin genel görünümüne ulaştıktan sonra düşünülme üzere sonraya bırakıldı. Kız şalvarı için pek çok seçenek denendi ve genel görünüme uyumlu olacağı düşünülen, beyaz zemin üzerine pembe ve mor çiçek desenlerinin yoğunlukta olduğu emprime bir kumaş seçildi.

Erkek gömleğinde uzun zamandır, tezgahta dokunan ve nohutlu olarak isimlendirilen kahverengi-beyaz küçük kareli kumaşın yerine aynı desende fabrikasyon kumaşın yaygın olarak kullanıldığı biliniyordu. Ancak bu kumaşın, renk de desen özellikleri ile yeni üretilecek olan giysi takımı ile uyumlu olmayacağına karar verildi. Proje ekibi, Şanlıurfa halk oyunları giysi seçkisi içinde yer alan bir başka kumaş ile yeni gömlek tasarımını uygulamaya karar verdi. Bu tasarım için beyaz zemin üzerine ince ve dikey renkli çizgilere sahip pamuklu kumaşın uygun olacağı düşünüldü ve kolları saat kapak hakim yaka özellikteki erkek gömleği dikimi de böylece gerçekleştirilmiş oldu.

Ana giysi parçalarının üretimleri böylece gerçekleştirilirken, detay olarak değerlendirilen işlerin daha fazla zaman ve emek gerektireceğini gösteren durumlarla karşılaşıldı. İlk olarak, kırk düğme yelek üzerinde kullanılan "kaytan" isimli işlemelerin bulunması için araştırmalar yapıldı. Urfa'daki esnafların taranması sonucu bulunan siyah ve kahverengi kaytan örneklerinin, gri renkteki kırk düğme yelek ile uyumlu olmayacağı görülünce, malzeme çeşitliliğindeki fazlalık ve mesafe yakınlığı göz önüne alınarak Gaziantep'e gidildi. Gaziantep çarşılarındaki esnaflarda, kullanacağımız gri gabardin kumaş üzerine uyumlu olacağı düşünülen kurşuni gri kaytanın örneği bulundu. Fakat bu kaytan,

esnafın elinde yeterli miktarda bulunmadığı için esnaf tarafından İstanbul'daki toptancıdan sipariş edildi ve yaklaşık on gün sonra terzinin elinde oldu.

Köfü, günümüzde geleneksel yaşamda neredeyse varlığını sürdürmeyen, çoğu halk oyunları topluluğu tarafından da kullanılmayan bir başlık türü olduğu için proje ekibinin tasarımı sürecinde en fazla zorlandığı giysi parçalarından biri oldu. Ekibe yardımcı olacak görsellere ulaşabilmek için pek çok yazılı ve görsel kaynağın yanında, youtube isimli video paylaşım sitesine yüklenmiş olan eski urfa fotoğraflarından oluşturulmuş video klipler incelendi. Bunun yanında, elli yaş üstü olan, kendisi ya da yakınları bu başlığı kullanmış olan Urfalı kadınlarla görüşülerek fikirleri alındı. Tüm bu uğraşlar ve taramalar sonunda tasarım ekibinin kafasında, üretilecek köfünün görüntüsü ile ilgili hatırı sayılır fikir oluşmuştu. Sonrasında, köfünün üzerine monte edilecek üçkor ve reşme isimli gümüş takıların imitasyon örneklerinin araştırılmasına başlandı. Urfa'da yapılan araştırmalarda bu malzemelere ulaşılabilecek bir pazar olmadığını gören proje ekibi, araştırma için bir kez daha Gaziantep ziyaretinde bulundu. Bu ziyaret sırasında, istenen takıların birkaç farklı imitasyon örneğine rastlandı. Geleneksel olan gümüş takılara görüntü olarak en yakın olan üçkor ve reşme örnekleri seçilerek istenilen sayı kadarı firmaya sipariş edildi. Sipariş edilen imitasyon takılar yaklaşık bir ay sonra proje ekibinin eline ulaştı. Aynı günlerde karton kalıp üzerine kumaş dikerek oluşturulan iskeletin üzerine, giysilerin genel rengi ile uyumlu bir başka kumaş sarılarak elde edilen köfüler Hanifi Türkmen tarafından istenilen sayı kadar üretildi. GESEM'de kazazlık mesleğinin son temsilcisi Emin Güngör usta tarafından üretilen ve yapay saç görüntüsü veren "saç kuru" isimli parça bütün köfülerin ense kısmına dikildi. Saç korunda yer alan örgülerin ucuna giysinin genel görünümü ile uyumlu olacak renklerde püsküller takıldı. Köfünün ön orta bölümüne, köfüyü kullanan kişinin alınına gelecek biçimde üçkor denilen aksesuar dikildi. Hemen ardından köfünün sağ ve sol yanlarına, kullanan kişinin şakak ve yanaklarını süsleyecek biçimde reşme denilen aksesuarlar dikildi. Böylelikle köfünün genel görünümü bitirilmiş oldu. Son olarak neçek denilen beyaz kare tül bent, ikiye katlanarak üçgen biçime sokuldu ve köfünün ön kısmını açıkta bırakacak biçimde üzerine yerleştirildi. Giysinin genel görüntüsü ile uyumlu olacak birer pembe ve yeşil renk tül mendil şerit biçimde neçeğin köfuye sabitlenmesi için etrafına sarıldı ve köfünün yan tarafında fiyonk biçiminde bağlandı. Bu haliyle köfünün son görüntüsü elde edilmiş oldu.

Kız oyuncuların kullandığı bervanek denilen önlüklerin üzerine bitkisel motifli kanaviçe nakışlar yapılması planlandı. Nakışların elde yapılmasının geleneksele daha bağlı kalınması anlamına geldiğini düşünen proje ekibi bu iş için çeşitli ustalarla görüşerek zaman ve maliyet konusunda fikir edindi. Nakışların elde yapılmasının hesap edilen maliyetin çok üzerinde olması ve işin teslim süresini çok öteleyecek olmasının yaratacağı problem, ekibin alternatif bir rota denemesini zorunlu hale getirdi. Daha kısa sürede üretilen ve maliyeti çok daha uygun olan makine nakışının istenilen sonucu verip vermeyeceği üzerine bir dizi piyasa araştırması yapıldı, çeşitli nakış atölyeleri ile görüşüldü. Sonuçta bilgisayar destekli makinelerin yaptığı kanaviçe ve sarma nakışlara karar verildi. Nakış ustası ile pembe, mor, bordo ve yeşil renklerin hakim olduğu karanfil ve gül motifleri ile bezeli bir kompozisyonun önlüklerin üzerine işlenmesine karar verildi. Terziden getirilen önlük üzerine örnek bir çalışma yapıldı. Hazırlanan örnek üzerinde konuşularak değiştirilmesi düşünülen yerlere son biçimi verildi. Sipariş edilen önlükler, nakışlanmış olarak yaklaşık on beş gün sonra ekibin eline ulaştı.

Erkek başlığı olarak keçe külâh kullanılmasına karar veren proje ekibi, GESEM'de çalışan keçe ustası ile görüşerek istediği tipte kahverengi keçeden başlık siparişi verdi. Hazırlanan keçe başlıklara terzi tarafından astar olarak Amerikan bezi dikildi. Keçenin etrafına sarılacak olan kumaşa karar verilmesi uzun bir zaman aldı. Yapılan kaynak taramaları ve araştırmalar, keçe külâh denen başlığın etrafına kumaş sarılarak kullanıldığını gösteriyordu. Hakim rengi gri olan erkek giysisinde kahverengi olan parçaların yalnızca keçe külâh ve geleneksel olarak başka renk üretimi yapılmayan hışvalı isimli bel bağı olmasının renk uyumsuzluğu yaratıp yaratmayacağı proje ekibini uzun süre düşündürdü. Keçe külâh üzerine sarılacak olan kumaşın da kahverengi tonunda olmasının, giysinin genel görünümünde bir uyumsuzluk yaratmayacağı düşünüldü. Üretimdeki renk alternatifi fazla olan, halk arasında "arafat" olarak adlandırılan kumaşın kahverengi tonunda olanının keçe külâh üzerine sarılarak kullanılmasına karar verildi.

Şanlıurfa halk oyunları giysisinde doğal renginde yün dokuma çorap kullanıldığı kaynaklarda belirtilmesine rağmen, uzun yıllardır yün görünümlü fabrikasyon çorapların kullanıldığı görülmektedir. Bu giysi çalışmasında da fabrikasyon çorapların kullanılması uygun görüldü. Diğer giysi ve aksesuar parçalarında geleneksellik konusunda zaman zaman malzemeye ulaşmaya ya da kaynak araştırmaları yapılmasına kadar gösterilen özverinin çorap malzemesi konusunda gösterilmemiş olması eleştirilebilir bir tutum olarak değerlendirilebilir. Ancak, görsel olarak ön planda olmaması, görünüm olarak elde dokuma yün olandan ayırt edilemiyor olması gibi unsurlar göz önüne alınarak verilmiş bu kararın, günümüz koşullarında gelenekselliğe aykırı düşen bir yanı olmadığı düşünüldüğü için proje ekibi tarafından kullanıldı.

Üçetek, kız halk oyunları giysisinin en gösterişli ve ön planda olan giysi parçası olduğu için, üçetek üzerine işlenecek nakışların yapısı, rengi ve niteliği konusu üzerinde önemle duruldu. Mevcut nakışların desen yapısını ortaya koymak amacıyla arşiv ve kaynak taraması yapıldı. Çeşitli kurumlar ziyaret edilerek halk oyunları giysileri incelendi. Bunun yanı sıra görsel kaynak araştırmaları yapıldı. Elde edilen veriler incelendiğinde, üçetek üzerine işlenen nakışlar arasında bir standart görülmedi. Yalnızca bitkisel motiflerin hâkim olduğu nakışların yanında bitkisel ve geometrik motiflerin bir arada kullanıldığı nakışlara rastlandı. Daha eskiye gidildikçe fotoğraf ve kişisel giysi arşivlerinde hiç nakış yapılmamış, yalnızca yaka, kol ve etek bölgelerine dikilmiş gümüş ya da altın rengi şeritlerin olduğu üçetek örnekleri ile karşılaşıldı. Proje ekibi, üretilen yeni üçetek üzerine yapılması planlanan nakışlar için yeni ve denenmemiş bir desen kompozisyonu üretmek yerine, araştırmalar sonunda tespit edilen nakış örnekleri arasından görsel olarak en estetik olanı seçerek uygulamasını yaptırmaya karar verdi. Araştırmalar süresince incelenen üç etek nakış örnekleri içinde görsel olarak en estetik ve şık olan örneğe, kısa adı ŞURKAV olan Şanlıurfa Valiliği Kültür Sanat Eğitim ve Araştırma Vakfı tarafından 1994 yılında yaptırılan halk oyunları giysilerinde yer alan üçetek örneğinde rastlandı. Bitkisel ve geometrik motiflerin bir arada kullanıldığı bu desen kompozisyonunun, giysinin genel görünümüne uygun olacağı düşünülen gümüş rengi ipliklerle nakış ustasına yaptırılmasına karar verildi. Halk oyunları giysi üretimindeki nakışlama deneyimi ile bu alanda aranan bir isim olan nakış ustası, kendisine sipariş edilen işi yaklaşık 45 gün sonra bitirerek nakışlanmış üçetekleri proje ekibine teslim etti.

Proje ekibinin erkek giysi takımı için siyah, kız giysi takımı için kırmızı renkte karar verdiği "postal" isimli deriden yapılmış geleneksel ayakkabılar, ilk olarak Urfa'da bu işle uğraşan ustaya sipariş edildi. Ancak ustamızın istenen siparişi yetiştiremeyecek durumda

olması nedeniyle postalların, bu üretimin daha yaygın olarak yapıldığı ve talebi karşılayacak arza daha kolay ulaşılabilen Gaziantep ilinde yaptırılmasına karar verildi. Telefonla siparişin sağlıklı sonuçlar vermeyeceğine inanan proje ekibinden bir grup bu iş için bir kez daha Gaziantep yolculuğu gerçekleştirdi. İstenilen niteliklerde postal siparişi verildi ve siparişlerin bitirildikten sonra Urfa'ya gönderilmesi konusunda anlaşıldı.

Mart ayının ilk günlerinden itibaren başlayan araştırma, inceleme, tasarım, alışveriş, sipariş, dikiş gibi birbirinden farklı ve bir o kadar da zor, aynı zamanda hafife alınmayacak bir sorumluluk yüklü macera, yaklaşık üç buçuk aylık yoğun ve çok yönlü bir çalışmanın ardından yeni giysi takımının tamamlanması ile son buldu. Giysiler on altı kız ve on altı erkek giysi takımı olarak toplamda 32 adet üretildi. Ortaya çıkan sonuç, hem proje ekibini hem de proje süresince danışılan kaynak kişileri memnun etti.

Üretilen yeni giysi takımı ilk olarak Haziran 2015'te Şanlıurfa Eyyübiye Belediyesi adına MOZKED Derneği oyuncuları tarafından Bulgaristan'ın Primorsko kentinde düzenlenen uluslar arası halk oyunları festivalindeki gösterilerde izleyici karşısına çıktı.

Geleneğin geleceğe taşınmasında ciddi bir payı olan halk oyunlarının giysi ile ilgili kısımlarının Şanlıurfa özelinde yaşadığı, yazının başında sözü edilen bir takım sorunları çözme ve yanlışlıkları giderme ideali ve geleneksel olanı yeniden tasarlama gibi bir iddia ile yola çıkılan sürecin sonuçları umuyoruz ki geleneğimize hizmet edecektir.

Halk oyunları giysisi yalnızca terzi elinden çıkan ve birkaç parça kumaşın birbirine dikilerek oluşturulduğu sıradan bir üretim değildir. Culhacılık, Kazazlık, Yemenicilik, Gümüşçülük, Keçecilik, Nakışçılık gibi pek çok geleneksel sanatın yaşamasına olanak sağlayan, terzi, kumaşçı gibi esnaflara da gelir kapısı olan bir alan olarak değerlendirildiğinde bu sürecin önemi daha belirgin olarak gözler önüne serilecektir. Geleneksel el sanatlarının yaşaması bu boyutuyla halk oyunları ile ilişkilidir. Geleneksel kültürün yaşamasını amaç edinen genelde kültür bakanlığı özelde ise il kültür müdürlükleri ile valilik ve belediye gibi yerel idarelerin halk oyunlarını desteklemesi, geleneksel el sanatlarının da yaşatılmasına dolaylı olarak katkı sağlayacaktır.

Halk oyunları özel bir ilgi alanıdır ve büyük dernek, vakıf veya konservatuarlar dışında çoğunlukla amatör olarak sürdürülür. Halk oyunları giysisinin korunması/saklanması da elbette bu özel ilgi alanını sahiplenen kişi veya kurumlarca sağlıklı biçimde yapılabilir. Giysilerin saklanma koşulları önemlidir ve geleceğe aktarılmalarda saklanma koşullarıyla bağlantılıdır. Yazının tamamında anlatılan zorlu sürecin sonunda ortaya çıkan değerli giysi parçaları ve aksesuarların olumsuz saklama koşullarında ya da giysileri sahiplenmeyen kişi/kurumların elinde yok olmaya yüz tutacağı da bir gerçektir. Alana yabancı, ilgisiz, sorumluluk almayan birey ya da kurumların elindeki halk oyunları giysilerinin merdiven altı diye tabir edilen yerlerde, uygun olmayan koşullarda saklanması, giysilerin ömrünü azaltmakta ve geleceğe aktarılmasının önünde ciddi bir engel olmaktadır. En önemli amacı geleneksel olanın korunması, saklanması ve geleceğe doğru biçimde aktarılması olan bu konservatif yaklaşımın yaygınlaştırılması da halk oyunları ile ilgilenen kişi ve kurumların amaçlarından biri olmalıdır.

URFA HALK OYUNLARI ÇALIŞTAYI

“ Halk Oyunları'nı Yaşatmak, Geçmişe olan borcumuz, geleceğe olan sorumluluğumuzdur.”

Şanlıurfa Halk Oyunlarının sevdirmesi, yaşatılması, yaygınlaştırılması ve en önemlisi giysi, müzik ve oyunlardaki bozulmaları önlemek ve bizden sonraki nesillere en doğru şekilde aktarılmasını sağlamak amacıyla hazırlanmış olduğum **Ülkemizde İl bazında ilk kez düzenlenen “HALK OYUNLARI ÇALIŞTAYI”** Projesi Şanlıurfa İli Kültür Eğitim Sanat ve Araştırma Vakfı (ŞURKAV) ve Türkiye Halk Oyunları Federasyonu tarafından hayata geçirildi.

10-11 Aralık 2009 tarihlerinde Endüstri Meslek Lisesi Konferans Salonunda yapılan Çalıştaya Şanlıurfa Merkez ve ilçelerinden isimleri belirlenen Araştırmacı, hakem, eğitmen, oyuncu ve idareciler ile Türkiye Halk Oyunları Federasyonu Başkanı Mehmet Sertaç Şevki DEMİRTAŞ, THOF Merkez Hakem Kurulu Başkanı Gürhan OZANOĞLU , THOF Giysi kurulu Üyesi İsmail EKMEKÇİOĞLU, THOF Disiplin kurulu Üyesi Fahri ÇEPİK, THOF Eğitim Kurulu Üyesi Ahmet Turan DEMİRBAĞ, Kültür ve Turizm Bakanlığı HAGEM Daire Başkanı Yener ALTINTAŞ , Kültür ve Turizm Bakanlığı HAGEM Dairesi eski başkanı Ahmet ÇAKIR, Gaziantep Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Halk Oyunları Bölüm Başkanı Yılmaz KILINÇ , Ankara DTHM Koro Sanatçısı Salih TURHAN olmak üzere toplam 100 kişi katıldı.

Çalıştay saygı duruşu ve İstiklal Marşının okunmasıyla başladı.

Şanlıurfa Kültür Eğitim Sanat ve Araştırma Vakfının düzenlediği "Halk Oyunları Çalıştayı"nda ilk sözü Halk Oyunları araştırmacısı ve ŞURKAV Genel Sekreteri Şükrü ÜZÜMCÜ olarak şunları söyledi;

Bu çalışmamızın ilk hedefi Şanlıurfa Halk Oyunlarının sevdirmesi, yaşatılması, yaygınlaştırılması ve en önemlisi giysi, müzik ve oyunlardaki bozulmaların önlenmesi ve bizden sonraki nesillere en doğru şekilde aktarılmasının sağlanmasıdır. Şanlıurfa halk oyunları son 10 yıl içerisinde hızlı bir şekilde gerileme göstermiştir. Bu duruma neden olan sorunların tespiti ve tespit sonucu çözüm önerilerinin kitapçık haline getirilerek sorunların çözüme kavuşturulması atacağımız ilk adım olacaktır.

Halk oyunlarımızı sadece "GÖSTERİ" aracı olarak algılayan zihniyete, halk oyunlarının , geçmiş kültürümüzü günümüze taşıyan kültür mirası olduğunu göstermek sorunlarımızın çözümü için anahtar olacaktır. Uygulanacak doğru plan ve projelerle halk

oyunlarımız geniş halk kitlelerinin yeniden ilgi duyacağı bir konuma getirilecek ve böylece eğitim, dostluk ve dayanışma aracı olarak da kullanılabilir.

Giyisi, oyun ve müziğiyle üç kültürü bir arada yaşatan halk oyunlarımızın sorunları hep göz ardı edilmiş ve yeteri kadar dile getirilmemiştir. Bu olumsuzluklara ve imkansızlıklara rağmen zengin kültür mirasımızın taşıyıcılığını yapan bir gönüllü ordumuz mevcuttur. Araştırmacısı, halk bilimcisi, eğitmeni, hakemi ve halk oyuncusuyla halk oyunlarına gerçekten gönül vermiş, kültürüne sahip çıkmak ve yaşatmak adına çalışan, küçük büyük herkes bu ordunun birer parçası olmuştur.

Şanlıurfa Halk Oyunlarının en önemli sorunlarından biri oyunlarımızın yöre tavrından uzaklaşarak bozulmasıdır. Yarışma kriterlerinde yöresellik maddesi bulunmasına rağmen İl Hakemlerinin değerlendirmelerde toplulukların sadece birlik ve beraberliğine prim tanımaları, kültürsüz ve eğitimsiz bazı oyun eğitmenlerin figürlerin özünü ve ritmini bozarak eğitim vermesi bu sonu hazırlamıştır. Giderek artan bu yozlaşmalar halk oyunlarımızın geleceği açısından endişe vericidir.

Okullar, halk oyunlarımızın yaşatıldığı en önemli kurumlardır. Ancak okul yöneticilerinin bir bölümünün, halk oyunlarının çocuklarımız ve gençlerimiz üzerindeki olumlu etkilerini kavrayamamış olmaları ve topluluk oluşturmayı sadece lüzumsuz maddi külfet olarak görmeleri halk oyunlarının okullardaki varlığını büyük ölçüde azaltmıştır.

Türkiye genelinde halk oyunları kulüpleşmeye doğru hızla ilerlemektedir. Bölge itibariyle en zengin folklorik değerlere sahip ilimizde ise , birkaç kulüp bulunmaktadır. Bu durum halk oyunlarımızın yurt genelinde geldiği acı noktayı gözler önüne sermektedir.

Halk oyuncularımız tozlu, ışığı yetersiz, ısıtma ve soğutma sistemleri olmayan , fiziki açıdan elverişsiz ve sağlıksız salonlarda çalışmaktadır. Çoğu zaman bu salonlar bile onlara çok görülmekte, bir çok bürokratik engele ve idarecilerin keyfiyetine maruz kalmaktadır. Hal böyle olunca halk oyunlarına olan ilgi azalmaktadır. Bu durum maddi imkansızlıklardan çok kültüre değer vermeyen zihniyetin eseridir.

Kültürel ve ahlaki değerlere sahip olmayan bazı antrenörler ve eğitmenlerin tavır ve davranışlarından dolayı kimi zaman anne baba çocuğunu halk oyunları çalışmalarına göndermemekte, kimi zaman Kurum dernek ve kulüp yöneticileri bu nedenden dolayı halk oyunları kursu açmamakta ve topluluk oluşturmamaktadır. Bu durum halk oyunlarına olan ilgiyi büyük ölçüde azaltmaktadır.

Kültürel çalışmalara rand kapısı olarak bakılması, bazı kurumlarda idareci ve eğitmen konusunun tek elde olması , bazı şahısların halk oyunları konusunda bilgi ve birikimlerinin yetersiz olmasına rağmen makam ve mevkilerini kullanarak otorite kurmaları, halen halk oyunlarımıza folklor denmesi, grup yarışmalarına katılacak olan ilköğretim, ortaöğretim, yaygın eğitim kurumları ve kulüplere maddi manevi desteğin verilmemesi, halk oyunlarımızın ulusal ve uluslararası alanda tanıtımının etkin olarak yapılmaması ve en önemlisi il genelinde resmi olarak denetim mekanizmasının olmaması zengin kültürümüzün sahipsizliğini göstermektedir.

Ben de toz toprak içinde yetişmiş bir halk oyuncusu olarak tüm Şanlıurfa halkını ve halk oyunlarına gönül vermiş herkesi her geçen gün bir parçası elimizden kayıp giden, aşınan kültür mirasımızı korumaya, hakem ,eğitmen ve idarecilerimizi halk oyunlarımızı

sözde değil öзде desteklemeye davet ediyorum. **Bu , geçmişe olan borcumuz, geleceğe olan sorumluluğumuzdur.**

Daha sonra Şanlıurfa Valisi ŞURKAV Başkanı Nuri Okutan, toplantının açılışında yaptığı konuşmada şunları söyledi:

Halk Oyunları Çalıştayı'na ev sahipliği yapmaktan memnuniyet duyduklarını, göreve başladığı günden bu yana, Şanlıurfa'nın değerlerinden, özelliklerinden ve birikimlerinden bahsettiğini ve gelecekle ilgili beklentilerini bunun üzerine inşa etmeye çalıştığını söyledi.

Son dönemde özellikle "kültürel genetik"ten bahsedildiğini, insanların dedelerinin, atalarının kültürel özelliklerini, aslında şuur altında bir şekilde sakladıklarının ifade edildiğine değinen Okutan, Şanlıurfa'nın, birçok medeniyete beşiklik etmiş, ilk üniversitenin kurulduğu ve ilk tarımın yapıldığı "bereketler coğrafyası" bir yer olduğuna değindi.

"Ülkelerin zenginlikleri kültürel hayata, kültürel medeniyete dönüşemiyorsa, o zenginliğin de bir kıymeti yok zaten. Rekabetin kültürler düzeyinde yapılması anormal değil. Çünkü eğer bir medeniyetten, bir zenginlikten bahsedeceksek onun sanata, kültüre, estetiğe dönüşmesi gerekiyor. Onun için Şanlıurfa'da bir medeniyetten bahsedilebilir."

Söz konusu kültürel değerlerin içerisinde folklorun göz ardı edilemeyeceğini, bunun sadece halk oyunu demek olmadığını, folklorun aslında kültürel değerler olduğunu anlatan Okutan, " aslında o coğrafyanın insanların felsefesini de dünyaya bakış açılarını da burada görebiliyoruz. Fark oluşturan şeylerde yerellik söz konusudur. Ama bu yerelleşme evrensel değerlerle kucaklaşmamamız anlamına gelmiyor. Evrensel olmakla yerel olmak iç içedir aslında tıpkı vahdetle tevhid gibi. Bunlar birbirini tamamlayan kavramlar. Yerel olmak aynı zamanda evrensel olmakla da denk bir şeydir. Ya da yerel olmak, evrensel olmanın olmazsa olmazıdır. O zaman şunu yapmamız lazım, yerel olmamızı korumamız lazım. Kendimizi tanımamız ve bilmemiz lazım" diye konuştu.

Bir sestem, bir "neva" sesinden kültürü, bir folklordan, bir oyundan neredeyse o şehri ve o şehrin kültürünü tanımlamanın mümkün olabileceğine, dolayısıyla bunları es geçmemek gerektiğine değinen Okutan, şunları kaydetti:

"Biz hani, değerler üzerinden birlikteliğimizi ortaya koyacaktık? Değerlerimizin başında kültürel değerlerimiz geliyor. Yani davul çalınca, zurna çalınca hepimiz aynı duyguları hissedebiliyorsak, biz biriz demektir. Bu bakımdan kendimizi, değerlerimizi tanımamız, tahlil etmemiz, yaşamamız ve bunların etrafında da birleşmemiz gerekiyor. Bu değerlerin başında etnik giysilerimiz, davulumuz, zurnamız, düğün ve derneğimiz geliyor." diyerek sözlerini tamamladı.

Konuşmaların ardından, Türkiye Halk Oyunları Federasyonu Başkanı Mehmet Sertaç şevki DEMİRTAŞ, Vali Nuri OKUTAN'a Halk Oyunlarına sahip çıkması ve desteklemesi adına plaket takdim etti.

Halk oyunları zengin kültürümüzü geçmişten geleceğe taşıyan en temel araçlardan biridir. Bunun yanı sıra ulusal birlik ve beraberliğimizi sağlayan, bireyleri toplumsallaştıran, fiziksel, zihinsel ve psiko-sosyal yönden geliştiren bir bütündür. Halk oyunlarında kullanılan adım, figür ve pozisyonlar insanın günlük yaşamı içerisinde kullandığı hareketlerden oluşmuştur. Bize göre önemli olan halk oyunlarımızın sadece "GÖSTERİ" aracı durumuna gelmesini önlemek, onları geniş halk kitlelerinin yeniden oynayabileceği bir ortam yaratarak eğitim, dostluk ve dayanışma aracı olarak da kullanabilmektir.

Bu çalıştay da amaç Şanlıurfa Halk Oyunlarının giysi, müzik ve oyun sorunlarının yanı sıra halk oyunlarımızın son on yıl içerisinde hızlı bir şekilde gerilemesi ile ilgili sebeplerin tespiti ve tespit sonucu çözüm önerilerinin rapor haline getirilerek sorunların çözüme kavuşturulmasını ve herkesin halk oyunları kültürüne sahip çıkmasını sağlamaktır.

İki gün süren çalıştayda Şanlıurfa Halk Oyunlarının sahnelenmesinde karşılaşılan sorunlar gündeme getirildi. Alanında uzman kişiler tarafından; antrenör/öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar, hakemlerin değerlendirme hataları, Milli Eğitim Müdürlüğü'nün halk oyunları ile ilgili çalışmalarının yeterli ve düzenli olmaması, müzisyenlerin yöre müziği konusunda yetersiz olmaları, halk oyunları giysileri ile ilgili sorunlar, halk oyunlarına katılımın yeterli olmaması, açılan kurslarda kurs sisteminin düzenli olmaması, İlçelerde halk oyunları çalışmalarının olmaması, oyunların gittikçe yöresellikten uzaklaşması, ve halk oyunlarına maddi desteğin verilmemesine bağlı olarak meydana gelen sorunlar tespit edildi.

Katılımcılar mevcut sorunlarla ilgili çözüm önerilerini ve yaptıkları çalışmalarını beyan ettiler. Çalıştay sonunda uygulanabilir ortak çözüm önerileri tespit edilerek, sonuç bildirgesi aşağıdaki şekilde karar altına alındı.

- Denetim mekanizmasının ivedi olarak oluşturulması.
- Şanlıurfa halk oyunlarının, Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Halk Dansları Topluluğu repertuarına alınması.
- Köyler arası halk oyunları festivali düzenlenerek mahalli oyunların özünün korunması, bu vesile ile köylülerin kaynaşmasının sağlanması.
- Halk oyunlarının eğitimi ve sergilenmesinde önemli fonksiyonu olan mahalli çalgıcıların (Davulcu ve zurnacı) istihdam edilmeleri.
- Halk oyunlarımızın yaşatılması, sevdirmesi, yaygınlaştırılması ve tanıtılması için gerekli çalışmaların yapılması.
- Açılan kursların yeterli ve düzenli olabilmesi için gerekli önlemlerin alınması.
- Halk oyunları temsilcisi atamalarında, atanacak kişinin halk oyuncusu olması ve konuya hakimiyetinin göz önünde bulundurulması.

- İlçelerde gerçekleştirilen halk oyunları çalışmalarının desteklenmesi.
- Okullardaki giysi ihtiyaçlarının giderilmesi.
- Şanlıurfa halk oyunları ile ilgili giysi, oyun ve müzik arşivinin oluşturulması.
- Mahalli oyun ve müziğin bozulmasını önlemek için eğitim çalışmalarının sürekliliğinin sağlanması.
- Federasyon aday hakem ve antrenör kursu başvurularında, kriter olarak liyakat ve başarının esas alınması.
- Harran Üniversitesi Devlet Konservatuvarının en kısa zamanda kurulması ve bünyesinde halk oyunları bölümünün de açılabilmesi hususunda Rektörlük ve YÖK nezdinde girişimde bulunulması.

URFA HALK OYUNLARININ DÜNÜ BUGÜNÜ

Her yanı tarih kokan, üzerinde yaşattığı tüm medeniyetlerin izlerini taşıyan Şanlıurfa'mız folklorik açıdan zengin bir geçmişe sahiptir. Folklorumuzun önemli ve vazgeçilmez bir parçası olan halk oyunlarımız yöremizin bu zenginliğini günümüze taşımıştır.

Hüzünler, sevinçler, savaşlar, barışlar, yakarışlar... Toplumumuzun acı-tatlı tüm renklerini yansıtan bir ayna olmuştur halk oyunlarımız. Geçmişimizi en doğal şekliyle nesilden nesile aktarır kültürümüzü yaşatmamıza araç olmuştur. Her figürü geçmişimizin mirası, geleceğimizin sorumluluğudur. Bizlere düşen bu zengin ve eşsiz kültür mirasımızı hak ettiği şekilde taşımak, bugüne kadar emeği geçen herkese layık olmaya çalışmaktır. Ancak bu şekilde halk oyunlarımız gerçek yerini alacak, sonraki nesillere de aslına uygun olarak aktarılacaktır.

Halk oyunlarımızı yaşatmak, tanıtmak ve sevdirmek adına kurumlar ve kulüpler arası halk oyunları yarışmaları düzenlenmektedir. Uzun yıllardan beri gerçekleştirilen bu organizasyonlarda değerlendirmeyi sağlayacak kriterler mevcuttur. Elbette ki olmak zorundadır. Ancak bu kriterler zamanla oyunların önüne geçmiş ve özünü zorlar bir hale gelmiştir. Tabii ki uygulamalardaki eksiklik ve başarısızlıkların da payı çok büyüktür. Amacı halk oyunlarımızın yaşamasını, sevilmesini, toplum arasında birlik ve beraberliği sağlamak olan yarışmalar, oyunlarımızı yozlaştırmaya, kısırlaştırmaya ve özünden saptırmaya başlamıştır. Bu anlamlı kültürü dejenere eden olumsuz bir faktöre dönüşmüştür.

Yarışmalar için kriterlere uygun, sınırlı sayıda oyunlar seçilmiştir. Her yarışmada aynı oyunlar sergilenmeye başlanmıştır. Bu oyunların dışında kalan oyunlarımız ise unutulmaya terk edilmiştir. Yarışmalar için belirlenen oyunların da özüne uygun olarak sergilendiğini söylemek mümkün değildir. Dereceye girme uğruna yapılan değişikliklerle, oyunlarımızın figür zenginlikleri yavaş yavaş ortadan kalkmaya başlamıştır. Halk oyunları topluluklarının sadece birlik ve beraberliğine, mimik ve jestlerine bakılarak yapılan değerlendirmeler, bu sonun başlangıcı olmuştur. Halk oyunları eğitmenlerinin yöre tavrını, figürünü, özünü, oyunun ritmini dikkate almadan yaptıkları çalışmalar, yarışmalarda kabul görmüş, hatta ödüllendirilmiştir. Aynı yarışmada aynı oyunun dejenere edilmiş birbirinden farklı birkaç değişik şeklini görebilmekteyiz. En bilinen, mahallinde oynanan oyunlarımızı tanımak bile güçleşmiştir. Giderek artan bu yozlaşmalar halk oyunlarımızın geleceği açısından endişe vericidir.

Tüm olumsuzlukların sebebi elbette ki sadece yarışma kriterleri, değerlendirme yapan hakemler ve halk oyunları eğitmenleri değildir. Bu faktörler bir denetim boşluğunun doğurduğu sonuçlardır. Bu nedenle yarışma düzenleyen kurumlar bu konuya eğilmeli, Halkoyunlarının özünü kaybetmeden yaşatılmasını sağlamalıdır.

Halk oyunlarımıza gönül vermiş oyuncu, eğitmen, hakem, yönetici herkesi kültürümüzü kurtarmaya ve yaşatmaya davet ediyorum. Unutulmamalıdır ki, farklı medeniyetlerin kültürüyle yoğrulmuş bu topraklarda çıkarılacak, derlenecek daha çok oyunumuz vardır. Şanlıurfa'mızın dört bir yanında, köy meydanlarında derlenmeyi bekleyen, her biri bizlerden bir parçayı anlatan oyunlarımızı araştıralım, yöremize ve ülkemize kazandıralım. Halk oyunlarımızı şehrimizin tarihi ve kültür dokusuna yakışır bir konuma getirelim.

URFA HALK OYUNLARININ VE GÖNÜLLÜ ORDUSUNUN SORUNLARI

Halk oyunları zengin kültürümüzü geçmişten geleceğe taşıyan en temel araçlardan biridir. Bunun yanı sıra ulusal birlik ve beraberliğimizi sağlayan, bireyleri toplumsallaştıran, fiziksel, zihinsel ve psiko-sosyal yönden geliştiren bir bütündür.

Şanlıurfa folklorunun önemli bir dalı olan halk oyunlarımızın sevilip yaşatılması ve yaygınlaştırılması için, bugüne kadar değerli hizmetler verilmiştir. Bu çalışmalar günümüzde, Milli Eğitim Müdürlüğü, Halk Eğitim Merkezleri, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, MOZKED, halk bilimciler ve konuya ilgi duyan amatörler tarafından yürütülmektedir.

Giyisi, oyun ve müziğiyle üç kültürü bir arada yaşatan halk oyunlarımızın sorunları hep göz ardı edilmiş ve yeteri kadar dile getirilmemiştir. Bu olumsuzluklara ve imkansızlıklara rağmen zengin kültür mirasımızın taşıyıcılığını yapan bir gönüllü ordumuz mevcuttur. Araştırmacısı, halk bilimcisi, eğitmeni, hakemi ve halk oyuncusuyla halk oyunlarına gerçekten gönül vermiş kültürüne sahip çıkmak ve yaşatmak adına çalışan küçük büyük herkes bu ordunun birer parçası olmuştur.

Şanlıurfa Halk Oyunlarının en önemli sorunlarından biri yeterli araştırma ve derleme çalışmalarının yapılmamasıdır. Derlenmiş ve kazandırılmış bir oyunumuzun yanı sıra , ilimizin dört bir yanında köy meydanlarında oynanan sayısız oyun derlenmeyi beklemektedir. Şanlıurfa İli Kültür Eğitim Sanat ve Araştırma Vakfı (ŞURKAV) 2007 yılında “ 50 Yaş Üzeri Köyler Arası Mahalli Halk Oyunları Yarışması “ düzenlemiş halk oyunlarımız yeni bir nefes ve heyecan kazanmıştır. Bu tür derleme ve araştırma çalışmalarını hedefleyen faaliyetleri artırılmalı ve desteklenmelidir.

Bir diğer sorunda halk oyunlarımızın yöre tavrından uzaklaşarak dejenere olmasıdır. Yapılan yarışmalardaki kriterler zamanla oyunların önüne geçmiş ve özünü zorlar hale gelmiştir.. Tabi ki uygulamalardaki eksiklik ve başarısızlıkların bu duruma gelinmesinde ki payı çok büyüktür. Hakemlerin sadece birlik ve beraberliğine prim tanımaları, eğitmenlerin , figürlerin özünü ve ritmini bozarak eğitim vermesi bu sonu hazırlanmıştır.. Giderek artan bu yozlaşmalar halk oyunlarımızın geleceği açısından endişe vericidir.

Okullar halk oyunlarımızın yaşatıldığı en önemli kurumlardır. Ancak okul yöneticilerinin bir bölümünün, halk oyunlarının çocuklarımız ve gençlerimiz üzerindeki olumlu etkilerini kavrayamamış olması ve topluluk oluşturmayı sadece lüzumsuz maddi külfet olarak bakmaları halk oyunlarının okullardaki varlığını büyük ölçüde azaltmıştır.

Türkiye genelinde halk oyunları kültürleşmeye doğru hızla ilerlemektedir. Bölge itibariyle en zengin folklorik değerlere sahip ilimizde ise , birkaç kulüp bulunmaktadır. Bu durum halk oyunlarımızın yurt genelinde geldiği acı noktayı gözler önüne sermektedir.

Gümüş başlığıyla , poşusuyla, şalvarıyla, yemenisiyle, kırk düğme yeleğiyle, üç eteğiyle geçmişe can veren, “ hala hala hey “ derken coşkusuyla çağılayan halk oyuncularımız... Onlar ; çocuklarımız, gençlerimiz, yaşlılarımız. İşte gönüllü ordunun neferleri!!

Halk oyuncularımız tozlu, ışığı yetersiz, ısıtma ve soğutma sistemleri olmayan , fiziki açıdan elverişsiz, yetersiz, salonlarda çalışmaktadır. Çoğu zaman bu salonlar bile onlara çok görülmekte, bir çok bürokratik engele maruz kalmaktadır. Hal böyle olunca halk oyunlarına olan ilgi azalmaktadır. Bu durum maddi imkansızlıklardan çok kültüre değer vermeyen zihniyetin eseridir.

Ben de toz toprak içinde yetişmiş bir halk oyuncusu ve bir kültür sevdalısı olarak tüm Şanlıurfa Halkını her geçen gün bir parçası elimizden kayıp giden, aşınan kültür mirasımızı korumaya, halk oyunlarımızı her kurumda desteklemeye davet ediyorum.

Unutmamak gerekir ki, bu topraklar, tarihin başlangıcından bugüne kadar en gelişmiş uygarlıklara tanıklık etmiş ve bizlere bir kültür hazinesi bırakmıştır. Bizlere düşende bu hazineyi yaşatıp bizden sonraki nesillere aktarmaktır. Bu , geçmişe olan borcumuz, geleceğe olan sorumluluğumuzdur.

“Geçmişini inkar etmeyen bir insan, kendi kültürel mirasını en doğru şekilde öğrenip onu savunur ve yaşatır.”

1935 Yılı 11 Nisan Kurtuluş Bayramı / Ayit SAĞIR (EREN)

FOTOĞRAFLARLA URFA HALK OYUNLARI

ŞÜKRÜ ÜZÜMCÜ

1971 yılında Şanlıurfa da doğdu. İlk,Orta ve Lise tahsilini Urfa da tamamladı. Halk Oyunlarına ilgisi orta okul yıllarında başladı. 1993 yılında Halk Oyunları hakemi oldu. 1997- 2001 yılları arasında Şanlıurfa yöresinden 8 yeni oyun derleyerek halk oyunlarına kazandı. 2001 Yılında Milli Eğitim Bakanlığı için Şanlıurfa Halk Oyunları oyun ve giysi tanıtım CD'si hazırladı. 2003 yılında unutulmaya yüz tutmuş Şanlıurfa Kılıç-Kalkan oyununu yeniden derleyerek sergiledi. Unutulmaya yüz tutmuş oyunlarımızın araştırılması ve derlenmesi bazında, Türkiye de bir ilk olan ŞANLIURFA 50 YAŞ ÜZERİ KÖYLER ARASI MAHALLİ HALK OYUNLARI YARIŞMASI” projesi hazırladı. Bu projeyi ŞURKAV 21 Nisan 2007 tarihinde hayata geçirdi. Şanlıurfa Kültürünün unutulmaması, Urfalının Urfa'yı tanımamasından yola çıkarak Türkiye de bir ilk olan İlköğretimler arası ŞANLIURFA HALK KÜLTÜR KONULU BİLGİ YARIŞMASI” projesini hazırladı. Bu projeyi ŞURKAV 25-30 Nisan 2008 tarihinde hayata geçirdi.

Şanlıurfa halk oyunlarının Kültür Bakanlığı Devlet Halk Danslarının repertuarına alınması için Valilik görevlendirmesiyle 15-30 Haziran 2011 yılında Devlet Halk Dansları Topluluğu dansçılarına eğitim verdi. 2012 yılında Merkez Halk Eğitim Merkezi müdürlüğü adına Şanlıurfa Halk Oyunları Modülü hazırladı. Unutulmaya yüz tutmuş Geleneksel Urfa Heketlerinin (masalların) araştırılması ,derlenmesi ve yayınlanması projesini hazırladı. Bu proje 2009 Yılında ŞURKAV tarafından il genelinde yarışma düzenlenerek hayata geçirildi. Halk Oyunları giysilerimizin çeşitlendirilmesi adına giysi araştırılması ve derlenmesi çalışmalarını yaptı.2005 yılımda Şanlıurfa Halk Oyunları adlı kitabı yayınlandı. 2014 Şanlıurfa Halk Oyunları Müziği Araştırma ve Derleme Albümü yayınlandı.

Şanlıurfa Kültür Sanat Tarih ve Turizm Dergisi 1.2.3.4.5.6. ve 7. sayıları ile Güneydoğu Life Dergisinin 10. ve 32 sayılarında ve Motif Dergisinin de Halk Oyunları ile ilgili makaleleri yayımlandı. 2005-2012 tarihleri arasında Şanlıurfa Halk Oyunları İl Temsilciliği görevini yürüttü. Çeşitli Yıllarda Merkez HEM, Yenişehir HEM ve Siverek HEM de Usta Öğretici yetiştirme Kursları ile 1. Kademe Halk Oyunları antrenör kurslarında kurs hocası olarak görev yaptı. Türkiye Halk Oyunları Federasyonu Merkez Hakem Kurulu Üyeliğini ve Eyyübiye Belediyesi MOZKED Halk oyunları topluluğu çalıştırıcılığını yürütmekte olup, 2000 yılından bugüne ŞURKAV Genel Sekreterlik görevine devam etmektedir.

T-3
980313
652